

SLOVANSKA KNJIZNICA
LJUBLJANA

~~B 5098~~

-5

15.
Georg Dernovšek,

48

~~S. J. H.~~

Oct 13

30

Joh. Leendert d. & de. M. 44

Blagor jim, ki v Gospodu vmerjejo. (Išir. rosul. 11, 12.)

V O D I T E L

proti

obljubleni desheli.

N a u k i,

tolashleji ino molitve

sa

BOLNE INO VNEBRAJOZENE
KBE, SHELJANE.

Na svetlo dal

Mafhnik Lavantinske, Shkofije.

V' ZELOVZI 1843.

Natistnil Janes Leon.

VODITEL

1109

K R A B 191

B 5098

№ 3. XII. 1974/1743

7. ZEROVNI 1943.

National Library of the Slovak Republic

P r e d g o v o r.

Pred sto letmi je imela naša semlja svoje prebivavze, kakor jih dan donafhni imà: ljudje so delali, kupzhovali, in tako ravnali, kakor sdaj mi; — blagor jim, ki so delali in kupzhovali sa nebesa, sakaj semlja jim je sdavnej she dala flovò. Pretezhe spet sto lét, bodo she zhisto drugi ljudje na svèti: vsi, kar naf je sdaj tukje, bomo vshivali v' nesmerni vezhnosti, kar smo si nabrali na semlji kratke dni shivljenja, dobro ali hudo; mnogih is med naf she zhes deset, premnogih zhes dvajset lét nikjer vezh na semlji ne bo: she zhes eno samo leto se bo marsikdo is med naf greshal. Mnogo jih je she v' vezhnosti, s' kterimi smo mi dobro snani bili, ki so nam bili ljubi, ko nafhe oko: imamo spomine od njih, vemo sa kraj, kamur so njihove kosti sagernili, tozhimo na gomilah njihoviga pokopa bridke solse; nobena nam jih pa ne spravi nasaj! Kaj je torej bolj gotoviga, kakar to, de vsak mora enkrat sapustiti ta svèt? Kaj bolj potrebniga, ko sa odhodnjo v' vezhnost se dobro ofkerbeti? Smert je gotova, zhas smerti nesnan; po smerti pa nobeniga popravila vezh ní.

Torej nam morajo voditelji, prijatelji prijetni biti, ki nas v nesnano vezhnost srezhno vodijo, dobre bukve, ki z hloveka napeljavajo, se sa smert dobro perpravljati, sosebno, kadar she Gospod terkati sazhne. Takih ene, ktire sa drugimi predobrimi, v Ljublani na svetlo danimi v kerfhanske hifhe si pota ishejo, so tudi prizhejozhe. Spifane so vezhi del po nemshkih bolnifhkih bukvah Gospod — Martina Prukerja, nekdejniga fajmoshtra na Pajerskim. — Sesnanite se, ljubi kristjani! dobro s' njimi, de kadar bo treba odriniti, pomozh v' njih najti samorete.

P e r v i d e l.

*Od tuga, kar gre zhlóveku per sdravih udih
storiti, ako hošhe enkrat frezhno vmreti.*

PERVA POSTAVA.

*Od pervija, drugija in tretjiga, kar je k'
timu potrebno.*

Pervo, kar je per sdravim shivotu potrebno, ako saelimo enkrat frezhno vmreti, je, de poboshno shivimo; sakaj kakor se shivi, tako se sploh vmerje, in frezhna smert po slabim shivlenju je saref med zhudeshe shteti. „Is pravizhne sodbe boshje se sgodi,“ pravi sv. Augushtin, „de Bog na greshnika ob smerti posabi, kater je tudi v' svojim shivlenji na Boga posabil.“ In tak smemo nasprot vupati, de bo Bog tajistimu v' smerti na strani stal, kter v' shivlenji ni na njega posabil, ampak skerben bil, poboshno ino bogabojezhe shiveti. In, tak tudi govori sv. Pavel, de je konez zhlóveka po njegovih delih (2. Kor. 1.)

Ko bi se pa kdo s' tim hotel tolašiti, de je Dismaf po slabim shivlenju srezhno vmerl, in de je she mnogim drugim ravno ta srezha dofhla, bi bilo pa to ravno toljko, kakor de bi se kdo sanafhal, na zefi kak shaz najti, ker je slifhal, de je enkrat nekdo na ravno tisti zefi shaz najdel. Ne, ne, moj zhlovek: po slabim shivlenji pride sploh slaba smert. Kar pa Dismafa sadene, govorijo zerkveni uzheniki od vezh isrokov, sakaj mu je Bog to prezhudno milofst skasal. Sv. Augufhtin pravi: „Eniga je gori vsel, de ne obupafh, drugiga je sapufstil, de nihzhe predersno na boshjo milofst ne grefhi.“ Drugi perpovedujejo, de, ko fta Marija ino sv. Joshef na begi v' Egipt med rasbojniko perfhla, so jih ti hudobni s' presvetim detetam Jesufam vred hotli vmoriti, eden med njimi pa (namrezh ravno ta Dismaf) se je zhes sveto familijo vsmilil, in je svoje tovarfue od tiga hudobniga djanja pregovoril. Ako je pa timu tako, se ni zhuditi, de mu je Jesuf potim tudi toljko milofst iskasal. Rasen tiga je tudi zhaf Dismafove smerti bil filno prirozhen: vmiral je namrezh ravno tazhaf, ko je Jesufova kri sa grehe zeliga sveta tekla; vmerl je sraven Jesufa, pod krisham je pa mati boshja stala, ki je gotovo tudi tiga vbogiga grefnika Jesufu perporozhala. Po vfmim tim se vidi, de je Dismaf she prezej spreobernjen bil, ker je na krishu filno lepe zhednosti iskasoval, ker je svojiga tovarfha s' besedami grajal, de Jesufa preklinja; ker je dafej Jesufovo nedolshnost ozhitno suanit, sebe pa kakor velikiga hudodelnika pred vsemi prizhejozhimi sposual. „Midva,“ je rekel, „terpiva kar so najne hudobije saflushile; On pa ni nizh hudiga sfiril.“ (Luk. 23.) Ja ozhitno je rekel na krishi: „Gospod spomni se mene, kadar pridesh v' svoje kraljestvo.“ (Luk. 23.) Gospoda ino kralja imenuje Jesufa na krishi, de si ravno vidi, de she toljko nima, de bi imel kam svojo glavo nafloniti, de nima drugih podloshnih, ko mertvafhke glave na gôri kalvari, drugih dvornikov, ko tolovaja, ki fta sraven njega vifila. Gospoda in

kralja ga imenuje, ker vender vidi, de drugih sba-
zov nima, ko neisrezhene bolezhine, nobeniga dru-
jiga bogastva, ko sanizhovanje in saframovanje, no-
beniga drujiga trona, ko framotni krish, nobeniga
zira na glavi, ko ternjavo krono. Gospoda in
kralja imenuje Odrefhenika, ker vender vidi, de
so le shebli njegov szepter, nagota njegovo oblazhi-
lo, tavshent in tavshent kervavih kapli njegovi bifari
ino shlahtni kamni. Gospoda ino kralja ga ime-
nuje, ker vender vidi, de je od svojih sapushen,
od Judov sanizhovan, saframovan, safmehovan, pre-
klinjan in shezlo sapluvan. Gospoda ino kralja,
ga imenuje, ker vender flifhi, kako milo k' Bogu
vpije: „Moj Bog, moj Bog! sakaj si me sapustil!“
— To so v' resnizi takfhe zhednosti, de se je zhu-
diti nad njimi: ni drugazhi moglo biti, kakor de mu
je Jesuf rekel: „She donef bodesh s' meno v' pa-
radishi.“ (Luk. 23.)

Drugo, kar je potrebno, sa frezhno smert do-
sezhi, so nekte re svete in poboshne navade,
kterih se ne moremo she le ob smertni uri navuzhi-
ti, ako nismo v' shivlenji bili urni v' njih. Take so:
obudenje treh boshjih zhednosti, vere, vupanja ino
ljubesni boshje zhes vse; obudenje resnizhne griven-
ge zhes grehe s' terdnim naprej - vsetjam, svoje
shivlenje poboljshati; pogosto svete Sakramente pre-
j-ti, svojo voljo v' vsih permerih s' boshjo voljo skle-
niti, vse krishe in teshave savoljo Kristusa voljno pre-
nesti, se vezhkrat na nebefa spomniti, vse zhasne re-
zbi le malo zeniti, vezhkrat Kristusovo terplenje pre-
misbhlovati, vsaki dan nekte re odbrane molitve ismo-
liti, in kar je vezh takih zhednosti, ktere je v' ne-
varni bolesni obuditi filno dobro, ktere bo pa le tifi
Kristjan obudil, ino v' njih obudbi svet sapustil, kteri
se jih je per sdravim shivotu obudovati vadal; sakaj,
de nobeden dobro dela ne opravi, kteriga se ni prav
dobro navuzhil, se vidi per vsakim rokodelstvi, in
she per igrah. „Sveto pismo perpoveduje v' 1. bukvah
kraljov na 17. postavi, de je velikan Goliat s' svojim

shuganjan zel Jsrael v' strah postavil: torej je kralj ,Savel timu, kdor mu bo ta mesén turn vmoril, velike bogastva, in sbe zlo svojo lastno hzher v' sakou obljubil. Kaj se sgodi? To flishati, pride pafir David, in obljubi, Goljata vsmertiti. ,Savel ga oblezhe v' svoje oblazhila, ga pokrije s' shelesno zhelado, ga okovari s' slelesnim oklepam. David, tako opravljen, poskusi, ali mu bo to orodje flushilo; pa kmalo rezhe: Tako ne morem hoditi, sakaj tako nifim navajen, in je islekel to teshko opravo; vsame v' roko prazho; dene v' njo kamen; sashene, in sadene napuhnesha na zhelo, de se kar mertev na tla svali. David je namrezh bil s' prazho zel mojster, in se je s' njo poprój pogosto vadil, vojshkiga orodja sbe pa nikdar na sebi imel ni. Mojstri tudi mi biti moramo v' vuzhenosti, dobro vmreti, zhe ne, nam ne bo po frezhi isteklo.

Sveti apostel Pavel je néki shé trikrat isgovoril sladko imé Jesuf, ko mu je rabel glavo odsekal, pa kaj zhuda? to sveto imé mu je bilo ja vedno v' ferzi ino ustah, faj ga sbe v' svojih pisnih dvestokrat imenuje. ,Sveti Pavel, prvi pushavnik je vmerl klezhé s' rokami na persah krisham fklenjenimi ino s' ozhmi v' nebefa oberljenimi; sakaj? ker je tako moliti navado imel. ,Sveti Peter marternik, ko ni mogel vezh govoriti, je svoj pers v' svojo rano pomozhil, ter na en kamen s' njo sapisal: Credo to je: verjem. Ko otrok se je namrezh apostoljsko vero navuzhil, se vedno sa njo vojshkoval, sa njo tudi svojo kri prelil. Kar mu je vedno v' navadi bilo, mu je do sadniga sdihleja ostalo. ,Sv. Janes de Deo je britko martro (podobo krishaniga) ob smerti takó terdno dershal, de so mu jo mertvimu komaj is rok dobili; sakaj? ker mu je to snamuje nashiga isvelizhanja nar ljubshi rezh v' shivlenju bilo. Kar se tedaj zhlovek navadi, od tiga tudi ob smerti ne opusti. Kak shalofstno po tim takim, ako se zhlovek naspot kaj hudiga v' shivlenji navadi! — „Kadar bode

samurz svojo kosho spremenil, in leopard (rifa) svoje maroge, bote tudi vi dobro storili, ki ste se hudiga vzhili,“ pravi prerok Jeremia (13. post.) Oh nefrezha sa lakomnesha; teshko bo ob smerti svoje serze od blaga odtergal! Nefrezha sa leniga in sanikarniga v' duhovskih rezheh, nefrezha sa nezhistnika i. t. d. — teshko se bo ob smerti spreobernil! „Vfak bo vmerl savoljo svojih hudobij,“ pravi prerok Jeremija na 31. postavi, to se rezhe: Kdor v' grefhnih navadah shivi, bo sa shtrajfniigo v' njih vmerl.

Neki lakomnik je pershel na smerno postel. Veliko so ga nagovarjali sa spoved ino sveto obhajilo, med drugim se mu je tudi bridka martra is srebri slita, naprej dershala, s' opominam, Kristufa ljubiti, in ga sa odpuhanje profiti i. t. d. Namesto se sa vse to kaj meniti, pa prafha, koljko bi to frebro vagalo; ali je is samiga shlahtniga srebri, koljko bi bila vredna, in take rezhi, tako dolgo, de mu je sape in shivlenja smenkalo — bres vse pokore. Ta lakomnik je bil vezhi perjatel blaga, ko Boga, in je tudi tak vmerl. — Kardinal Belarmin, ki savoljo svoje velike vuzhenosti ino svetosti po zelim sveti per vuzhenih visoko slov, je enkrat nekiga visokiga gospoda v' njegovi nevarni bolesni obiskal, ter ga po svoji veliki snanosti in modrosti k' obudnju grivenge nagovarjal. Bolnik ga je pa le prav neobtefano prafhal, kaj de je grivenga. Belarmin mu je to prav zhedno rasloshil; bolnik je pa odgovoril: Jes tiga ne saftopim, takih rezhi ne morem sapopastil; in na to je vmerl. Belarmin pa od tiga pishe: „Ta bolnik nam je gotovo snamnje sapustil, de' je k' vezhnimu pogublenju bila njegova smert. — Tak je zesar Juljan, ki je kershansko vero sapustil, ajd postal, ino nafhiga ljubiga Odreshenika le s' sanizhovanjam imenoval, ravno v' tej hudobni navadi tudi shivlenje fklenil. Tak je nek nezhistnik v' Padvi v' objemanji podobe tajistiga shenstva, s' ktero je v' gerdi tovarshiji shivel, svojo dusho isdihnil. Grosa je tedej, se ka-

ke straši navaditi, ker se nar vezhkrat vmerje, kakor se shiví.

Tretje, kar srezhno smert perpelja, je, de se vezhkrat na smert spomnimo. Tak perpoveduje sv. Janes Klimak (na 6. stopnji v' paradish), de je njega dni vmerl nek pufhavnik, ki je tudi she perfhel pred sodni stol boshji: ker bi bil po svojim stanu moral poboshnisthi shiveti, je bil sodnik filno serdit, pa ga je she vender pufitil se v' shivlenje nasaj poverniti. Na to je ta pufhavnik filno ojstro shivel, je napolnil svojo zelizo s' toljko kamnjam, de se je komaj smesiti sa mogel, njegov shivesh ni bil drugiga, ko sam kruh, njegova pijazha zhista voda; s' nikomur ni govoril, nikogar ni pogledal; se je velikokrat prebridko jokal, je kolj smeraj molil in premishloval: in ta pokora je zelih dvanajst let terpéla. Po tim je ta spokornik sa smert sbolel, njegovi tovarfhi so ga obifkali ter ga profili, de bi jim vender kak isvelizhavni nauk dal, kako de naj shivíjo, de bi enkrat isvelizhani bili. In drugiga jim ni povedal, ko to le: „Kdor smert prav premifli, ne bo nikdar mogel grefhiti.“ To poterdi sam sv. Dub, rekozh: „V' vshih svojih delih se spomni na svoje sadne rezhi, in vekomaj ne bosh grefhil.“ (Prid. 7.)

Dobro je tedaj v' spominu imeti, de bomo vmerli, de bomo vfi vmerli; „Tukje nimamo stanovitniga prebivalifha, pravi sveti Pavel (Hebr. 13), in Hebr. 9.) „zhloveku je namenjeno, enkrat vmreti.“ Vfi tedaj moramo enkrat is sveta; smerti naf ne vbrani ne kraljevi szepter, ne berafhka paliza; ne fhkofova kapa, ne kmeshko oralo. — Kar je she pa nar bolj strafhno: — nihzhe ne vé, kdaj ino kje mu bo smert shivlenje skonzhala. Oh, faj imamo od tiga isgledov dovolj. Veliko jih vtone, veliko jih is vifhin pade, ter se vbije, veliko jih je od hudobnih vmorjenib, veliko jih v' oguji konez vsame, veliko jih per prizhi vmerje od jese, drugi od veselja, drugi od shalofii. Nekteri so bili od mise, drugi od igre, drugi v' spanji, drugi na polji, drugi per deli,

drugi v' kaki neframni pregrehi kar na naglim is tiga sveta v' vezhnost potegnjeni. Torej naj opomina našh Isvelizhar: „Zhujte, ker ne veste ne dneva, ne ure.“ Biti moramo torej vsaki dan in vsako uro taki, kakor, de bi vsaki dan in vsako uro vmreti morli. „Tajisti,“ pravi sv. Jeronim, „ne saflushi imé kristjana, kter v' takim stani shivi, de bi si v' njem vmreti ne upal.“

„Spomin na smert zhloveka prevarje, de ga ne bo nefrezhna smert sadela; sakaj „nizhefar ne der-shi tako nasaj zhloveka od greha, kakor spomin na smert,“ pravi sv. Augustin. Ravno tak pa nizhefar zhloveka tako v' pregrehe ne sakople, kakor posablenje na smert. Torej govori sveti kralj David v' 72. Pfalmu od hudobnih: „Per njih ni obene misli na smert, — torej jih je prevsetnost vnéla; pokriti so s' krivizo ino hudobnimi deli.“

Koljko jih sdaj v' pekli gorí, ki bi se lahko v' mebesah veselili, ko bi se bili pogosto spomnili Jesufovih besedi: „Bodite perpravljeni, sakaj „Sin zhlovekov bo perfhel ob uri, ob kteri ne mislite.“ (Luk. 12.)

DRUGA POSTAVA.

Zheterto, peto ino shesto, kar je za dobro smert potrebno.

Zheterto, kar je v' sdraivih dnéh potrebno, de bo sadna ura frezhna, je pogosto prijemanje sv. Sakramentov pokore ino svetiga rezhniga telefa. Kar spoved sadene, tak, ako se vezhkrat opravi, ino v'

nje popolnoma grivenga savoljo storjenih grehov obudi, ni lahko mogozhe, de bi se spet tako neskerbno stari grehi ponovili. In ko bi per tih spovedah grivenga tudi le nepopolnoma bila, to je, ko bi zhlovek ne shaloval nar bolj sato, ko je Boga shalil, ampak v' shalosti premishloval, de si s' majhnimi grehi neisrezheno terplenje v' vizah, s' smertnimi pa, in she s' samim enim vezhni ogenj v' pekli safiushi, se bo vunder ako si to prav k' ferzu vsame, lahko greha varval in si frezhno sadno uro ofkerbel.

Od pogostiga svetiga obhajila popifhe pa sv. Bernard dvoji prid; namrezh de ta presveti, Sakramenta manjšha pervoljenje v' obpuštlive grehe, pervolenje v' smertne grehe pa zelo odvsame, de po tim takim v' skufhnjavah v' male grehe malo, v' vezhe grehe pa zelo vezh ne pademo. In kdor se s' tim krubam vezhkrat okrepzha, ino obzhuti, de ni vezh toljkokrat od jese, nevoshlivosti, nezhistosti in drugih navajenih grehov skufhan ino prenaglen, naj to vse perpifhe s' veliko sahvalo telefu ino kervi Kristufa: sakaj od tiga presvetiga, Sakramenta dobi, to mozh, de svoje sraști vkrotiti samore. Tako sv. Bernard. In kakor je v' starim testamenti, pravijo zerkveni ozhetje, Bog dal mano is neba padati, drugazhi bi bili Israelzi v' puhavi pomerli, tak potujemo mi skos mozh tiga presvetiga, Sakramenta frezhno proti nafhi obljubljeni desheli, in prav rezhemo ti nebeshki jedi popotniza, ker naf popotnike gotovo v' sveti raj perpelja, ako jo velikokrat vredno vshijemo.

Neki vdovec is mesta Ferara na Lashkim je bil tako slo k' pregrehi nezhistosti skufhan, de je bil tudi vezhkrat premagan, in ni si vedel svetovati, od kod bi pomozh soper toljkshine skufhnjave dobil. Svetovano mu je bilo naj pogosto k' spovedi ino sv. Obhajilu perstopi. Vbogal je in v' kratkim tako dobre nastopke od tiga okufil, de je potem vezhkrat rekel: „O de vunder nisim poprěj zhloveka najshel,

ki bi mi bil to svetoval; gotovo bi jes nikdar ne bil v' take velike grehe padel."

Tak je nek mladenz prav globoko v' pregreho nezhištosí sabrêdel, in veliko let v' nji preshivel. Ko je pa njegova sestra sa smert sholela, ga je profila, k' njej priti. On je obzhudoval njene zhednosti, ktere je v' bolesni skasala, in jo je profil, de bi per Bogu sa — nj profila. Tri dni po njeni smerti se je she rasodel sad njene molitve sa njega; sakaj prevelika grivenga zhes njegove grehe se ga je polotila; s' velikim sdihovanjam ino jokanjam je spoved od zeliga svojiga shivlenja opravil, in visoko pred Bogam sklenil posihmalo shivljenje peljati, ki bo doslejnimu zhišto nasproti. Zhes nekaj zhafa so se pa vender she skufkujave povernile, ker se je pa spomnil, koljko mozh je per svetim obhajili po dolgi spovedi v' sebi obzhutil, se je kmalo k' svetim Sakramentam nasaj podal, jih potém smeraj pogosto prejemal, in v' kratkim zhafi tako visoko popolnomast dosegel, de nikdar ni perfhone drujiga spola is nezhištimi ozhmí pogledal; ali s' nezhištimi misli se pezhal. Tako spremení prezhišti angeljski kruh narbolj nezhište ljudi v' gole angele.

Peto, kar je sa dosego frezhne smerti potrebno, je pogosto premishlovanje ino pozheshenje Kristusoviga terplenja ino smerti. „K' vezhimu pridu je,“ pravi sv. Albert, „vsaki dan poboshno terplenje Kristushovo premishlovati, ko se vsaki petek per kruhu ino vodi postiti, do kervi gajshlati ino vse psalme od konza do kraja ismoliti.“ In sarés, ako si zhlovek prav naprêj postavi, kaj je vse boshji, Sin sa naf prestal, kako je is presvetih nebes dolj na nafho revno semljo stopil, zhloveshko naturo na se vsel; ko revno dete v' hlevi rojen bil, tri no trideset lét v' narvezhim vboshitvi, sanizhovanji in preganjanji po sveti okolj hodil, in sadnizh bil, kakor nar vezhi hudodelnik vjêt, gajshlan, s' ternjam kronan, saframovan, sapluvan, in na krish perbit, kjer je vso svojo kri istozhil in poslednizh vel vbog

in reven is gole ljubesni do naf svoje shivlenje sklenil: - ali bi bilo mogozhe, de bi ga tudi nasprot is zeliga ferza ne ljubil? Ko je sv. Bernard to v' ferzi prevdaril, je savpil: „Bolj, ko te revniga videm, o Jesuf! bolj ljub si mi.“ In ker nam je she kaka poredna shival svešta ino hvaleshna, ker ji kak malovreden shivesh ofkerbimo, de se v' nash prid preshivi, kako bi samogel zhlovek Jesufu nehvaleshen biti, kako ga rashaliti, ker nam je dal, kar je nardrajshiga imél, svoje shivlenje, in je sa naf svojo kri prelil do sadne kaple! Ref je tudi to dobrota, de ni sa isrezhi, de naf je Bog stvaril, nam nevmirjozho dušno vdihnil, in nam dal svojo lastno podobo. Pa sa vse to ni bilo drujiga treba ko beseda: „Naj se sgodi!“ — in se je sgodilo. Sa nafhe odrefhenje je moral pa Bog — „Sin kri ino shivlenje dati. Ne bo ga torej mogozhe shaliti, ako to njegovo dobroto vezhkrat dobro prevdarimo; od zhednosti do zhednosti pojdemo, in frezhna nam bo sadna ura. In torej, ko je nek vuzhenz svojiga duhovniga ozheta sa bukve profil, is kterih bi se samogel kerhanfke popolnomafli navuzhiti, mu je bridko martro podal rekozh: „V' te bukve rad poglej, rad jih beri, ino svoje shivlenje po njih ravnaj, in tak se bofh v' kerhanfki popolnosti dobro isvuzhil.“

Ko je sveta Delfina svojiga svetiga mosha, grofa Eleazarja vprafhala, od kod pride, de nikdar ni viditi kake nevolje nad njim, ji je odgovoril: „Kadar kolj se mi kaj soperniga pergodi, se spomnim, kakshne teshave je Kristuf sa me prestál, in kmalo mi prejde vsa nevolja.“

Shešto, kar je sa frezhno smert potrebno, je; Divizo Marijo, svete angelje ino svetnike zhasfiti ino v' pomozh klizati.

1. Ker je Marija Diviza med vsimi svetniki nar perva, ji tudi med vsimi nar perva ino narvezhi zhasf gré; in ker tajisti, kter Marijo poboshno zhasfi, skoréj gotovo snamnje isvoljenja na sebi ima,

tuk smé tudi frezhno sadno uro upati „Kakor je nemogozhe,“ pravi sv. Anselm, „de bi tajisti, ki se od tebe, o presveta Marija! prozh odverne, in je od tebe savershen, pogublen ne bil; ravno tako se vidi, de ni mogozhe, de bi tajisti svelizhan ne bil, kdor se spreoberne, ino k' tebi oberne.“ Sv. Bernard pa pravi: „Ti, o predobrotliva Diviza, ne savershesh nobeniga greshnika, naj bo she toljko ostuden; ti ga spet v' gnado spravish, ako is serza k' tebi sdi-huje, in te s' gorezhim serzam v' pomozh klizhe.“

„Sato so od nekdej kristjani bili skerbní Mariji prav veliko zhasi ino hvale fkasati, so ji na zhasi mnogo altarjov in zlo zerkvi sesidali, muoge pôste ino andohti opravljali. In ker toljko molitvi imamo, ki jih kolj vfak is glave sua, kakor angeljsko zhe-fhenje, litanije, sv. roshen kranz, molitve: Pod tvo-jo pomozh perbeshimo - ino zhesheha si kraljiza; tak bo sa naf dobro ako smo v' poboshnim opravlanji tih molitvi pridni, enkrat she, ker mati zerkuv na nje svelizhavne odpuške podeli, in Diviza Marija nam bo tudi v' nafhi fili v' pomózh pertekla, in se nam mater iskasala, ako smo se mi v' sdravih dnéh is-kasali njeni dobri otrozi.

2. Velik pomozhnik bo tudi sveti Joshef, devishki shenin Marije Divize, ako ga v' sdravji po-boshno zhasimo ino v' pomozh klizhemo. Sakaj, ker se je Jesuf ponishal, mu na semli pokorshino fka-sati, bo tudi na njegove priproshnje gledal, ino jih vflishal, in sv. Joshef bo rad sa naf profil, ako smo mu s' poboshnim spofhtovanjam vdani. Od nek-daj so verni na njegovo priproshnjo toljko savupali, de so ga sa svojiga fosebniga patrona v' smertni fili is-volili: in toljkiga savupanja bi ne bili v' njega stavili, ako bi ne bili toljkokrat njegove pomozhi okufili. „Sveta Teresija pravi, de ni nikdar svetiga Joshefa sa kaj profila, de bi vflishana ne bila. „Sveti Tho-mash Akvin pa govori: „Nekterim svetnikam je Bog to gnado podelil, de samorejo ljudem v' enih ino drugih teshavah pomagati: sv. Joshef je pa patron

sa vsako silo, in podeli vsem, ki pobosšno ino savupljivo k' njemu perbeshijo, svojo varstvo, priproshnje in pomózh.

3. „Svetim angelam je Bog sosebno skerb sa naf sporozhil. Med njimi pa, sosebno na svetiga Mihaela sveta zérkuv veliko savupanje stavi, ino moli na njegov prasník: „Sveti Mihael! brani naf v' sadni vojfki, de ne bomo pogubljeni v' straflni sodbi.“ In sv. Avgufhtin govori od njega: „Ta je, skos kteriga bomo na smertni posteli varvani ino pred hudobnim sovrashnikam okovarjeni.“ Od svetiga angelja varha pa govori sv. Jeronim: „V' resnizi, velika je boshja dobrotá, de vsak od naf od perve ure svojiga shivljenja, svojiga angelja varha imá, kter sa - nj skerbi.“ —

„Sveti angeli varhi,“ pravi sv. Avgufhtin, „so tajisti dobrotniki nafhi, ki naf na vódi ino na suhim, in kjer nam je potrebno, svojo pomozh podelijo.“ Angelj varih je Abrahamu vofelo poshto pernefil, de sae svojiga sina Isaka per shivljenji ohraniti; angelj varih je, Tobija spremljal in mu premnogo dobrot fkasal; angelj varih je sv. Petra is jezhe ispejljal; in premnogo pergodb imamo, ktire naf od angeljskih dobrót preprizhajo. Pazh treba je tedaj gledati, de se mu skos hudobno shivljenje ne samérimo, ampak de mu hvaleshnost ino zhaft fকাশemo, de nam bo v' smertni nevarnosti v' pomozh pristopil.

4. Tudi sveto Barbaro kristjani sa sosebno pomozhnizo v' smertni posteli dershijo, ino v' pomozh klizhejo. Rasen tih imamo pa vsak she svojiga kerstniga ino firmenskiga patrona, ktire je dobro vezhkrat pozhaftiti, ino sa pomózh v' smertni nevarnosti profiti. Tudi snamo she vsak mesez kagiga svetnika sosebno zhaftiti, ino se v' eni ali drugi njegovi zhednosti sosebno vaditi, ter ga profiti, de bi naf s' svojo priproshnjo podpiral, de bi frezhuo vmerli, ako nam bo tisti mesez svet sapu-

šiti. „Storimo si hoshje perjatele tudi sa svoje perjatele, de naf bojo v' vezhno prebivališhe ispeljali, kedar nam bo zhafno sapušiti.

TRETJA POSTAVA.

„Sédmo ino osmo, kar je sa frezhno smert potrebno.“

„Sédmo, kar je sa dosego frezhne smerti potrebno, je, se proti vbogim vsmileniga skasati: in to nam je sam Jesus obljubil, ker je rekel: „Bodite vsmileni, de bodete vsmilenje najdli.“ — Kdaj nam bo pa vezh vsmilenja potreba, ko sadno uro? Sakaj, zhe nam Bog tedaj milost ne iskashe, in nafhe grehe ne spregleda, ne bomo frezhno odšli. Torej pravi David: „Ako bosh na grehe gledal, kdo bo pred tebo, o Gospod, obstal!“ Almoshna je pa, ki bo storila, de nam bo Bog grehe spregledal, in nam milost skasal v' sili. „Blagor mu,“ pravi David, „ki se revniga in vbogiga vsmili, sakaj ob hudim dnevi ga bo rešil Gospod.“ (Psalm 40.) Kdaj bo pa tisti hud dan? To pové David dalej in rezhe: „Gospod mu bo pomozh podelil na posteli bridkosti, in ga ne bo dal v' roke njegovih sovrashnikov.“ Tudi angelj Rafael je povedal Tobiju: „Almoshna rešhi od (vezhne) smerti, ona odpravi grehe.“ (Tob. 12.) Sv. Jeronim pravi: „Nikdar nisim bral, de bi bil kdo nefrezhno vmerl, kdor je pridno dela milosti opravljal; sakaj takšhen imá veliko proshnikov per Bogu, in ni mogozhe, de bi Bog toljko proshnji ne vflishal.“ Kdo so ti proshniki? Vbogi, ki „Bog lonaj!“ v' ne-

befa poshležjo, koljkokrat boshji dar dobijo. Kar vbogin damo, Bogu damo, kakor je Jesuf sam povedal: „Kar ste enimu mojih narmanjših (vbogih) storili, to ste meni storili,“ (Mt. 25.) in na sodni dan bo vse tako povernil, kakor bi bili njemu dali: „Jes sim bil lazhen, in vi ste mi dali jesti . . . pojte v' hišo mojiga Ozheta. (Mt 25.) Torej zhišo prav rezhemo, do je boshji dar, kar Bogu v' vbogih damo. Ako se dnar na obreste (zhinshe) da, se dobi szhafama veliko vezh nasaj, kakor se je posodilo, veliko vezh bo she tisti dobil, kdor v' vbogih Bogu posojuje, frezhno smert, frezhno vezhnošt. „Kdor se vbogih vsmilil, pravi sv. Duh (prig. 19.), da Bogu na zhi-she, in on mu bo njegovo plazhilo spet povernil.“

Kdor je proti vbogim vsmilen, Boga posnema, ki pusti, de sonze sije zhes dobre ino hudobne, ino desh gre zhes pravizhne ino krivizhne (Mat. 5.); torej pa tudi Bog lete svoje posnemavzve posebno ljubi, jih pusti k' visokim zhednostam priti, de bogati lepiga saflushenja is tiga sveta grejo; ali jih zelo she na tim sveti ozhitno svojiga perjdelstva preprizha. Abrahamu, ki je popotnike v' hišo klišal, ino jim dobrotlivo stregel, je sam enkrat v' podobu popotnika obiskal, in se ko perjatelj s' perjateljama menil s' njim, ter mu obljuje spolnil, ktere mu je dal. Tobija, od kteriga sveto pismo pravi, (Tob. 1.) de je vsak dan med svoje shel, jih tolashil, in vsakimu dal od svojiga blaga, koljkor je samogel, lazhne nasitil, nage oblazhil, mertve pokopal, je toljko ljubil, de mu je angelja Rafeala poslal, ter po njem usisrezhene dobrote mu skasal. Kornelju je savoljo njegove velike milosti do vbogih svetiga Petra poslal, kteri ga je v' pravi veri podvuzhil ino keršil. — Ker tedej almoshaa stori zhloveka, de je boshji perjatelj, je treba v' sdravih dneih skerbeti, de se milost vbogim savoljo Boga iskasuje, koljkor premoshenje perpusti; posnemati je nauk, kteriga je stari Tobija svojimu sinu dal: „Iskashi vsmilenje vbogin, kakor tvoje premoshenje perpusti. Imash veliko, daj obilno:

imašh malo, skerbi, če tudi to malo s' vbogimi deliš; sakaj s' tim si napravljajš dober saklad sa dan file." (Tob. 4.) Kak dobro tedaj sa svojo sadno uro, in sa zelo dolgo vezhuost skerbi, kdor sam sebi odterga, kar je mogozhe, ino vbogim da, ker mu Bog ne bo nezh dolshen ostal, ampak mu tazhaf povernil, ko mu zel svet ne bo mogel nobene pomozhi podeliti. Sakaj se toljko premoshenja per dolgih pojedinah ino v' poshreshnosti, ino pijanzhovanju sa-pravi, per zhem se dusha s' grehi obloshi; sakaj se toljko na prevsetnost savershe, ktera zhloveka v' toljkajne grehe napela! To je huda setuv sa sadno uro. Kdor pa ko pameten kristjan shivi, in to; kar posvetni po nepridnim savershejo, vbogim da, boshji shegen is nebes na se vlezhe, si Boga sa svojiga per-jatela, ja zelo sa svojiga dolshnika stori: Blagor mu ob smertni uri!

Ofmo, kar k' dobri smerti pomaga, je: se velikokrat vbogih duh v' vizah spomniti ino jim pomagati. Vboge dushe jim pravimo, ker se v' nar vezhlih martrah snajdejo, ino si is njih same pomagati ne morejo. „Ne bosh, od ondod pershel, dokler sadniga penesa ne plazhafh. (Mat. 5.)“ Martre, ktere terpijo, so tako grosovitne, de sv. Krisotom pravi. „Vsemi v' misel vse martre zeliga sveta, in vender so toljko kakor nezh proti martram v' vizah.“ — „Nar manjshi martra v' vizah,“ pravi sv. Anselm, „je huji, ko nar vezhi martra tiga sveta, ki se ismifliti ino snajti da.“ Torej se lahko vé, kakshno dobro delo storimo, ako jim pomagamo, de ne bo kar njim v' prid, ampak de kar njim pomagamo, tudi sebi k' frezhni smerti pomagamo, ker je v' svetim pisni she almoshni sa zhasne potrebe pomozh sa dan file obljublena. Ker pa kakor katoljshki kristjani vemo, ofer svete mashe, molituv in druge dobre dela vbogim duham v' vizah veliko pomagajo, tak je skerbeti, de se jim ta pomozh podeli. Koljkor-krat je torej kristjan per sveti mashi, naj se v' ljubeshni spomni na dushe v' vizah, in jih naj v' ta pre-

sveti ofer perporozhi, ker se Jesus sa shive ino mertve nebeshkimu Ozhetu daruje. Pa tudi drugazhi molituv mertvim veliko pomaga, de je le ta, ki sa verne dushe v' vizah moli, sam v' stani gnade boshje. In nobeniga dobriga dela ni, kteriga bi zhlovek ne samogel sa trosht in pomozh vernim dusham obrniti, ako ga v' ta namen Bogu gori ofra. So-sebno bo pa veliko dusham v' vizah pomagalo, ako se svete obhajila sa nje Bogu darujejo, ino si kristjani persadevajo, de vezh odpustikov sa dushe v' vizah dobijo. Kak frezhen bo, kdor bo s' svojimi dobrimi ino poboshnimi deli ktero dusho is viz re-fhil; verne dushe, kedar pred tron boshji pridejo, bodo svojim dobrotnikam frezhuo lozhenje od sveta ino sveti raj isprofile.

Bodimo tedaj milostlivi, de bomo milost dosegli.

Drugi del.

*Od tuga, kar gre zhloveku storiti, kakor hitro
nevarno sboli.*

PERVA POSTAVA.

De spoved ni odlagati.

Duſha zhloveka je toljko vredna, de je Jeſuf le ſato na ſvet perſhel, terpel ino vmerl, de bi ſe duſha zhloveka vezhno ne pogubila. In kaj pomaga zhloveku, ko bi zel ſvet ſadobil, na ſvoji duſhi pa ſhkodo terpel, je rekel Iſvelizhar. Tudi ſhe sdrav zhlovek ſi ni ſveſt, de bi ga ſmert ne ſadela, veliko manj pa bolen; torej je ſkerbeti, de bo kmalo previden, kakor hitro sboli, de ſe kje perloſhnoſt ne ſamudí. Nevarno je to opravilo ſ' tim iſgovoram odlagati, de nevarnoſt ſhe ni velika, ker ſam ſv. Duh govori (Sirah. 5.): „Ne odlagaj, ſe k' Bogu ſpreobniti od dne do dneva; ſakaj njegova jeſa bo kmalo perſhla, in dan maſhovanja te bo pokonzhal.“ Sv. Avguſhtin pa pravi: „Vſmilen Bog je ſizer ſpokornikam miloſt in odpuſhanje grehov obljubil, pa odlagavzam ni juterniga dneva obljubil.“

Ko bi tedaj she ravno ne bila tako velika nevarnost, lahko pa bolesen, ki je dofhmalo le po malim stopala, hitro tezhí sazhne, in bolniku v' kratkim shivlenje vseme, ali ga vsaj tako oflabí, de se spovedati vezhí mogel ne bo. In ko bi kak smerten greh na sebi imel, gorjé mu — zelo vezhnoft! Torej naf opomina sv. Bernard: „Tozhimo folse dokler she kaj pomaga, in nikar jih ne odlagajmo sa uni svet, ker bi saftonj tekle. Oh pokôri se ino jokaj tukje, de se tamkje vezhuo ne bofh.“ Sv. Beda, s' perinkam zhaftitlivi, perpoveduje od nekiga shlahtniga Gospoda v' Englandii, ki je sbôlel, in vezhkrat od famiga kralja objiskvan ino nagovarjan bil, de bi se spovedal. Pa vselej je odgovoril, de she nevarnost ni velika. Ko mu pa poslednizh kralj rezhe, de naj hiti, drugazhi je vse samujeno, je odgovoril: „Saj je she samujeno, fia she preprizhan, de bom pogublen. In na to je bres vse pokore vmerl. — Koljko tavshent se jih je she s' takim odlagaujam vezhuo pogubil! Torej naf Jesus vse ljubesnivo opomina: „Bodite parpravleni, ker ne veste, ne dneva, ne ure.“

Tudi sato fi mora bolnik kmalo spovednika ofkerbeti, de bo loshej svoje teshave prestál. „Pravizhniga,“ pravi sv. pisno (prip. 12.) „ne bo nizhefar vshalilo, naj ga sadene kar hozhe.“ In sv. Bernard pravi: „Postelza, s' roshi potrofena je dobra vest, s' dobrimi deli nopolajena.“ — Naj she torej bolnika vije, kakor ga hozhe, dobra vest mu bo vse brikkofiti polajfhala ino poflajfhala. Ako je pa vest bolena, bo bolnik telesno bolesen she toljko huje obzhutil. Sakaj „vest,“ pravi sv. Krisostom, „je zhes vse pravizhen sodnik, in zhe se soper zhloveka vsdigne, vpije s' velikim glasom, ga nevfmleno toshi, ino mu kakor pred ozhi dershi ino pishe tesho njegovih grehov.“ — Potem je bolesen tudi sa pomnoshenje saflushenja filno pomagliva, ko bi pak bolnik v' smertnim grehi bil, mu vse narhujfhe teshave zeló vezh sa n'befa ne vershejo. Pazh prav se rezhe ve-

likimu grehu, de je smerten, ker vse dobre dela vmori, tako de se zhlovek s' njimi nar manjšhiga saflushenja sa nebefa ne perdobi. „Ko bi jes vse svoje premoshenje med vboge rasdelil, ko bi dal svoje telo, de bi gorelo, ljubesni, (to je gnade boshje) bi pa ne imel, bi mi vse nizh ne pomagalo,“ pravi sv. Pavel (1. Kor. 13.). Pazh bi torej moral bolnik hiteti, de bi bersh, ko bersh svojo vést do zhistiga osnašil, de bi mu potem bila bolesen v' veliki prid njegove dushe. — Sadnizh pa Bog vezhkrat ravno sa voljo greha bolesen poshle, kakor je sam Jesus tistimu mertovudnimu v' Jerusalemskim tempelnu povedal, kteriga je od 38 let stare bolesni osdravil: „Glej, sdaj si sdrav: ne gresli vezh, de te kaj hujshiga ne sadene.“ Ako se tedaj bolnik kmalo s' Bogam spravi, mu sna Bog she zelo shtrafnig, greha, to je, bolesen odvesti.

Nikar pa naj bolnik ne rezhe, de nobeniga smertniga greha na sebi nima, in de torej tudi nezha ne déne, ko bi ravno bres svetih, Sakramentov vmerl; to bi bila velika prevsetnost ino bahanje s' svojo vrednostjo. „Sakaj, ne ta, ki sam sebe hvali, ampak, ta, kteriga Bog hvali, je pravizhen snajden,“ govori sv. Pavel. „In zhlovek tudi ne vé, pravi sv. Du'h. (Prid. 9.) ali je ljubesni ali sovrashstva vreden.“ Lehko, de je she vezh smertnih grehov na vésti, zhe se ravno bolnik tega ne své. Torej je prav slo dobro, de se bolnik prav do zhistiga s' spovednikam pomeni, de spoved zhes zelo shivljenje opravi, de se od spovednika sprashovati pusti, de ne bo kje kaj na vésti ostalo, kar bi ga na sodbi pogubilo. Tudi pravi sv. Augushtin, de nobeden ne sme bres grivenge ta svet sapustiti. In kak bi se naf kdo na svojo pravizhnost sanashal, ker so vender svetniki na smertni posteli se pred sodbo trefli!

Duha pokore v' sebi obuditi, bo dobro moliti, pred spovedjo eden ali drugi psalm pokore, sato se vsih sedem tukje postavi.

Sédem psalmov od pokore.

Leti psalmi, ki so is Davidovih pesmi, kakor serno vseti, samorejo serze h' grivengi vsbgati, in po tim, ako se sgrivano molijo, nalesovanje budiga duha prozh dershati, odpušlive grebe ino zhasne shtrafenge na unim sveti manjšhati ali zeló isbrisati, ino bolniku boshjo pomozh sa sadno uro perdobiti. Sv. Avguštin jih je tako visoko obrajtal, de jih je dal s' velikimi zherkami prepisati ino na steno per pošeli obešiti, ko je bolen bil, ino je vezhkrat tajiste s' veliko grivengo ino jokanjam zhes svoje grebe molil. Sv. zerkuv podeli sa vsakokrat 40 dni odpuškov.

P E R V I P, S A L M.

*V' kterim zhlovek Bogu svojo rev-
shino tashi.*

Gospod! nikar me ne shtrajšaj v' svojim serdu, in ne tepi me v' svoji jesi.

Vsmili se me, o Gospod! sakaj slab sim: osdravi me, o Gospod! sakaj moje kosti se tresejo od strahu.

In moja dusha je silno omamlena: ali kako dolgo o Gospod! (bosh odlagal pomagati?)

Gospod! obrni se (k' meni), in reshi mojo dusho: pomagaj mi sa tvoje milosti voljo.

Sakaj mertvi zhlovek ne misli na te: v' grobu pa kdo te bo hvalil?

Truden sim od sdihozanja, vse nozhi se na svoji posteli filno jokam, ino svojo postel s' felsami mozhim.

Od filne notrajne shalosti so moje ozhi otemnele; med v'limi svojimi sovrashaiki sim se postaral.

Beshite od mene vsi, kateri hudobijo dopernalhate; sakaj Gospod je glas mojga jokanja v'lisfal.

Gospod je mojo proshnjo v'lisfal, Gospod je mojo molituv sprejel.

Vsi moji sovrashaiki se imajo framovati ino filno prestrahiti, verniti se imajo ino sdajzi framovati.

Zhašt bodi Bogu Ozhetu, ino ,Sinu, ino sv. Duhu, kakor je bilo od sazhetka, sdaj ino vselej, ino na vezhne zbase Amen.

DRUGI P, S A L M. (31.)

V' kterim se zhlovek svojih grehov obtoshi.

Blagor jim kterim so pregehe odpuhbene; ino kterih grehi so sakriti.

Blagor zhloveku, kterimu ni Gospod greha sarajtal, ino v' kteriga serzu ni obene golusije.

Sato, ker sim molzhal, so moje kosti od vsakdanjiga vékanja oflabele.

Ker je bila tvoja roka nozh in dan teshka na meni, sim se v' svoji teshavi sém tertje obrazilhal, ker me je tern bôdel.

Tedaj sim tebi svojo pregreho sposnal, ino svoje krivize nisim sakrival.

Rekel sim: Hozhem soper samiga sebe svojo krivizo pred Gospodam sposnati; in ti si mi hudobijo mojiga greha odpuštil.

Sato bo šleherni peboshni ob pravim zhasu k' tebi molil, de povodnja velikih vod bliso njega ne pride.

Ti si moje perbeshaliske v' moji bridkosti, ktera me je obdala: o ti moje veselje, reshi me od njih, kateri so me obšli.

Hozhem ti (odgovori Bog) saftopnost dati, in te poduzhiti na poti, po kateri boš hodil; vedno hozhem na te gledati.

Nikar ne bodite, kakor konj in meseg, ktera pameti nimata.

Vkroti (o Bog) s' torbami ino bersdami zheluſti njih, kateri se k' tebi ne perblishujejo.

Zhes hudobniga pride veliko ſhib, njega pa kateri v' Gospoda upa, bo vſmilenje obdalo.

Veselite se v' Gospodu pravizhni, od veselja poskakujte, in rasglaſujte svoje veselje vsi, kateri ſte dobriga serza.

Zhaſt bodi Bogu i. t. d.

T R E T J I P, S A L M. (37.)

*Zhlovek se Bogu pertoshi sa voljo mnogih
sanjk na tim sveti, in ga prosi sa pomozh.*

Gospod! ne strafaj me v' svojim serdu, in
ne tepi me v' svoji jesi.

Ker tvoje pshize v' meni tezhijo, in tvoja
roka je teshka nad menoj.

Savoljo tvoje jèse ni sdravja na mojim
mesu; moje kosti nimajo pokoja savoljo grehov.

Sakaj moje hudobije so mi glavo prerastle,
in me tlazhijo, kakor teshka butara.

Moje rane so gniti ino smerdeti sazhele
savoljo moje neumosti.

Reven sim ino ves pobit; zel dan shalo-
sten okolj hodim.

Ker moje ledje je polno smotnjav; in na
mojim mesu ni nizm sdraviga.

Silno sim slab ino ponishan; rujovem od
bolezhine svojiga serza.

Pred teboj, o Gospod! so vse moje shelje;
in moje jezhanje pred teboj ni skrito.

Moje serze je shalofno, moja mozh me
je sapustila; zlo moje ozhi so otemnele.

Moji perjatli ino blishnji se mi nasproti
perblishujejo, ino so per mene stojijo, in kateri
so sizer okolj mene bili, od dalezh stojijo.

In kateri me vmoriti ishejo, silo delajo. In kateri mi hudo shelijo, nezhimerno govorijo, ino zel dan goljsije ismifhlujejo.

Jes pa kakor glufhez ne flifhim, fim kakor mutez, kateri svojih ust ne odpré.

Postal fim kakor zhlovek, kateri ne flifhi, in kateri nima odgovora v' svojih ustah.

Ali v' tebe, o Bog! fim savupal: ti Gospod, moj Bog! me bolh v'flifhal.

Sakaj rekel fim: Ne perpufti, de bi se sovrashniki kdaj nad meno veselili; ker so se moje noge spodtikovale, so možno soper mene govorili.

,Saj fim k' tepenju perpravlen; in moja bolezhina mi je vedno pred ozhmi.

Ker svojo hudobijo ozhitno sposnam; in fim savoljo svojiga greha v' lkerbí.

Moji sovrashniki pa dobro shivijo, in so možnejlhi kakor jes: in kateri me po krivim sovrashijo, se vfaki dan mnoshijo.

Kteri dobro s' hudim povrazhujejo, me opravljajo, ker se dobriga dershim.

Ne sapufti me, Gospod, moj Bog, ne odstopi od mene!

Hiti mi pomagat, o Gospod Bog, moj Svelizhar!

Zhaft bodi Bogu Ozhetu i. t. d.

,SHTERTI P, SALM. (50.)

*V' kterim zhlovek Boga sa odpušhanje
grehov prosi.*

Vsmili se me, o Bog! po svoji veliki milosti.

In isbrishi po obilnosti svojiga vsmilenja moje hudobijo.

Operi me zhedalje bolj od moje krivize: in ozbisti me od moje pregrehe.

Ker sposnam mojo pregreho, in moj greh mi je vedno pred ozhmi.

Tebi samimu sim gresnil, in pred tebo hudo storil: vsmili se, de bošh v' svojih besedah resnizhen sposnan, in premagash, kader si sojen.

Sakaj glej! v' hudobiji sim spozhet, in v' grehah me je moja mati spozhela.

Glej, resnizo ljubish; nesnane skrivnosti svoje modrosti si mi rasodel.

Pokropi me s' isopam, in bom ozhishen, operi me, in bom bolj bel, ko sneg.

Daj mi veseló in prijetno besedo slishati, in moje poterte kosti bodo od veselja poskakovale.

Oberni svoj obras od mojih grehov, in isbrishi vse moje krivize.

„Stvari v' meni, o Bog! zhišto serze, in ponovi v' mojim oferzhji praviga duha.

Nikar me ne saversi ispred svojiga oblizhja, in ne odvsemi mi svojiga svetiga Duha.

Daj mi sopet veselje svojiga svelizhanja, in poterdi me s' imenitnim duham.

Uzhil bom hudobne tvoje poti, in gresniki se bodo k' tebi spreobrnili.

Reshi me od dolga kervi, o Bog! Bog moj Isvelizbar! in moj jesik bo tvojo pravizo s' veseljam hvalil.

Gospod! odpri moje usta ino bodo tvojo hvalo osnanovale.

Sakaj, ako bi bil dar hotel, bi ti ga bil rad dal; ali nad shganimi ofri nimalh dopadenja.

Bogu dopadlivi ofer je shaloſti poln duh; potertiga in ponishaniga serza, o Bog! ne boſh sanizhoval.

Stori dobro, o Gospod! po svoji dobrotliivi volji Sionu; do bodo Jerusalemski sidovi ſpet ſosidani.

Tedaj ti bodo ofri pravize, darovi in shgani ofri dopadli; tedaj ti bodo na altar teleta pokladali.

Zhaſt bodi Bogu Ozhetu i. t. d.

P E T I P , S A L M (1 0 1 .)

V' klerim zhlovek Boga sa vflifhanje svoje molitve profi.

Gospod! vflifhi mojo molituv, ino pride naj k' tebi moje vpitje.

Ne skrivaj svojiga oblizhja pred menò; nagni mi svojo uho, kadar kolj bom v' nadlogi.

Vflifhi me hitro, kader kolj te na pomozh klizhem.

Sakaj moji dnevi so sginili, kakor dim, in moje kosti so se kakor glavnja posufhile.

Moje serze je pobito ino suho kakor seno, ker sim svoj kruh jesti posabil.

Od velikiga sdihovanja me ni drujiga ko kòst ino kosha.

Enak sim pelikanu v' pushavi, kakor sova v' starim osidji.

Zhujem, in sim kakor samotni vrabizh na firehi.

Zel dan me saframujejo moji sovrashniki, in ti, kateri so me sizer hvalili, so se soper mene sarotili.

Sakaj, pepel kakor kruh jém, in svojo pijazbo s' sòlsami melham.

Pred tvojo jeso in tvojim serdam, sakaj, povsdignil si me in na tla vergel.

Moji dnevi so se nagnili, kakor senza, in kakor trava sim vsabnil.

Ti pa ostanesh, o Gospod! vékomaj, in tvoj spomin od roda do roda.

Ti boš vstal, in se ,Siona vsmilil, sakaj zhaš je, de se ga vsmilish; zhaš tvojiga vsmilenja je perfhel:

Tvoji blapzi imajo zelo njegovo kamnje sa ljubo, in zelo s' njegovim praham imajo vsmilenje.

Neverniki se bodo tvojiga imena, ino vsi kralji semlje tvoje zhašti bali.

Kadar bo Gospod ,Sion sopet fosidal, in se v' svojim velizhaštvu perkasal.

On se osira na molituv reveshov, in njih proshnje ne sanizhuje.

Leto bodi sa posledni rod pisano, sakaj ljudstvo, ki bo stvarjeno, bo halilo Gospoda.

Ker on is vishave svojiga svetiga sedesha doli ozhi oberne, ker Gospod is nebel na semljo gleda.

De je slishal jezhanje jetnikov ino reshil k' smerti obfojene.

De bi ime Gospodovo na Sionu ino njegovo hvalo v' Jerusalemu osnаноvali.

Kedar se bodo ljudstva ino kralji sbrali, flushiti Gospodu.

Kadar je she per mozhi bil, mu je rekel: povéj majhino shtevilo mojih dni.

Ne vsemi me v' fredi mojih dni; tvoje leta so od roda do roda.

Ti, o Gospod! si nekdej semljo vterdil, in nebo je delo tvojih rok.

Menilo bo, ti pa ostanesh; kakor oblazhilo se bo postaralo.

Ti ga bošh kakor ogrinalo spremenil, in bo premenjeno.

Ti pa ostanesh ravno tisti, in tvojih lét ne bo konza.

Sinovi, tvojih klapzov bodo stanovanje imeli, in njih sarod bo pred tebo oterjen vekomej.

Zhašt bodí Bogu Ozhetu i. t. d.

,SHE,STI P,SALM. (129.)

V' kterim zhlovek odpufhanje svojih grehov terdno upa.

Is globozhine vpijem k' tebi, o Gospod! Gospod! vfliski moj glas.

Naj se nagnejo tvoje ushesa na glas moje profhnje.

Gospod! ako bošh savoljo pregreh rajtengo tirjal, o Gospod! kdo bo obstal?

Ker je pa per tebi vsmilenje, sim se sanefil na tvojo oblubo.

Moja dusha zhaka ispolnenje njegove besede; moja dusha v' Gospoda savupa.

Od jutrajniga zhuvanja noter do nozhi naj Israel v' Gospoda upa.

Sakaj per Gospodu je vsmilenje, in per njem je obilno odreshenje.

In on bo odrešhil Israel od vsih njegovih hudobij.

Zhašt bodi Bogu Ozhetu i. t. d.

,S;E D M I P, S A L M. (142.)

V' kterim zhlovek Boga sa rešhenje od svojih sovrashnikov profi.

Gospod! ušlišhi mojo molituv, poslušhaj mojo prošnjo savolj svoje svestobe; ušlišhi me po svoji pravizi.

Ne ravnaj sodbe s' svojim hlapzam, sakaj pred tebo nebo oben shiv zhlovek pravizhen obštal.

Sakaj sovrashnik mi preganja dušho; moje shivljenje je do tla poterl.

V' temoto me je posadil, kakor nekrajne merlizbe; sato je moji duh splâshen, ino moje serze slo poterto.

,Spomnujem se starih zhašov, spremišhlujem vse svoje dela; dobro prevdarjam delo tvojih rok.

Proti tebi stegujem svoje roke; moja dušha je kakor suha semlja pred tebo.

Ušlišhi me hitro, o Gospod! moj duh omaguje.

Ne skrivaj svojiga oblizhja pred menó sizer bom tištim enak, ki v' grob gredo.

Daj mi s jutraj svoje vsmilenje saflifhati,
ker na te savupam.

,Stori mi snano pot, po kateri naj hodim,
k' tebi povsdigujem mojo duſho.

Gospod! reſhi me od mojih ſovraſhnikov;
k' tebi perbeſhim.

Uzhi me tvojo voljo ſtoriti, ſakaj ti ſi
moj Bog!

Tvoj doſtri duh naj me vodi po ravni poti.

Gospod! ohrani me per ſhivlenji ſa ſvoji-
ga imena voljo; ispeli po ſvoji pravizi mojo
duſho is nadlog.

Pokonzhaj po ſvojim vsmilenji moje ſov-
raſhnike.

In pogubi jih vſe, kateri moji duſhi nad-
lego delajo, ker fim tvoj hlapez.

Zhaſt bodi Bogu Ozhetu i. t. d.

DRUGA PO,STAVA.

Od svete popotnize.

Bolnik ne sme odlagati sveto rešno telo prijeti. Premnogim se je še zgodilo, da so brez svetiga obhajila vmerli, ker so smeraj le rekli, da nevarnost še ni velika. Enim je um smeshalo, drugim je vse zhes vsdignilo, še drugi so kar na enkrat shivljenje isdihnili. Kakšhen trofht je bil evangeljskimu stotniku, ko mu je ravno ta Jesuf rekel: „Hozhem priti, in ti hlapza osdraviti.“ Tako hitro perpravljen je še pa smeraj, ker sato hozhe v' nashih tabernakelnih prebivati, da bi od ondod k' vboгим se podal, ki ga shelijo. Sdrave klizhe: „Vi vsi, ki ste revni, pridite, in pomagat vam bom;“ k' bolanim pa hozhe sam priti, jih sdravit sa vezhno, vezhkrat tudi sa zhafno shivljenje. Sakaj, hudizbova smota je ta, da nek bolnik misli, da bo vmerl, po tim ko bo ohajan. Kaj? krnh shivljenja bo pernesel kalj snert! Ali se nismo veliko vezh premnogo krat preprizhali, da je bolnik po svetim obhajili ves potolashen postal, in vse voljno svojo teshavo nosil, vezhkrat, da se mu je kmalo boljshati sazhelo, in je v' kratkim spet še terdneji bil, kakor pred bolesnijo?

„Sprizhano je, da je sveto rešno telo sapopadek in studenz vsih gnad in dobrot, kakor tudi sv. Avgufhtin govori: „Kristuf, da si je ravno vsigamogozhen, nam ni samogel vezh dati, in da si je ravno nar modrejshi, nam ni vedel kaj boljshiga dati, kakor svojo telo in kri v' presvetim Sakramentu sa popotnizo v' vezhnosti.“ In sv. Janes Damashzhan pravi, da je ta sveti Sakrament v' narvezhi prid dušhe in telefa. Ker nam je tedaj peklenški hudobez

tih neisrezenih gnad nevoščljiv, moti kristjane, da bi se od te presvete nebeshke jedi nasaj dershali. In kakšna zhašt je to sa zhloveka, da ga sam kralj nebes ino semlje — toljko revniga obiškati hozhel. Jesuf se poda k' bolniko fkoraj tako, kakor je v' Jerusalemsko mesto na zvetno nedelo se podál: verno ljudstvo ga spremi, zhašti ino moli, ter mu bolnika perporozha. Tudi nebeshki angeli spremijo svojiga kralja k' bolniku, in gotovo tudi revniga podpirajo, da bi vredno svojiga Boga prejél. Veseliti bi se fkorej zhlovek mogel, da sbóli, ker bi ga drugazhi toljka zhašt ne najfhla.

Ko je prerok Elija, od hodobne kraljize Jezabele v' puhavo isbeshal, je vef truden ino otoshen pod enim brinovim drevesam saspál. En angelj je pa perfhel, je pernesil kruha ino vode, je sbudil Elija vse prijasno rekozh: „Vstani ino jej, sakaj dolg pot fhe imafh pred sebo.“ Prerok je vstal ino jedel kruh, ki mu ga je angelj pernesel, in se je s' tim tako okrepzhal, da je potem fhtirdeset dni ino nozhi ob tim naprej fhel do gore boshje Horeba. (3. kralj. 19.) Mi smo vsi Eliju podobni, se na tim sveti vezhkrat snajdemo kakor v' puhavi stikani ino preganjani od mnogih teshav ino fkushnjav. Tudi popotniki smo, kjer nimamo tukje ostanka, ampak na poti smo proti pravimu domu — v' vezhnoft. De terej na tim poti ne opefhamo, posebno kedar smo v' smertni nevarnofti, ne smemo muditi, se s' angeljskim kruham, presvetim refhnim. Telesam prevideti dati, sakaj skos mozh te jedi bomo zhiho gotovo na goro boshjo — v' svete nebefa perfhli. Tega naf ogotovi sveta mati zerkuv, ki (v' Tridentinskim sboru f. j. 13, 6, 8.) govori, da skos mozh svetiga obhajila verni popotniki frezhno v' nebeshko domovino pridejo, ker je to arzuija, po kateri se vsakdajnih dolgov, to je, malih grehov refhimo, ino se pred padzam v' smertne prevarjemo. Zhe je Bog s' nami, kdo bo soper naf? „Naj se tudi vsdignejo zhes mene zele vojske, ne bo se mi ferze treflo; se

vsdigne bôj soper me, savupam v'njega," pravi David (Psalm 96.) Koljko vezh samore pa to bolnik rezhi, ker se s' svojim Bogam po svetim obhajilu zhišto sklenc! Kristuf ga bo varval in frezhuo v' nebefa spravil.

Sv. Miklavfh Tolentinski je v' svoji bolesni velikokrat sveto refhuo telo prejel, fosebno pa, ko je videl, de shivlenje h' kraji gré in se bo kmalo na pot v' vezhuost podal, je prav is ferza sdihoval ino profil, de bi se mu sveto obhajilo sa popotnizo dalo: sakaj, rekel je: „De na rajshi proti nebeshki domovini ne opefham, in bodem sovrashniku samogel rezhi: Gospod je moj pomozhnik; sanizhoval bom svoje sovrashnike.“ In ko mu je mafhnik Isvelizharja pernefel, je svetnik se od veselja rasjokal ino savpil: Povelizhan bodi, ki pride v' iméni Gospoda," je presveti Sakrament prejel, in kmalo potim mirno vmerl.

Naj misli bolnik, de je to, sna biti sadno obhajilo, in se naj torej perpravi koljkor samore, de bo fkos ta presveti Sakrament oferzhen sa smertno fito. — Kadar tedaj mafhnik s' sv. Sakramentam k' njemu pride, naj bolnik vftane in poklekne, ako okoljfhine ino njegove teshave toljko dopustijo. Ako pa to ni mogozhe, naj v'faj svojo glavo nekoljko vsdigne, se svetimu Sakramentu perklone, se na svoje perfi vdari, ter svojiga Isvelizharja posdravi ino v' nar globokejshi ponishnosti moli.

Ko je k' svetimu Hieronimu zerkvenimu uzheniku mafhnik sveto refhuo teló pernefil, se je is postele spravil, na terde tla pokleknil, in je vef v' folsah se na svoje perfi tolkil, ter Jesufa tako nagovarjal: „O Gospod! kdo fim jes, de k' meni pridefh? kaj fim kjé boljshi, kakor moji ozhetje? Mojsesu, vse svetimu ino krotkimu moshu fhe nisi perpuftil, de bi bil tvoj obras vidil; kako pride, de se sdaj tako ponishash, ino mene vbogiga ino ozhitniga grefhnika obifbefh? Ponishash se, ne le, me nasititi, ampak mi svojo lastno telo ino kri sa shivesh dati! i. t. d.

Veliki Florenški vajvoda poboshni Lorenz Medizi je hitro v' posteli pokleknil, ko je mafnika s'he dalezh prozh sagledal, kakor hitro je pa sveto rešhno telo v' hišhi bilo, je ves ganjen rekel: „O ti prekrotki Jesusi! ali se zelo tako globoko ponishafh, de mene svojiga hudobniga hlapza obifhefh?“ i. t. d. Pazh sali sgledi, Jesufu sa njegovo nefkonzhno ljubesen zhaft ino sahvalo skasati!

M O L I T U V

sv. Tomasha Akvinata pred svetim obhajilam.

○ vsigamogozhni, vezhni Bog! glej jes hozhem prejeti presveto telo tvojiga, Sina, nashiga Gospoda Jesufa Kristusa. Jes bolnik ishem sdravja per sdravniku shivlenja; jes nefnashen ishem zhishenja per študenzu vsmitenja; jes slép ishem ljuzhi per vezhni svetlosti; jes vbog in reven ishem pomozhi per kralju nebél ino semlje, jes nag ishem oblahzila per kralju vse zhafti. Torej prosim tvojo mogozhno in preobilno milost: osdravi mojo bolesen, ofnashi mojo nefnago, ras - sveti mojo slepoto, obogati me vbogiga, oblezhi me nagiga, de bom sprejél kruh angeljov, kralja

kraljev, Gospoda gospodov s' tako zhašjo ino ljubesnjo, s' tako vero ino zbištôto, s' takim fklepam ino namenam, s' tako poboshno voljo, kakor se tvoji visoki svetlosti ino tvojimu visokimu imenu spodobi ino je k' svelizhanju moje dušhe. Prosim te, daj mi, ne le kar previfoki Sakrament presvetiga rešhniga Teleša, ampak tudi to mogožno sveto mozh tajistiga prejeti. O moj prevsmileni Bog! daj mi teló svojiga edinorojeniga „Sina, našhiga Gospoda Jesusa Kristusa, kteriga je od Marije Divize na se vsel, tako vredno prijeti, de bom s' njim po dnhovsko fklenjen, ino med tvoje ude shtét. Oh preljubi Ozhe! daj mi tvojiga ljubiga „Sina tam v' nebeski domovini od oblizhja do oblizhja gledati, kteriga sdaj v' Sakramenti fkritiga prejeti shelim, kteri s' tebo shivi ino krajuje v' edinosti svetiga Duha, edin Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Poboshni sdihleji pred sv. Obhajilam.

O Jesus Kristus! molim te,
In verjem de tu v' prizho je

Tvoje mešo in tvoja kri,
Katero nam sapustil si.

Tud verjem, de prizhjozhe je
O Jesuf, tvoje bitje vse,
De ravno tisti Jesuf si,
Kater sa me pretil si kri.

Sato te prošim, ti moj Bog!
Odrešbi mene is nadlog:

O ljubi Jesuf vflifhi me,
In v' svoje rane brani me.

Is zeliga serza griva me,
De fim o Bog! ras-shalil te,
In terdno vsamem si naprej,
Le tebi flushiti vselej.

Le v' te savupam, Jesuf moj!
Le tvoja kri bo saklad moj,

Katero, o moj Jesuf, ti
Sa nafhe grehe stozhil si.

Tud' ljubim te is dnu serzá,
O de b' ljubesen ogenj b'la,

De bi poshgala grehe vse,
,S' kterimi fim ras-shalil te!

Ljubesen tvoja vnéla je,
O Jesuf! moje serze vse,

Sato po tebi le shelim,
Po tebi Jesuf hrepenim,

,Sto tavshentkrat to poshelim,
Te profim, hvalim in zhaftim:

O pridi, noj ozhifli me,
Odvsemi moje grehe vse.

Nafiti mojo dusbo mi,
Ki tebe samo le sheli:

Osvôji zelo ferze si,
Daj, de te vezh ne sapustí:

Ref nifim vreden gnade te,
De b' Jesus! ti obiskal me,

Alj rezi le besedizo,
In moja dusha sdrava bo. Amen.

Ravno pred sv. obhajílam.

O moj Bog, moj Gospod, moj Isvelizhar
Jesus Kristus! jes vbogi grešnik sizer nifim
vreden, de grésh pod mojo grešno ferze s'
svojim mesam ino kervjo, rezi pa le eno
samo besedo, in moja bolana dusha bo sdra-
va, soper vse skushnjave okovarjena, v' tvoji
ljubesni vshgana, ino sa vezhno shivljenje
obvarvana. Amen.

Ravno po sv. obhajilu.

Bodi posdravlen, preljubi moj Jesus, ti perferzhnihi shenin moj! Pozhehen bodi tvoj prekladki prihod k' meni tvojimu vbogimu flushabniku. Prijetje tvojiga presvetiga Telefa naj bo k' mojimu svelizhanju. Amen.

O Gospod! sdaj pusti svojiga flushabnika v' miru iti, sakaj moje ozhi so vidile ino moje usta so prijete mojiga Svelizharja.

M O L I T U V

iv. Avgufhtina po sv. obhajili.

O vsmileni, vezhni Bog! zhaftim te ino hvalim, de si mene nevredniga zhloveka is goliga vsmilenja nasitil s' presvetim telefam tvojiga ediniga, Sina, nashiga Gospoda Jesusa Kristusa. Prosim te, Ozhe milosti! ne daj, de bi mi to sv. obhajilo bilo k' pogublenju, ampak naj mi bo k' sbrisanju vsih mojih grehov, k' poterdenju v' veri ino k' ohranjenju stanovitne dobre volje. Naj me ofnashi od vslih mojih pregrèh, naj mi odpravi vse hude shelje, naj pomnoshi v' meni pravo ljubesen, poterpehlihost, ponishnost, pokorshino, ino vse kerihanske zhednosti.

Naj me varje soper vse skufhnjave mojih vidnih in nevidnih sovrashnikov, naj me terdno fklene s' tebó, moj pravi Bog! naj mi pomaga frezhno moje shivljenje fkleniti. Prosim te tudi, o svefci Bog! perpeli me, revniga grefhnika tudi k' svoji vezherji v' nebelih, kjer si ti sam s' svojim ljubim, Sinam ino svetim Duham vřim svojim isvoljenim perjatelam prava luzh, preobilno nafitenje, vezhno veselje, popolna prijetnořt ino vedno isvelizhanje. Amen.

M O L I T V I Z A

fv. Ignazja po svetim obhajili.

Duřha Kristuřova, posveti me!

Telo Kristuřovo, svelizhaj me!

Kri Kristuřova, napoji me!

Voda is defne řrani, operi me!

O dobrotlivi Jefuf, vřlifhi me!

V' svoje svete rane, sakri me!

,Se tebe lozhiti, ne puřti me!

Pred peklenřkim sovrashnikam varuj me!

Ob uri moje řmerti poklizhi me,

De s' vřimi svetniki bom halil te

Sdaj ino vekomaj. Amen.

Poboshni sdihleji po fv. obhajilu.

O Gospod Jesus Kristus! tvoje pravo telo, kateriga si mi sdaj dal, naj obvarje mojo dusho, ino naj mi bo saštava k' vezhnimu shivlenju.

Bodi posdravljen, moj Bog in moj Gospod! kdo samore tvojo ljubesen sapopasti, de revnimu zhloveku, svojimu sovrashniku dasth svojo presveto meso ino kri savshiti!

Ne Kerubin, ne Serafin nemore te gnade dosezhi, kakor sim jo jes sdaj dosegel, de sim te refnizhno s' dusho ino s' telesam prejél.

O Jesus! oftani vselaj per meni, in vari me ob moji smertni uri, in ne savershi me per sodbi.

Ti, o Jesus! si moje edino veselje na semlji, o daj, de vezhno tvoj oftanem, de ne bom odlozhen od tebe, o nar vikshi dobrota! Ne daj, de bi tvoja presveta kri sa mene bila saštanj prelita.

Skos tvojo terplenje ino smert profim, o Jesus! daj mi per sodbi gnado najti, de te bom vékomaj sa tvoje dobrote hvalil.

Hvalil ino zhaštil te bom sa to preveliko dobroto, de si k' meni pershel, dokler vsamešh na vezhno k' sebi mojo dusho. Amen.

Bolnik se ne smó po svetim obhajili kmalo v' posvetne pogovore soplesti, ampak naj hvali ino zha-
fii Jesusa, ki mu je toljko gnado fkasal. Na tim
sveti je nash perjatelj, zhe le njegovo perjasnost ho-
zhemo, tam bo pa nash sodnik po nashim saflushenji.
,Skleniti se je torej s' njim s' shivo véro, terdnim
savupanjem, gorezho ljubesnjo, resnizhno grivengo;
de naf nizhefar od njega odtergalo ne bo.

TRETJA POSTAVA.

Od posledniga Olja.

,Silno koristno je nevarno bolenim sveto posled-
no olje prejeti. Sakaj bolniki imajo sploh velike bo-
lezhine, shalost, strah pred smertjo in premnoge te-
shave. Soper vse to pa pomaga sv. Olje: poterdi
bolnika v' poterpesblivosti, odshene shalost, okovari
pred smertnim straham, polajsha duha in oferzhi bol-
nika vezhkrat prezhudno. Sakaj, ko sv. Jakob per-
poveduje od nastopkov tiga Sakramenta (5. p.) tudi
pravi: „Gospod mu bo polajshal,“ to je, Bog mu bo
ferze ovesélil, in mu teshave odvsel, ktere mu vést
déla. In ker si tudi hudobni duh persadeva, bolnika
v' skufhnjave sapeljati, mu da ta sv. Sakrament po
besedah sv. Trienskiga sbora „mozh, se hudizhu
vstaviti.“ Tak se vidi, de je treba, ta Sakrament
prejeti, dokler smo she per dobri pameti: Kdor pa
zhaka tako dolgo, de she s' smertjo rinjati sazhae,
kaj se to drujiga rezhe, ko she le ta zhaš oroshje
brufiti, kadar she vojska nastopi?

Dalej pomnoshi ta Sakrament tudi posvezhuj-
ozho gnado boshjo, in tak poviksha bolnik svojo
nebesko zhasi, ktera bo toljko vezhi, koljkor ve-
zhi je méra posvezhujozhe gnade boshje. Tudi se
isbrifhejo bolniku odpuflivi grehi, zhe ne vsi, vsaj
veliko od njih. „Zhe je v' grehib,“ pravi sv. Jakob,
„mu bodo odpufleni,“ „Saj she ostanki smertnih gre-
hov mu bodo odpufleni, to je, takfhi, katerih se
je spovedati posabil, ali jih sa smertne ni dershal.
In po tem mu bodo odpuflene zhasne shtraifuige,
ktere bi drugazhi v' vizah terpeti moral, zhe ne
vse, vsaj veliko od njih. Sadnizh nam je pa Kristuf
ta Sakrament tudi vpostavil sa sdravje telefa; sakaj
sv. Jakob pravi: „Je kdo is med vas bolán, naj po-
klizhe k' sebi mafhuike zerkve, naj zhes njega mo-
lijo, in ga pomashejo s' oljam v' imeni Gospoda, in
molituv vere bo bolniku pomagala,“ to je, pravijo
zerkveni uzheniki, sa telo ino dufho. Tak beremo
v' evangelji (Mark. 6.) „In oni (apostelni) so shli,
in so pridgvali, de ljudje naj pokoro storijo, so
isgnali veliko hudizhov, so pomasali veliko bolnih s'
oljam, in so jih osdravili.“

Robert Rimski kralj je bil sa smert bolan, in
ko je spoved opravil, je tudi sveto reshno teló
poboshno prejel, posledno olje je pa le po dolgih
proshnjih svojih ljudi hotel prijeti, ko je mislil, de
bo po tem vmerl. Ko je pa per oljenju slifhal, de
mafhuik tudi sa sdravje telefa molí, se je sa-
glasil: „Kaj je to? O, de nisim vedel, de je ta
Sakrament tudi sa telefno sdravje namenjen, sdrav-
nej bi she bil sa - nj profil“ je na to osdravil in
she veliko lét kraljeval.

Vfelaj se pak tak vé, de k' telefnumu sdrav-
ju pomagati ne more, ker je tudi rezhenó: „Prah
si, in prah bosh spet.“ (I. Mojs. 3.) Vezhkrat je
tudi sa dufho bolje, de zhlovek vmerje, kakor, de
bi osdravil. Nekteri she le sa - nj profijo, ko jim
je dufha she na jesiku, nekteri imajo premalo vére

ino savupanja; nekteri pa tudi ne vbogajo, kar sveto pismo veléva, de imamo tudi sdravnika sa svét in pomozh profiti, in tak storijo, kakor de bi Boga skufhali, kar je greh.

Ta Sakrament se sme toljkrat prejeti, koljkrat kdo vnovizh sa smert sbolí. „Skos petere pozhutke se zhlovek pregreshi, in torej je na tistih pomasan, in mafhnik med tim moli, de bi Bog bolniku odpustil, kar je skos vsak pozhutek greshil. Med tim, de mafhnik bolnika v' sveto olje déva, tudi sbrano ljudstvo naj sa bolnika moli, de bo bashje vsmilenje toljko obilnisthi nad revniga perfhlo. Moliti pa v'kashe rimski ritual beden ali drugi psalm pokore sir. 33. ino litanije od vsih Svetnikov, kakor so tukje postavlene, ali druge molitve. (postavim, nektere Ozhenashe.)

LITANIJE.

- Gospod, vsmili se zhes naf!
 Kristuf, vsmili se zhes naf!
 Gospod, vsmili se zhes naf!
 ,Sveta Maria,
 Vsi sveti angelji ino arhangeli,
 Vse svete verste svelizhanih duhov,
 Vsi sveti patriarhi no preroki.
 ,Sv. Peter,
 ,Sv. Pavel,
 ,Sv. Janes,
 Vsi sveti apostelni ino evangelisti,
 Vsi sveti vuzhenzi Gospodovi,
 Vsi sveti nedolshni otrozhizhi,
 ,Sv. ,Shtefan,
 ,Sv. Lorenz,
 Vsi sveti marterniki,
 Vsi sveti shkofje in sponovavzi,
 Vsi sveti menihi ino pushavniki,
 ,Sveta Maria Magdalena,
 ,Sveta Luzia,
 Vse svete divize ino vdove,
 Vsi svetniki no svetnize boshje,
 Bodi mu (njěj) milostliv! sanefi mu (njěj),
 o Gospod!
 Bodi mu (njěj) milostliv! odrefhi ga (njo)
 o Gospod!
 Od njegovih (njenjih) grehov, odrefhi ga (njo)
 o Gospod!
 Od vlih slabost, odrefhi ga (njo) o Gospod!

Profi, (profile) sa njega (njo)

Od skušbnjav hudiga duha,
 Od vezhne smerti,
 Od svoje jese,
 Od vse dušne in telesne nezhistosti,
 ,Skos svoj prihod,
 ,Skos skrivnost svojiga svetiga zhloveshkiga
 postajenja,
 ,Skos svoje rojstvo,
 ,Skos svoj pôst,
 ,Skos svojo skušhanje,
 ,Skos svoj krish in terplenje,
 ,Skos svoje zhasitljivo vstajanje,
 ,Skos svoje zhudno vnebohojenje,
 ,Skos prihod troshhtarja sv. Duha,
 Ob uri njegove (njene) smerti,
 Na dan sodbe,
 De tiga svojiga slushavnika obishešh ino
 rasveselish,
 De mu odpushhanje vsih, grehov dodelish,
 De mu zhas k' pokori dasth,
 De njegovo dušo ino telo osdravish,
 De mu v' njegovi bolesni k' pomozhi
 pridesh,
 De ga po tim shivlenji k' vezhnima veselju
 perpeljasth,
 Jagnje boshje, ki grehe sveta odjemlešh,
 sanesh nam, o Gospod!
 Jagnje . . . vslishhi nas! o Gospod!
 Jagnje . . . vsmili se zhes nas! o Gospod! i. t. d.

Odrešhi ga (njo) o Gospod!

Profimote, vslishhi nas!

Ozhe nash . . . (tiho do)

V. In ne vpeli nas v' skušbnjavo.

O. Temuzh nas rešhi od hudiga.

- V. Osdravi svojiga flushabnika o Gospod!
 O. Kateri na tebe, moj Bog! savupa.
 V. Občrni se k' njemu, o Gospod!
 O. Ino vsmili se zhes svojiga flushabnika.
 V. Gospod! pridi mu v' pomozh v' njegovih
 bolezhinah.
 O. Ino stòri ga terdniga v' njegovi bolesni.
 V. Gospod! odverni svoje oblizhje od njego-
 vih grehov,
 O. Ino isbrishi vse njegove krivize.
 V. Stvari, o Bog! v' njem zhisto serze.
 O. In ponovi v' njem dobriga duha.
 V. Pomagaj mu, o Bog, nash Isvelizhar.
 O. Reshi ga, o Gospod! in bodi mu milostliv
 savoljo njegovih grehov.
 V. Gospod! vflishi nasho molituv,
 O. In nasho vpitje naj k' tebi pride.

M o l i m o.

O Gospod Bog! ki si narozhil skos svo-
 jiga apostelna Jakoba: „Ako je kdo med va-
 mi bolen, naj mašhnik zerkve k' sebe pokli-
 zhe, de nad njim molijo, ino ga s' sv. oljam
 pomashejo v' imeni Gospodovim: in molituv
 vere bo njemu pomagala, Gospod bo dal, de
 mu bo boljše, in ako je v' grehah, mu bodo
 odpušheni.“ Prosimo tebe, Isvelizhar nash!
 prelushi skos gnado sv. Duha teshave timu bol-
 niku, ino mu rane osdravi, grehe odpusti, vsa-

ko terplenje duše ino trupla odvsemi, ino popolnoma sdravje snotrajno ino sunajno sopet milostlivo dodeli, de bo škos tvojo pomozh osdravlen, spet tebi flushiti samogel. Ki shivish ino kraljujesh, s' Bogam Ozhetam ino svetim Duham, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

K' molitvi mahnika ino ljudstva she pa tudi sam bolnik naj svojo molituv perdene, de bi ga Bog sadu tiga Sakramenta vdeleshil, postavim tako:

Per pomasanju ozhéf.

O Jesuf, moj Svelizhar! profim te ponishno, odpušti mi milostlivo vse moje grehe, fosebno pa tiste, ktere sim s' pogledam storil: k' odpuhanju tajistih, me vdeleshi svojiga breskonzhniga saflushenja toljko svojih ljubesnživih pogledov, ktere si na štebru svetiga krisha na tajiste obernil, ki so te krivizhno na krish perbili, ino vsih svetih sols, ktere si is ljubesni do mene pretozhil.

Per pomasanju ufhesf.

Odpušti mi tudi, o Jesuf! vse grehe, ktere sim s' posluhanjam toljko nezhimerniga go

vorjenja storil; sa odpuhanje tajistih me de-
leshniga stôri saflushenja tajiste svoje velike
poterpeshlivosti ino pohlevnosti s' ktero si tolj-
ko preklinovanja in kriviga sojenja poslušati
moral.

Per pomasanju nosniz.

Odpusti mi, o Jesus, kar sim se s' duhan-
jam pregresshil, in de sa te grehe sadosti sto-
rim; tak me stôri deleshniga tajistiga svojiga
saflushenja, kar si v' Betlehemskim hlevi in
na gôri Kalvari skos duhanje smrada prestal.

Per pomasanju ustniz.

O Gospod Jesus Kristus! odpusti mi vso
moje grehe, ktere sim s' gresnim govoren-
jam ali s' nesmernim ushivanjam jedi ino pi-
jazhe storil; sbrishi mi jih skos saflushenje svo-
je molitve, svojiga posta ino pridgovanja.

Per pomasanju na dlanih (rokah).

Odpusti mi, o Jesus! toljko nepotrebnih
ino gresnih del, ktere sim s' mojimi rokami

storil: v' ta namen me vdeléshi sa'lushenja svojiga svetiga djanja, kteriga si škos svoje na krish perbite roke dopernesel.

Per pomasanju na nogah.

Sadnizh ni odpusti, o Jesus! vso nepotrebno ino grešbno hojo, ktero sim storil: k' sadofli storjenju toljko prestopkov me stôri deleshniga sa'lushenja vsih svetih stopinj, ktere si s' svojimi svetimi nogami storil, solebnô pa tazhal, ko si svoj sveti krish na gôro Kalvarjo nesel.

M O L I T U V

po svetim poslednim olju.

O krishani Gospod Jesus! opravleno je kar si ti sapovedal. Sapovedal si, de moram svoje grehe objokati, ino se omiti s' tvojo sveto kervjo škos sgrivano spoved. To sim s' tvojo gnado storil: O! tak bodi meni milostliv sodnik.

Sapovedal si, de imam vshivati tvojo presveto telo, ta shivi kruh, ki je is nebes pershel, ako hozhem per tebi shiveti ino vekomaj per tebi biti. Jes sim tudi letej tvoji po

vélji pokorn bil: oh! tak obdershi tedaj v' meni shivljenje gnade, de tako pridem v' vezhno shivljenje.

Sapovedal si, de imam po malbnika poflati, de bom pomasilen ino okovarjen sa sadno vojfko. Tudi to se je sgodilo: oh! tak tezi tedej mi pomagati, o Gospod! ino moji sovrashniki bodo rasgnani in bodo sginili, ko dim, in se ras-shli, ko vojfk per ognju.

O Marija, ti gnade polna mati boshja! o vi nebeshki duhovi ino kôri zhistih angelov! vi svetí patriarhi ino preroki: vi svetí apoftečni ino vuzhenzi Gospodovi! vi svetí nedolshni otrozhizhi ino marterniki! vi svetí sposnovavzi ino divize! vi vsi svetniki ino svetnize boshje! hvalite, zhaslite ino sahvalite mojiga Gospod — Boga sa vse meni podelene gnade ino dobre, fofebno pa sa to, de mi je po svoji nefkonzhni milofli dal svete Sakramente prejeti. Sahvalite nebeshkgiga Ozheta, ki me je is nize stvaril; sahvalite Boga — Sina, ki me je s' svojo bridko smertjo odrešil; sahvalite Boga svetiga Duha, ki me fkos svete Sakramente posveti ino tolashi ino k'svelizhanju spravlja.

V tvoje svete roke, Ozhe! v' tvoje svete rane, o Jesuf! v' tvojo ljubefni polno ferze, o sveti Duh! v' tvojo brambo ino priproshnjo, o Diviza Maria! v' valho pomozh, o vsi ljubi svetniki ino svetnize boshje! se isrozhim sdaj ino sa mojo smertno uro. Amen.

Druga molituv.

O Kristus Jesus! ki si nam v' soseben
trost Sakrament svetiga posledniga olja vpo-
stavil, skos kteriga bi se nam grehi ino zha-
ne shtrasnige isbrifale, in nam mozh podala,
vse skulhnjave sovrashnika trezhno premagati.
Profim te ponishno, daj mi sdaj lete gnade
okusiti, odpusti mi vse moje grehe ino sa-
slushene shtrasnige po svoji nekonzhni milo-
sti: odvsemi mi ves strah ino vse otoshne mi-
fli; ushgi moje serze s' ognjam svoje boshje
ljubesni, de ako bom is lete doline sols po-
klizan; v' sbiralifhe tvojih ljubih isvoljenih, v'
sveti raj priti samorem. Amen.

Bolnik naj Loshjo martro, ktero mu po sv. Olju ma-
shnik kushniti da, s' bvaleshnostjo ino ljubesnjo do
svojiga Svelizharja, vse poboshno kushne, tudi s' svo-
jim krishanim Odrefhenikam saveso stori, de hozhe is
ljubesni do njega, ki je tudi svoje shivljenje sa nafhe
odrefhenje dal, vse prihodne teshave voljno ino po-
terpeshlivo prenesi, tudi zelo samo smert, ko bi bila
tako volja boshja.

Tudi naj, vsaj s' serzam vezhkrat vero vupanje,
ljubesen in popolno grivengo obudi, se vezhk. at Ma-
riji, angelju varhu ino ljubim svetnikam, sosebno svo-
jim patronam perporozhi, de mu bo tako bolezen k'
povikshanju dushniga sdravja.

,SHTERTA POSTAVA.

Od tiga, kar je po prijelji svetih Sakramentov storiti.

Moder Sirah pravi (33.) „Ob zhasu, ko tvoji duevi h' kraju gredó, in se ti je lozhiti, rasdeli svojo erbshino.“ Kadar torej bolnik vezhno vravná, naj ishe tudi zhasno vravnati, de tim svoje premoshenje isporozhi, kterim sposna pred Bogam, de jim gré: drugazhi vsiane po smerti rad hud prepír med takim, ki so si nar vezhi ljubesen dolshni. Bolnik torej móra pomisliti, ali imà kje kaj poplazhati, in zhe je mogoche, naj hitro to storiti pustí, zhe pane more tiga, pa vsaj sferbí, de se bo po njegovo smerti to gotovo sgodilo, de ne bo fhkode ne rajnimu, ne tim, ki so imeli per njem kaj isfati.

Ko bolnik testament dela, ne smé posabiti na besede svetiga Avgushtina: „Imash otroke, tak misli, kakor bi imel enga vezh, ko jih je, in shtej Kristusa tudi med svoje otroke. Jih imash dvoje, tak si misli Kristusa sa tretjiga. Jih imash deset, naj bo Kristus enajsti.“ Kar tukej sv. Avgushtin premoshnim sakonskim svetuje, je tudi nesavesanim svetovati, de naj namrezh nekaj dnarjuali shita i. t. d. vbogim isporozhijo. Tako bo sa druge erbe dobro, ker jim bo Kristus kakor sravenerb poshegnal, ker so prejeli, pa tudi sa tiga, ki je tako isporozhil, ker je takim milost na sodbi obljudil, ki so mu v' vbogih milost iskalsi: „Refnizhno vam povém, kar ste enimu mojih narmanjshih (vbogih) storili, to ste meni storili.“ (Mat. 25.) „Blagor mu,“ pravi David, „kdor se vbo-

gih ino revnih spomni, sakaj ob hudim dnevu ga bo Gospod rešil.“

Med vboge pa tudi slifhijo dušbe v' vizah, ki si same pomagati ne mogo. Dobro je sferbeti, de se jim skos svete mafhe in druge svete opravila terplenje islajfha ino iskrajfha: pa tudi isrozhniku bo to veliko pomagalo, kakor pravi sv. Anselm: „Kder koga ljubi, ino mu is ljubeshni dobro storil, od taklga vejte, de si sam vezh perdobi, ko timu, kterimu je dobro storil.“ In sadnizh tudi tajisti, Kristufu en del svojiga premoshenja prepusti, kater se na vboge zerkve spomni, ino sferbi, de se kaj potrebniga perpravi, bres zhefa se boshja flushba dosti spodobno opravljati ne samore. Tako je storil neki bogat mosh s' imenam Janes, s' svojo sheo v' Rimu 365. leta po Kristufu. Ker jima Bog ni otrök dal, řa zelo svoje premoshenje Mariji namenila, ter Boga profila sa ras-svetlenje, kako bi to obernila. In peti dan velikiga serpana se jima je vsakimu posebej in tudi papeshu Liberju Marija Diviza po nozbi v' spanju perkasala, ter rekla, de tam se ima njój na zhař zerkuv sasidati, kjer se bo sjutrej sneg vidil. In ref je bil drugo jutro per veliki vrozhini veliki kof hribza Ekvilino s' snegam pobelen. Ondi so zerkuv posidali, ki s'he donafhni dan řioji, ter se zerkuv Mariae majoris, ali Marije sneshnize imenuje, ino je ena od sedmih narvezhkih zerkvi rimfkiga mesta. Tak je Bog skos zhudesh iskasal, kak ljubo mu je, de se sa zerkve sferbi.

Drugazhi je pa narbalj storiti, kokor je mogo-zhe, k' zhemur naf sv. Duh („Sirah 14.) opomina: „Stori svojimu perjatelju dobro pred smertjo, odpri vbogimu svojo roko, in podeli mu po svojim premoshenju;“ sakaj vezhkrat erbi tako dolgo odlagajo, de na isrozhilo posabijo ali ga pa ispolniti vezh ne morejo, ino storijo veliko shkodo isporozhniku, isporozhenzam ino famim sebi. Tako je storila neka bogata diviza, ki je v' leti 1607 v' Niderlandii v' flu-

hu svetnize vmerla; ona je per sdravim shivotu silno veliko dobriga storila, ter iméla navado, de je rada rekla: „Almoshna, ki se per sdravim telesu da, je slata, ktera se na smertni posteli rasdeli, je freberna, ktera se pa she le po smerti rasdeliti isporozhi, je leséna.

Ni torej svetovati, de bi bolnik skerb sa svojo dusho famo volji erbov prepustil, in se s' tim tola-shil, de hodo she ofkerbeli, kar je potrebno, ampak naj si tajisto skerb s' dobrim testamentam okovari, ako ni pred smertjo fam storiti samogel, kar je sa njegovo dusho v' svelizhanje.

P E T A P O , S T A V A .

Od duhovniga testamenta.

Kadar so vse zhasne rezhi dobro vravnane, je k' velikimu trofhtu ino saflushenju ino Boga dopadljivo, ako bolnik tudi duhoven testament naredi. In tajisti lehbko v' tih le besedah obstoji, ktere bolnik vezhkrat prebere, ali pa sa kom drugim isgovarja:

V' imeni Boga † Ozheta, ino „Si † na ino svetiga † Duha. Amen.

V' imeni presvete Trojize sposnam jes vbogi ino revni gresnik, pred Marijo, presveto materjo boshjo, svojim angeljam varham, svojimi svetimi patronami, ino vsem ljubim svetnikami, de sim zel zhas svojiga shivlenja bres

fhtevila voliko dobrot od Boga, svojiga Gospoda prejel: sa ktere ga sdaj ne le kar sam is zeliga serza sahvalim, ampak tudi is zeliga serza shelim, de bi ga savoljo toljkanjih dobrot vse stvari vekomaj zhaftile ino hvalile.

K' drugimu sposnam, de sim, de bi tak ne! Boga, svojiga Gospoda, njegove ljube svetnike in tudi svojiga blishniga preveliko krat ras — shalil, kar me sdaj is zeliga serza gréva. Prosim tedaj vse ino vsakiga ponishno sa odpushanje, ino terdno sklenem, vse, kar savoljo tiga ras — shalenja dolshen ostanem, po svoji môzhi poverniti. Nasprot pa tudi jes is ljubesni do Boga is zeliga serza odpustim vsim ino vsakimu, ki so me zelo moje shivljenje, kakor si bodi, shalili, ino prosim Gospod — Boga, de bi jim tudi vse odpustil, kar so oni meni hudiga storili, in de bi jim dodelil vezhno shivljenje.

K' tretjimu sposnam, de lete svoje bolesni ne deršim samo sa sosebno dobroto boshjo, ampak de sim tudi perpravlen, tajisto is ljubesni do svojiga Jsvelizbarja koljkor bo mogozhe, serzhno ino poterpeshlivo prenesti: sato prosim svojiga premitofliviga Boga, de bi mojo slabost s' svojo vsigamogozhno pomozhjo podpiral, in mi gnado dal, to bolesen k' ispolnjenju njegove svete volje preterpeti.

K' fhtertimu sposnam, de, zhe mi je od Boga odlozheno, v' tej bolesni svét sapustiti pervizh, v' sveti kato'jshki veri vmreti hozhem

v' kateri so dosdaj vsi isvoljeni vmerli, potem v' terdnim saupanju na saflushenje svojiga preljubiga Isvelizharja Jesufa Kristufa, njegove prezhitte matere ino vsih ljubih svetnikov, in sadnizh v' ljubeshni in gnadi boshji, kateri me je, kakor vupam, od vekomaj sa vezhno shivljenje isvolil, in me bo v' tisto sprejel.

De pa isvelizhanje zelo gotovo dofeshem, tak sposnam k' petimu, de mi je savoljo vsih mojih grehov is serza shal, in ne le sa to, ker sim s' tajistim vezhno pogublenje saflushil in nebesa sgubil, ampak veliko vezh sato, de sim Boga, svojiga Gospoda, kateriga, kakor nar vekshi dobrotu zhes vse ljubim, toliko krat in tako slo ras - shalil.

K' shestimu sposnam, de kakor sim telo ino dusho, in vse, kar telesniga ino dushniga dobriga imam, od Boga prejel, tudi hozhem, de vse v' svoj prvi isvirk nasaj pride: torej pervizh, rad telo, ktero je is semlje vseto, spet semlji prepustim. Potem pa isrozhim svojo dusho s' vsim kar je od Boga sprejela, s' nar globokejšho ponishnostjo ino nar - vezhim saupanjem v' narozhje njeniga stvarnika ino isvelizharja s' nar ponishnilhi proshnjo, de bi jo v' svojo varstvo vsel, in bi jo pred vsim, kar bi njeno isvelizhanje branilo, milostlivo varval. Kar pa zhasno blago sadene, sim ga sizer rasdelil, kakor sim menil, de je k' vezhi zhasni boshji ino kershanlki ljubeshni ino pravizi: vender pa, ko bi nevedama she komu kaj dolshen

bil, tako ozhitno sposnam, de je moja sadna volja, de bo ta dolg od mojih erbov plazhan, in tako praviza dopolnjena. Prosim torej vse moje perjatele, de le te moje sadne volje dobro dershijo, in vse kar lim isporozhil, svešto ispolnijo.

K' sedmimu sposnam, de vse dobrote, ktere so mi zelo moje shivlenje, fosebno pa v' moji prizhejzhi bolesni moji perjatele ino drugi dobri ljudje iskasali, in she iskasali bodo, v' hvaleshnim spominu imám, in si persadevati hozhem, ako ne bo vezh na tim svéti mogozhe, na unim svetu svešto tajiste poverniti. Satorej jih she enkrat ponishno prosim, de mi po moji smerti s' ofri svete mashe, molitvami, svetimi odpuški, in drugimi dobrimi deli pomagajo, de savoljo svojih prevelikih grehov ne bom pre dolgo v' vrozhim plamenu viz sadershan, ampak skoraj k' presrezhnimu gledanju ino vshivanju svojiga ljubiga Boga pridem, po katerim moja dusha isdihuje.

P o s l e d n i z h sposnam, de is zeliga ferza shelim ino s' vfo ponishnostjo prosim, de bi skerbniza lete moje sadne volje prehvaljena Matí boshja in bresmadeshna Diviza Marija hotla biti, kakor tudi moj ljubi angelj varih ino moji sveti patroni; in de bi le vse popolnoma ispolnilo, shelim ino prosim, de bi mi sadno uro nu strani stali, me pred vfo sovrashno golufijo varvali in, kadar bo moja dusha

se is tiga sveta lozhila, de bi jo sprejeli, in jo njenimu „Stvarniku ino Odrešheniku isporožhili. Prosim tudi v' nar globokejšhi ponishnosti svejiga ljubiga Isvelizharja Jesufa Kristufa, de bi se ponishal, in leta moj testament s' svojo sveto kervjo podpisal, in s' pezhatam svojih svetih ran poterdil, de ne bole ta moj testament skos nobeno skushnjavo ali teshavo overshen, ampak de k' njegovi vezhi zhaſti ino mojimu isvelizhanju smeraj nepremenjen ostane. In kakor to gnado sadobiti, terdno savupam, ravno tako podam v' narvezhi ponishnosti leta moj testament presveti Trojizi, ino jo prosim, de bi ga milostlivo sprejela, ino kar bi bilo savoljo moje slabosti v' njem pomankliviga, s' svojo neskonzhno modrostjo ino dobroto domeſtla in k' popolnimu ispolnjenju tajistiga svoj boshji shegen ino svojo pomozh milostlivo podelila. Amen.

Hedar je bolnik vse tako zhedno naravnal, po tem pa drujiga boljigani, ko se zhiſto in sa vſim boshji volji isrozhiti, se le na boshjo milost in dobroto sanashati, in nizh sheleti, ko le povikſhanje boshje zbaſti, in bolj popola, ko bo v' tih zhednostih, poprej bo perpravlen po smerti boshje oblizhje gledati. V' tim nam je „Shpanſki kralj Filip II, posebno lep isgled. Ko je namrezh od protina ves fkluzhen ink akor na postel pervesan leshal, tak de ni samogel ne roke ne noge smesiti, ktere so tudi bile polne shlakov ino ran; meſo mu na shivotu gnilo, mersliza ga trefila, in ga sa voljo vodenike hudo shejalo, in ni ne po nozhi ne po dne saspati mogel: je bil vnder le ves sadovoljen, in je le tiſte besede isgovarjal, ktere je Kristus nam v' sgled sapuſtil: „Ozhe! ne moja, ampak tvoja volja se sgodi.“ — Franziskho Momfroj, maſbrik is tovarſht-

va Jesufoviga je pa v' svojih progresnih bolezhinah, ktere so od kamna ino pefka perfhle, le rekel: „Gospod Jesuf! kar ti hozhefh, kakor dolgo hozhefh, kakor hozhefh, hozhem tudi jes-“

Blagor bolniku, ako se tukje popolnoma s' voljo boshjo fklene, fklenzen bo s' Bogam na vezhno oftal.

T r e t j i d e l.

Od tuga, kar je potrebno, ako bolesen le huji perhaja.

PERVA POSTAVA.

*Bolnike osjiskati ino jim
strezhi.*

Ni jo skorej huje teshave sa zhloveka, ko bolesen, sosebno, ako dolgo terpi. Vezhkrat she bolnike skufhujave nadlegujejo. In torej je bolnik sosebno obiskanja in tolashenja potreben. „In zhe ravno smo dolshni, vsakimu drugimu svetovati ino pomagati, se mora to vender vse posebno bolniku storiti,“ pravi sv. Gregor Nisanski. K' obiskanju bolnika tudi vsakiga postava nature veshe, ker vsak sheli, de bi tudi obiskovan in tolashen bil, kadar sam v' take teshave pride. Tudi to dobro delo ni kar tolashenzu v' prid, ampak tudi tolashniku, tako de sv. Filip Neri bolniskki hram slateno jamo imenuje, v' kateri se namrezh saflushenja sa nebefa zhes vso zeno sadobi. Saj tudi Jesus oblubi, de bo take objiskovavze sodni dan ozhituo pohvalil, in jih k' vezhnumu ve-

felju vsel. „Pridite vi isvoljeni mojiga Ozheta, posedite kraljestvo, ktero vam je od sazhetka perpravleno; sakaj jes sim bil bolan, in vi ste me obiskali.“ Tudi pravi sv. Duh („Sirah 7. p.) „Naj se te ne grosi, bolnika obiskati: sakaj s' tim bosh v' ljubesni poterjen.“

S' obiskanjam bolnikov je pa slo taka, kakor s' desham: desh, ki po malim prafhi, polju dobro flori, ki se pa v' plohad na semljo ispušči, she vezhkrat veliko fhkodo napravi. Zele ure neprenehama bolnika opominati, ino mu naprej moliti, ga she le vtudi, mu pa krotko in pohlevno kaj lepiga povedati, naprej brati, snane molitve naprej moliti, po tem mu spet zhas pustiti, de si odahne, mu je sa dusho in telo koriftno.

„Skerbeti je tudi de nizhe k' bolniku ne pride, ki bi snal v' njegovim ferzi hudobne misli obuditi, kakor se je k' nefrezhi she vezhkrat pergodilo. Nasprot je pa dobro, de se per posteli svete podobe Marije Divize, angelja varha in ljubih svetnikov, pred vsm pa boshja martra snajde, kar bo vse bolniku k' veliki poboshnosti pomagalo. Tudi shegnan voda bodi per njem, s' ktero se vezhkrat pokropi.“

Kdor pa bolniku streshe, ne sme misliti, de kako poredno delo opravlja; saj je zhlovek shivi tempel boshji v' kterim sam sv. Duh prebiva. (1. Kor. 3.) Ga torej sam sv. Duh ne dershi sa preporedniga, de v' njem prebivalishe vsame, kako bi se zhloveku merselo, mu streszhi? Torej so tudi visoki ljudje radi bolnikom stregli.

Plazida, shena zesarja Teodosja je bila taka perjateliza bolnikov, de se je, koljkor je vtegnila v' bolnisthize v' Konstantinopelni podajala, in bolnikom, ko nar porednisthi dekla stregla. Tako so stericli sv. Ludovik, franzofski kralj, sv. Radegunda, franzofka kraljiza, sv. Elisabet, kraljeva hzhi is Vogerfkiga ino veliko drugih imenitnih. Vmivali so bolnikom noge, so jih zhesali, jim glavo zhedili, jim s' jedjo ino pijazho stregli, jih pitali, njih rane suashili, ino

preobvesovali. Vezhkrat so te visoke Gospé si ruto is glave vsele, in jo sa povésé oberuile, ako ni platna per. roki bilo: ja take penishne in teshavne dela so ti visoki ljudje per bolnikih vezhkrat opravljali, de bi se niskimu zhloveku gabilo. In sakaj so to storili? Vedili so, de Kristufu v' bolnikih sreshejo. „Bil sim bolan, in ste me obiskali. . .“ (Mat. 25.)

Perfhel je enkrat mlad menih do stariga pufhavnika, in ga vprasha: „Kter Bogu bolj dopade, tifi, ki se zel teden ojfiro posti, pokori ino moli, ali drugi, ki tazhaf pridno bolnikam sreshe? „In je, odgovor dobil, de tifi, ki bolnikam sreshe. In kako bi ne, ker je sam Jesuf obljubil, sodni dan takim rezhi: „Bil sim bolan, in ste me obiskali. . . pridite vi isvoljeni mojiga Ozheta, posedite kraljestvo, ki vam je od sazhetka perpravljeno.“

Evlogi, sveft boshji flushabnik v' Aleksandriji, je savoljo te obljube enkrat vfiga revniga zhloveka, ki ga je v' mestu pod milim nebam leshati najfhel, k' sebi vsel, in mu je zelih 15 lét kakor hlapez sregel. Bolnik je pa per vsm tim le nad svojim dobrotnikam reshal, in ga hudo ismirjal, in poslednizh je ta nehvaleshnesh po fili hotel proz' iti. Evlogi ga pa ni hotel ispuftiti, ampak mu obljubil, de ga bo ispuftil, ako bo sveti Anton pufhavnik v' to dovolil. In saref sta se oba k' njemu podala, in eden zhes drujiga svoje toshba pred njega pernefla. „Sveti Anton je pa oba ojfiro okregal, ino juna rekel: „Kar hitro se domu podajta, in shivita mirno v' lepi saftopnosti skupej. Ta prepir je sam hudobni satan med vama naredil, ker vama je nebesfhe krone nevosfliv.“ „Storila sta po nauku sv. Antona. Tri dni po tim, ko sta domu perfhla, je vmerl vboshiz, 40 dni posneje pa Evlogi, sadobiti obljubleno krono.

DRUGA POSTAVA.

Od poterpeshlivoſti v' bolesni.

Dopade Bogu naſ s' krisham obiskati, ga je treba poterpeshljivo noſiti, ako njegov ſad dofezhi ſhelimo. „Poterpeshlivoſti vam je potreba,“ pravi ſv. Pavel, (Hebr. 10.) „de voljo boſhjo ſtorite ino obljubo dofeſhete.“ Bo Bogu dopadlo, lahko bolesen ſpet odvſeme, in sdravila poſhegna: ako ſe pa tudi s' bolesnjo nizh ne boljſha, ampak le huſſha vender nevoljni biti ne ſmemo, de ob veſ dobizhek in ſafluſhenje ne pridemo. Sakaj gotovo je, de nam Bog ne poſhle is nobeniga drugiga namena bolesni, ko, de ſi s' njo grehe ſpokoriti, zhaſne ſhtraſnige odfluſhiti ino zhednoſti in ſafluſhenje maſhiti ſamoremo. To ſe bo pa le ſgodilo, ako voljno terpimo. Torej naſ opomina ſv. Jakob: „Poterpeshlivi bodite, moji bratje noter do Goſpodoviga prihoda.“ In ker naſ je Jeſuf le ſkos briſko terplenje odreſhil, ſe ſpodobi, de tudi mi is ljubezni do njega terpimo. „Kriſtuf je ſa naſ terpel,“ pravi ſv. Peter, „in vam je iſgled ſa puſtil, de po njegovih ſtopinjah hodite.“ (1. Petr. 2.)

Svetniki, ki ſe sdaj v' vezhni frezhi veſelijo, ſo s' veliko perpravnoſtjo tukje ſa Kriſtufam hodili. Ko je ſveti André v' jezhi nevfmiſleno gajſhlan bil, po tem je bil k' ſmerti obſojen, de bi bil krishan. In to ſliſhati, je bil veſel, kakor de bi iſfiradaniga k' narboljſhi goſtiji povabil. Ko je krish od dalezh ſa gledal, ga je preferzhno poſdravil, ko narvezhi bogatſvo ſveta, ino je rekel: „Bodi poſdravljen o, ti ljubi krish! kak dolgo ſim te poſhele!, kak ſkerbno ljubil, kak neprenehama iſkal! sdaj ſi mi vender enkrat perpravlen. Odvsemi me tedej, o ſveti krish!

prozh od ljudi, in isporozhi me mojimu mojstru Kristufu, de me skos tebe sprejme, kateri me je skos tebe odrefhil.“ Ko je pa do krisha perfhel, ga je objel, kufhnil se sam isflekel, in se na krish raspeti pustil, in se je na krishu slo vefelil, de je nagimu Kristufu podoben postal. Na krishu raspét je kakor Kristuf, nar vezhi poterpeshlivoft pokasal, je zelo tudi is krisha doli pridgoval; in ko je she dva zela dni v' pregrosnih bolezhinah visil, in ga je ljudstvo refhiti hotlo, je preferzhno Kristufa profil, de kakor je on sa isvelizhanje sveta na krishu vmerl, tako tudi njemu naj milost iskasbe, de is nasprotne ljubesni na krishu vmerje; kar se je kmalo po tim sgodilo.

Sveta Lidvina se je bala, de bi njena prevelika lepota njejali komu drugimu k' dufhni fhkodi bila, in je profila Boga, de bi ji skos kako bolesen njeno podobo fkasil, de bi lohje njegova svefta nevesta ostala. Bog jo je vflifhal; 38 let je po tim neprenehama bolana leshala, in v' premifhlovanji Kristufoviga terplenja toljko poterpeshlivoft sadobila, de je svojiga terplenja vedno vefela bila. — Neka poboshna shenfka je tudi v' prehudi ino dolgi bolesni eni njeni perjatelzi, ktera ji je boshjo martro pokasala, in ji svetovala, de naj krishaniga Odrefhenika profi, de bi ji bolesen odvsel, tako le odgovorila: Kaj? ti mi boshjo martro kashesh, in mi svetujesh, de naj od Kristufa krishaniga refhenje od tih teshav profim? Kako samorem jes to od mojiga Isvelizharja pogirvati? Njega vidim na krishu vifiti, in jes bi hotla od krisha prozh biti? to se ne spodobi. Rada hozhem torej na krishu vifiti, in she vezh is ljubesni do svojiga Odrefhenika terpeti, ker je is ljubesni de mene preveliko terpel.“

TRETJA POŠTAVA.

Od prida poterpeshlivoſti.

Terplenje ſamo na ſebi ne perneſe nar manjši-
ga prida in ſafluſhenja per Bogu, ampak le poter-
peshlivoſt ſavoljo Boga. Tak pravi ſv. Avguſtin:
„Negledaj na to, kaj kdo ſtóri ali terpi, ampak kam
v' ſvojim terplenji ſvoj namen obrazha.“ Raſbojni-
ka ſia oba preveliko terpeſa, pa le Diſmal je ſhel
is kriſha v' paradish, njegov tovarſh pa ſhe k' ve-
zhimu kriſhu. Ako pa bolnik is ljubesni do Boga
rad terpi, ſi isbrifhe s' tim odpuſtlive grehe ino
zhaſne ſhtrafnige, ktere bi v' vezhnoſti terpeti mor-
ral. In ker Bog v' vezhnoſti po zelj pravizi ſhtrafa,
kdo ne vidi kakſhno dobroto timu ſkaſhe, kterimu
tukje veliko terpeti da? Sakaj ko bi zhlovek le en
ſam odpuſtlivi greh ſtoril, je viſokoft in ſvetloſt boſhja,
ktera je ſkos njega ras-shalena, toljka, de vſe ter-
plenje tiga ſveta ni ſadoſti, ſa to ras-shalenje ſa-
doſtiti: torej ſi zhlovek ſa vize s' enim ſamim od-
puſtlivim greham ſhtrafengo perpravi, ktera vſe ter-
plenje, ki ſe na tim ſveti iſmiſliti da, preſeſhe. Ako
ſmo pa veliko tavſhent odpuſtlivih grehov ſtorili, kte-
rih ſe tukje niſmo ſpokorili, tak ſe vidi, de je nar
hujſhi bolesen le iſkriſa proti terplenju, kteriga bi
drugazhi v' vizah preſtati morli: in vender ſe ſamo-
rejo vize s' ſdajnim terplenjam pogafiti, ako ſmo v'
njem poterpeshlivi. Ali je pazh po tim takim do-
brota boſhja velika, ki tukje terplenje poſhle; in pa
narhujſhi maſhovanje boſhje pravize, ako greſhni-
ka tukje bres terplenja puſti.“ Kteriga Bog ljubi,
ga tépe,“ pravi ſv. Pavel (Hebr. 12.) Kak veſele bi
bile duſhe v' vizah, ko bi jih Bog ſpet na ta ſvet pu-

štil, da bi tukje s' narhujšhimi teshavami tuga sveta svojo madeshe pokoriti smeje!

Rasen otrók, ki kmalo po svetim kersti vmerjejo, alj vsaj poprěj, kakor greh delati samogo, pridejo po vuku zerkvenih vuzhenikov, tudi marterniki kar na ravnost v' nebefa. „Ako pa hoshemo marterniki postati,“ pravi sv. Gregor, „ni treba mezha, ne ognja, ampak le, de svoje dushe v' poterpeshlivosti ohranimo.“ Je torej terplenje veliko, zhlovek pa vse is zhište ljubeshni do Boga voljno terpó, blagor mu, vse shtrafnige uniga sveta samore odlflushi! Sa to pravi Job (p. 6.) „S' tim se tolashim, de me Bog tépe, in mi ne persanesfe.“ Sv. Avgufhtin je pa vezhkrat rekel: Gospod! tukje shgej, tukje réshi, ne sanashaj tukje, de bofh le tamkje persanesfil.“

Pazhni moder bolnik, ki misli, de bi raj vize terpel, ko pa svojo bolesen.

„Ne vé, kaj pogerje,“ pravi sv. Avgufhtin, „dor vize pogerje. Teshje je le tako dolgo v' vizah ostati, kar bi kdo oko odperl ino saperl, ko tisto martro prestati, ktero je sv. Lorenz prestal, ko je bil shiv na rasbelenim roshu pezhen.“ Pazh prav imá poboshni Tomash Kempzhan, ker pravi: „Boljšhi je sdaj grehe zhištiti, kakor pokorjenje sa prihodni svet odlagati.“

Is tuga se lahko sposna, sakaj so svetniki tako poterpeshlivi v' svojim terplenji bili. „Sveti Pius V. rimski paposh se je v' svoji bolesni veliko krat k' boshji martri obernal ino klizal: „Gospod Jesuf! o ti moj Jesuf! tukje mi daj poterplenje, tamkje pa odpufhanje.“ Shalofniga pufhavnika je v' njegovi hudi bolesni drug pufhavnik tako le tolashil: „Moj sin; ne shaluj savoljo svoje dolge in teshavne bolesni, ampak vse bodi veliko vezh, in hvali Boga sa njo. Sakaj, de je ta bolesen posebna dobrota boshja, lehka is tuga sposnash: si sheleso, ti bo bolesen rjo odvsel: si pa slato, tak ti bo vse madeshe odlozhila, ino te izzhiftila. — Ko je Bog sveto Fdeltrudo, kraļjevo prinzesfjo v' Englandii s' gnufobnimi ranami na

vratu obiskal, je djala; „To je zhišto prav; sakaj Bog je to sato storil, de bo moja nezhimernost pokorjana, s' ktero sim v' mlalih letih svoje lize s' shlahnim kamnjam, in svoj vrat s' slatimi ketnizi lepotezhila.

,SHTERTA POSTAVA.

Pot krisha je gotova pol v' nebesa.

Veliko ljudi je, ki mislijo, de drugiga ni potreba, ko tukje v' vedni dobrovolji shiveti, po kratki bolesnizi mirno vmreti in potim bres vsiga sadershka kar v' nebesa priti. Kristuf pa drugazhi vuzhi: „Persadevajte si skos voske vrate noter iti, sakaj povem vam veliko jih bo gledalo noter priti, pa ne bodo noter najdlji.“ (Luk. 13.) „Kak voske so vrate, in kak vosek je pot, ki k' shivljenju pelá, in malo jih je, ki ga najdejo. (Mat. 7.) Ta vosek in gotov pot v' shivljenje je pa pot terplenja. To vuzhi sv. pismo: „Skos mnoge teshave moramo v' boshje kraljestvo priti.“ (Djanje apof. 14.) „Moj zhlovek,“ pravi poboshni Tomash Kempzhan, „idi kamor hozhefh, in ifhi kar hozhefh, vender ne bosh ne odsgoraj vish-jiga, ne odspodaj gotovshiga pota najshel, ko je pot krisha.“

Per sv. Mateju na 20. postavi se bere, de je mati Zebedejovih otrók s' svojim dvema sinama k' Jesufu pershla, ter ga profila rekozh; „Rezi, de bota ta dva moja sina eden na tvoji desni, drugi na tvoji levi sedela v' tvojim kraljstvi.“ Kaj je pa Kri-

stus odgovoril? „Neveste, kaj profite. Ali samorete kelih piti, kteriga bom jes pil?“ Kakor je Jesus skos kelih svoje prihodno terplenje sastopil, tak je hotel na snanje dati, de nebeskiga kraljestva ne moremo drugazhi dobiti, ko skos krish noterplenje. — Tak je tudi Kristus dvema vuzhenzama, ki sta na poti v' Emaus shalovala, de je Kristus vmert itd., rekel: „O vaj neupametna in kefniga serza, verovati vse, kar so preroki govorili: Ali ni bilo potrebno, de je Kristus to terpel ino tako shel v' svojo zhaft?“ Ker tedaj she sam Kristus ni drugazhi mogel v' svojo zhaft noter iti, ko skos terplenje, ali pazh moramo hvaleshni biti Bogu, kadar nafs, terplenjam obifhe! Milost njegova narvezhi je to. „Preblaga je boshja milost ob zhasu file,“ pravi sv. Duh (Sirah 35.) je, kakor oblaki, ki ob zhasu sufhe desh dajo.“

Kakor namrezh desh stori, de semlja sad pernese, tako teshave stori, de kristijan obile sad sa vezhno shivljenje pernese. „Sv. Bernard pravi: „Hvalimo se v' bridkostih, sakaj v' njih je upanje vezhne zhafti safajeno.“ „Kakor je perstan snamuje poroke,“ pravi ras-svetleni Blasii tak je teshava, ki se savoljo Boga voljno prenese, nar gotovishi snamuje, de je kdo od Boga isvoljen, in njegova dusha, kakor s' Bogam (sklenjena) porozhena.“ Isvelizhan Henrik Suson pa zelo pravi: „Ko bi mi zelih sto lét na kolenih Boga sa kak krish profili, vender nisimo vredni, le enga samiga prejeti.“ Sakaj? ker sa kratko terplenje vezhno veselje dobimo. To so sveti ljudje sposnali, torej so bili krishov toljko veselji. „Sveta Teresja je rekla, ko bi samogla svojo terplenje sa vse shaze zeliga sveta samenjati, bi vender ne menjala. Torej je bila njena navadna molituv: Gospod! pusti me terpeti ali pa vmreti. — Ko je sv. Magdalena de Pazis bolana leshala, in jo je nekdo s' tim tolashil, de bodo njene velike martre skorej iskonzhane, je odgovorila: „V' tim ne najdem obeniga trofhta, sakaj shelim, de bi terpeti samogla, in de bi se moje terplenje pred smertjo ne skonzhalo. In po-

préj, ko je shivljenje fklenila, je Boga sahvalila, de je je s' toljkimi krishi v' shivlenji obiskal, ter rekla „Is zeliga ferza se ti sahvalim, de me je tvoja milost s' toljkimi krishi obiskala, kateri mi bodo, kakor upam, vsi v' vezhno plazhilo spremenjeni. — Sv. Franziskho Serafiskhi je menihu, ki mu je svetoval, de naj Boga sa polajshanje svojih teshav profi, serdito odgovoril: „Ko bi jes ne vedel, de imash dobro ferze, bi te savoljo tvoje neumnosti is ordna ispodil, ker boshjo voljo, ktera v' ti moji bolesni gotovo dobro s' meno hozhe, saoverniti hozhesh.“ In je voljno terpel, ter Boga sa pomnoshenje teshav profil. Sv. Bernard je vezhkrat shelel, de bi shivljenje vsih ljudi imél, sakaj? de bi terplenje vsih ljudi sam nofil. — Sv. Franziskho Kfaverjan je tedaj, kadar mu je Bog s' nebeskim veseljam duho napolnil rekel: „Dosti je Gospod!“ Zhe je bil pa od Boga s' krishi ino nadlogam obiskan, je pa rekel: „Le she vezh, o Gospod! le she vezh.“

Po tim takim se belesni vredne, de Boga hvalimo sa nje. Judi in neverniki tudi Boga sahvaliti snajo, pa le sa frezho, sa krisho ga samore le kristjan sahvaliti, in to je tako imenitno dobro delo, de sv. Janes Krisostom pravi: „Nizhesar ni tako svetiga, ko jesik, ki v' krishih in teshavah Boga hvali.“ Sv. Janes Avila pa pravi, de en sam, „Bodi ga Bog sahvalen!“ vezh velá v' bolesni, kakor v' frezbi ino sdravju shest tavshent. To je storil boshji flushabnik Tobija, od kteriga sv. pismo na drugi postavi govori: „On ni toshili soper Boga, de ga je pufil oflepeti, ampak ostal je v' strahu boshjim nepremakliv, in je Bogu hvalo dajal vse dni svojiga shivlenja.“ Sv. Job, ko je ob vse svoje veliko bogastvo perfhel, in je she od Boga s' grosovitno gobo od podplatov do temena vdarjen bil, ni le vse to s' nar vezho poterpeshlivoštjo prenesel, ampak je she Boga hvalil, ino djal: „Bog je dal, Bog je vsel: imé Gospoda bodi hvaleno.“ — Sv. Gregor perpoveduje od svetiga Servula, de je od mladih nog noter do sadne

ure 'vedno vef fkerzhen v' posteli leshal, de se ni
mogel na obeno stran obrniti, in tudi ne roke do
uft perneſti. Vender je bil smeraj dobre volje, in
je le vedno rekel: „Bog bodi hvalen, Bog bodi sah-
valen.“ Ravno tak je ſtoril imeniten ſv. Peter Ka-
nani, od kteriga imamo Katekiſem v' peterih poſta-
vah: ko je v' boleſen padel, in ſe je vodenika
smeraj vikfhala, je le smeraj vef ſadovoljen rekel:
Bogu hvala! vala Bogu!

,S h t e r t i d e l.

N a v a d n e t ô s h b e b o l n i k o v.

P E R V A P O , S T A V A.

P e r v a t o s h b a b o l n i k o v.

Nekteri bolniki pravijo, de so njih teshave prevelike, in de torej ne mogo poterpeshlivi biti. Ako pa na mnogo svetnikov pogledamo, kaj so eni prestali, ali po tem ne sposnamo, de bolesni, tako hude ko so, vender le proti njihovim terplenji nizh niso? ,So pa oni svoje martre prestali, tak gotovo she loshje bolnik svoje prestoji. ,Sveta Peter ino André sta morla na krishu svoje shivljenje skleniti, sveti Filip je bil na krish perbit, in po tem s' kamenvanjem vsmertjen; svetimu Jerneju so shivimu kosho is shivota potegnili, svetiga Janesa so v' olju kuhali, sveti Matevsh ino sv. Jakob ta vezhi sta bila ob glavo djana. Tak so vsi drugi apostelni morli s' grosovitnim terplenjam shivljenje skleniti. ,So leti takshne martre voljno prenesti samogli, gotovo bo tudi bolniku mogozhe, svoje voljno preterpeti. In zhe premislimo, kolko so she tavshent in tavshent drugih svetnikov savolj svoje vere

prestati morli, naf strah in grosa presfhine. Enim so roke na herbti svesali, in jih sa noge obefili, pod njim pa sakurili; druge so is-flekli, s' medam po zelim shivotu namasali, jih na vrozhe sonze posadili, de so jih muhe in drugi merzhef pikali; drugim so vse ude rastokli, in potem na kolesti rastergali; druge so kakor grosdje v' presfhi ismuzhkali; drugi so bili med dvema kamenama rasmleni; druge so s' brano rastergali, s' shivim apnam in vrelim oljam oblili, nage po glashovni valali, in potim hoditi filili; drugim shivim shivot preresali, serze in zhevje vun istergali; drugim shile ino igle sa nohte vtolkli; druge v' koshe divje sverine safhili, in potem hude pfe v' nje poshevali. In koljko drugih marter so ti boshji perjateli prestati morali, pa vse voljno is ljubesni do Kristusa in is savupanja nebesfke krone. In to so bili svetoiki, ki vezhi del nikdar nobeniga smertniga greha storili niso; ali zhe so ga storili, so ga popolnoma sapustili ino se spokorili: kako bi se grefnik manjih teshav branil, ki so mu sa pokoro tako slo potrebne! In koljko ni prestala zelo svoje divishko shivljenje presfeta mati Marija! In zelo Narfvetejshi, nafh ljubi Isvelizhar naf je le s' prebriddkim terplenjam in pregresovitno smertjo odreshil. Jesus je terpel le sa naf; svetoiki so terpeli le is ljubesni do Jesufa: mi pa, kar prestojimo, prestojimo, ker smo tiga vredni, ker smo grefniki, pogublenja vredni; in Bog nam take pokore is prevelike dobrote nalaga, de bi naf vezhniga ognja otel, ter nam nebesfko veselje podeliti samogel, ako voljuo in poterpeshlivo ino is ljubesni do Boga terpimo. Ko bi prav premislili, kaj si s' terplenjam saflushimo, pazh bi radi terpeli. „Bolj, ko naf bolesni stiskajo, vezho plazhilo bomo enkrat prejeli,“ pravi sv. Avgufhtin. „Sv. Angela pa govori: „Jes vem, de vrednosti ino velikiga prida, ki is terpenja is-haja, prav ne sposnamo, sakaj ko bi to prav sposnali, bi s' obem rokami krishe na se vlekli.“ Nebesa si s' terplenjam saflushimo, od kterih sv. Avgufhtin govori, de v' njih

svetniki vshivajo vezhno frezhno shivljenje, kjer je veselje bres vse shalosti, mir bres vsiga truda, zhasht bres vsiga strahu, bogastvo bres vse sgube, obilnost bres vsiga pomankanja, shivljenje bres vse smerti, vezhnost bres vsiga konza, frezha bres vse teshave.“ Nebesa so tak presrezhen kraj, de „obeno oko ni vidilo, obeno uho slifhalo, kar je Bog (tam) perpravil tistim, ki ga ljubijo.“ (I. Kor. 2.) In kar nam je Bog od nebes rasodel, nam je v' samih podobih rasodel, sakaj samih nebes nam v' vmirjozhim telesu pokasati ne more. Vender so pa prilike presilno lépe, kake she le same nebesa biti morajo. „Svetimu Janesu evangelistu je Bog nebesa po takih le podobah skos angela pokasal, karkor nam on v' svojim fkrivnim rasodenji popishe: „Mesto je na shtiri enake vógle sesidano, tako, de she dolgoft ino shirokost enake: obsidje je skos in skos is samiga kamna jaspis, zelo mesto pa is zhistiga slata, ki je tako zhisto, kakor nar zhistifhi steklo (glash,) in podstava mestniga obsidja je s' vsa koshniga shlahtniga kamnja sostavlena. Noter v' mesto pela dvanajst vrat, na shlahten kamen postavljenih ino is samih bifarjov ispelanih; ulize mesta so is samih slatam poloshene, de se skos vidi kakor skos nar zhistifhi kristal: urate se nikdar ne sapró, sakaj tam ni nobene nozhi. Bog bo oterl vse solse is ozhi (svetnikov), smerti ne bo vezh; ne shalosti, ne vpitja in nobene bolezhine.“ (Skrivn rasod. p. 21.) „Svet Avgushtin, ko je vse to premislil, je savpil: „O blaga moja domovina! o sve-to boshje mesto! tebe ljubi moje serze, tvojo lepoto poshelí moja dusba! o kak verlo, kak zhashtljivo, kak prijetno ino lepo si ti! popolnoma zhisto ino lepo si, obeniga madesha v' tebi ni.“ In v' to preblago mesto pride na vselej, kdor tukje nekoljko zhasa is ljubeshni do Boga terpi. „Sv. Franzifhko Seraffhki je enkrat veliko bolenje v' glavi terpel, poverh she pa hudo od satana skufhan bil, tak, de je mislil, de mu ni mogozhe dalej, vse to voljno terpeti.

Na to je slifhal glaf is nebes: „Franzifhko! ko

bi zela semlja bila samo zhišto slato, in zelo morje
palsam nar boljshiga duha, in vse gore ino grizhi
famo shlahтно kamnje, ali bi ne terpel rad, ko bi
vse te shaze s' terplenjam si perdobil?" On je pa
odgovoril: „Gospod! takiga shaza nisim vreden.“
„Vedi Franzishko pravi glas dalej, de je vezhno
shivlenje tak shaz, kteriga sim ti perpravil, in to
glavno terplenje, ki ga sdaj terpish, je sdaj sa sa-
stavo.“ In od tiga zhafa je nar huji bolesni rad
voljao prenesel.

DRUGA P O , S T A V A .

Druga, tretja in shterta toshba bolnikov.

Druga toshba: De so sdravila pre bridke
in soperne. Kar to sadene pa bolniki dvoj pogre-
shkek storijo: pervizh, de nekter bolnik obenik sdrav-
vil nozhe, de si ravno dnar in premoshenje ima, ker
vender sv. Duh pravi: „Narvikshi je sdravila na
vemlji stvaril, in moder mosh ne bo obene soperno-
sti nad njimi imel. Ofkerbi si sdravnika, sakaj Go-
spod ga je stvaril: ne pušti ga od sebe, sakaj njego-
ve dela so potrebne.“ (Sirah. 38.)

Drugizh, de nekter bolnik sdravila le sa sdrav-
je telefa obrazha ne pa tudi sa sdravje dushe, sa
mnoshenje saflushenja v' nebesih. „Storiti bi bilo,
kakor je neki visok Gospod storil, kter se ni mogel
posiliti, de bi bridko sdravilo ispil, kteriga mu je
sdravnik napravil. Obernil se je proti boshji martri,

in je djal: „Gospod! is ljubesni do tebe, ki si sa me na krishu sholzh in jesih pil, hozhem to hudo grenkobo ispiti. In tak mu je bila ta pijazha tudi sa dufhno sdravje.

TRETTJA TOSHBA.

Nekteri bolniki shaljujejo, de jih bolesen sadershuje od navadnih dobrih del, ob molitve, od zerkve i. t. d. Pa tudi savoljo tiga ni shalovati: sakaj, ker je sam Bog bolesen poflal, da na snanje, de nozhe sdaj od bolnika takih del, ampak le podanje v' njegovo voljo. Bogu tudi ni nafih dobrih del potreba, kakor je David djal: „Ti si moj Bog, in ne potrebuješh mojih darov (Pf. 15.) Kar zhlovek sheli, vsame Bog tako, kakor bi storil, ako storiti ne more. „Ako pravish; moje mozhi tega ne prenesajo, sim preflab: Bog, kter na serze gleda, she saftopi,“ pravi sv. Duh (v' prig. 24.) in je s' tvojo voljo sadovoljn. „Vezh saflushenja je,“ pravi sv. Bonaventura, teshave voljno terpeti, ko dobre dela pridno opravljati.“ Rezhti je torej sa Jobam: „Kakor je Gospodu dopadlo, tak se je sgodilo: Boshjo ime bodi zhefheno.“

,SHTERTA TOSHBA.

Drugi shaljujejo, de bo vse k' nizh perfhlo. To je vezhkrat le prasno dosdevanje, vzhafi tudi fkrto bahanje, kakor de bi popréj bolnik bil vse sam perpravil. In ko bi tudi réf vse nasaj fhlo, kaj se

mu je treba sa zhafno toshiti, kdor je v' vezhnost klizan? „Volik dolizhek je“ pravi sv. Pavl, „poboshnim biti, in se s' malim vtolashiti; sakaj nizhefar nismo na ta svet pernesli, tak ni dvomiti, de tudi nizhefar s' sebo ne ponefemo.“ (I. Tim. 6.) In kar je Kristuf Marti rekel, bodi tudi preskerbnimu bolniku rezheno: „Marta, Marta! ti si skerbna, ino si nepokoj delash v' velikih rezhéh: le — Eno je potrebno.“ (Luk. 10.) Ko je poboshni Tomash Morus, ki je kralju nebesino semlje ravno tako svešto, kakor kralju engendarfke deshele sa perviga dvornika flushil, v' opravlilih svojiga kralja dalezh od doma bil, je med tim njegova imenitna hisha v' Londoni s' velikimi dragimi rezhmi pogoreła; in njegova gospa — shena mu je od te nefrezhe s' veliko shalostjo pisala: On ji je pa tako nasaj pisal: „Ljuba moja shena! is tvojiga pisma sim svedel to veliko pogorelfhno ino skhodo, ktera naj je skos njo sadela. Ker je pa boshji svetlosti tako dopadlo, moreva to sgubo s' poterpeshlivim ferzam prenesti. Is tiga sposnava, de je Bog svojo roko istegnul, in spét vsel, kar nama je poprój dal; njegovo presveto ime bodi zhefheno. Njegova volja se sgodi. Hvaliva njegovo nefkonzhno dobroto! Nama hozhe Bog she to vseti, kar she imava, sgodi se njegova volja: On je gospodar. On bolj sposna, kaj nama je k' svelizhanju dobro, ko midva. Kar inamo ino kar smo, vse je v' boshji roki.“ „Teshava sdajniga zhafa,“ pravi sv. Pavel, „ktira je kratka in lehka, stori preobilno in vezhno mero zhasti v' nebesih.“ (II. Kor. 17.)

T R E T J A P O S T A V A.

*Peta, shesta in sedma toshba
bolnika.*

P e t a t o s h b a: Postel je terda. To je she verjeti, vender pa, kaj je nash Odreshenik sa eno postel imél? V' Betlehemi je mogel v' terdih jaslizah leshati, ko je okolj hodil, ljudi uzhit, so bile terde tla ino ob smerti je bil terd krish njegova postel, terujova krona pa njegov podglavnik. „Lesize imajo svoje berloge, in tize néba svoje gnesde, „Sin zhlovekovi pa nima, kam bi svojo glavo poloshil,“ pravi sam od sebe (Mat. 8.) kak hozhemo potim mi njegovi hlapzi mehko leshati? Is ljubezni de Jesusa je torej tudi ta teshava prenashati ino s' savupanjam na srezho, ki naf v' vezhnošti zhaka; sakaj „terplenje tiga zhafa je sa nezhdershati proti prihodni zhasii, ktira se bo nad nami rasodela,“ govori sv. Pavel (Rim. 8.) V' tih mislah je sv. levit Lavrenz poterpeshliv ostal, ko so ga na roshu pekli, v' ti misli je Servulus 40 let voljno prenesel, in le Boga hvalil, de si ravno ni mogel nobeniga uda smešiti. Ko je sv. Lavrenz Justinjan sa smert sbolel, in so se njegovi perjatli okolj njega jokali, je rekel: Pojte prozh s' svojim jokam; sakaj dan svoje smerti sim imél smeraj pred ozhmi, in se ga nisim bal. In ker se je spomnil, de je nash Odreshenik na terdim krishu vmerl, je tudi on hotel le na terdi flami vmreti. In on je bil patriarh v' Benedkih. Ko je bil zhasitlivi Peter Bleshan slo boln, je rekel: „O gnada! o gnada! Kristuf mi je svojo jeso v' gnado preobernil, ker mi je bolesen poslal, sakaj svoje vize

terpim v' posteli, sima pa vrozhina, ki se vedno naskoplete, ste na mesto ognja in terplenja v' vizah.“ Sv. Franziskho Kfaverjan je bolniku Franziskhu Mansiletu pifal: „Misli si, de v' refnizi v' vizah fhtrafengo sa svoje grehe terpish, tak se bofh frezhniga shtel; de ti je Bog martro ognja v' to bolesen spremenil.“

,S H E S T A T O S H B A.

„Spet drugi bolniki toshijo, de hudo shejo terpijo. To ne pride toljko savolj pomankanja pjazhe, kakor is prepovedi sdravnika. In tak se vé, de je ta teshava vezhkrat slo huda, ker te snano, de sheja she huje déne, ko glad. „Spomnimo se pa v' bolesni na svojiga Isvelizharja, koljko shejo je sa naf preftal, ko je dolge in teshavne pote hodil, in sadnizh na krishu vifel, kjer je sam rekel: „Sheja me.“ Tak je sv. Karel Boromej, veljki fhkof v' Milani se v' spominu na Jesufovo shejo v' nar huji sheji vfake pijazhe sdershal in to sderhanje v' sahvalo Jesufu daroval. Réf loshje se sheja terpi na posteli, kakor pa na krishu, na kterim je nafh ljubi Isvelizhar s' shebli perbit vifel!

,S E D M A T O S H B A.

„She drugi toshujejo, de so vbogi ino sapufheni. To pride od tod, ker se zhasno blago sploh bolj obrajta kakor saflushi, in ker se vboshtvo vezhkrat dobro oberniti ne sna. Vboshtvo je dobro, pa kakor tifti ki dobro pifati ne sna, softonj nar bolj-

lho pero v' roke vsame, tak je tudi vboshtvo markomu k' majhnimu pridu, ker se v' njem vésti ne sna. „Revshina,“ pravi sv. Krisostom, „je svešta vodila zhloveka, ona ga sa roko vodi po tistim poti, ki v' nebefa perpeljá.“ Torej imamo preveliko sgle-dov takih ljudi, ki so se bogastva radovoljno snebili, de bi bolj gotovo v' nebefa perfhli. „Sv. Tomash is Vilenove, fhkof v' Valenzii, je med drugimi visokimi zhednosti tudi vboshtvo visoko zhiflal, tako de je svoje velike perhodke med vboge rasedil, in komej toljko imél, de si je shivljenje ohranil. V' svoji sadni bolesni je postel, na kateri je vmerl, od nekiga vbogiga mosha na pofodvo vsel, kterimu jo je popréj shenkal. — „Sv. Karel Baromej, veliki fhkof v' Milani je vboshtvo tudi tako slo ljubil, de je vse svoje veliko premoshenje vbogim dal. Ko je enkrat erbshno od shirdefet tavshent slatov prejel, je vse tisto veliko blage en sam dan vbogim rasedil. V' veliki stiski mesta je tudi she rasedil vso, kar je kaj vrednosti imelo, tudi svojo postel, in je potim na eni deski spal. „So se ti ino mnogo drusih vsimu odpo-vedli, de bi vezhi shaz v' nebesih najshli, naj bolnik ne shaluje, ki vboshtvo rayno sa tisto plazhilo terpi.

„Kristuf, ki je bil nar bogateji, je savoljo naf vboshen postal,“ pravi sv. Pavel (II. Kor. 1.) Hotel je vboshen rojen biti, vboshen shiveti, in sadniz gól na krishi vmreti, in sizer v' taki veliki revshini, de je milo vpil: „Moj Bog! moj Bog! sakaj si me sapustil. Bolnik se naj torej veseli, ako je vboshen, ker je Jesufu nar bolj podoben; bogastvo pa nasprot slo braui, poboshno in radovoljno svet sapustiti.

„Malo bogatih je, ki bi ne sheleli v' konzi shivljenja, de bi bili bolj vboshni, ker bi bili v' manj grehov padli, bolj nedolshni vmerli, namesto, de jih tako strah martra,“ pravi Peter Blefhan. In Kristuf pravi: „Blagor vbogim v' duhu, njih je nebeshko kraljestvo.“ (Mat. 5.) Velika dobrota boshja je te-

daj vboshtvo, in kterimu ga poshle, tima hozhe bogastvo v' vezhnosti podeliti. Vender pa le tedaj so vboshni frezhni, ako so v' duhu vboshni. to je, ako so radi vboshni, ter Boga hvalijo, ki jih je v' tak stan postavil. „Poterpeshlivošt vbogiga poslednizh ne bo na sgubi,“ pravi David (Pf. 9.) Per sv. Lukeshu na 16 postavi je popisana revfhina Lazarja. Bil je vboshiz, je leshal pred durmi bogatiga mosha, in je profil le sa drobtine, ki so od mise bogatina padale, pa nihzhe mu jih ni dal. Bil je bolan, in s' mnogimi hudimi bolezhini obdan, je leshal na vetru ino deshu, pa nikogar ni bilo, de bi ga bil tolashil ino mu stregel, tak de je moral kolj od gladu ino revfhine vmreti. Ali sv. pismo pravi: „Pergodilo se je pa, de je vboshiz vmerl, in je bil v' narozhje Abrahama preneshen.“

Po zelim sveti je tudi snano, koljko dobriga je sv. Franzifhko Kfaverjan, veliki Indjanfki apostel sa ras - shiranje svete vere storil. On je sveto vero v' mnoge kraljestva noviga sveta vpeljal, jih je zhes dvanajst — sto — tavshent s' svojo lastno roko kersil, ino tudi fkos boshjo mozh veliko zhudeshov storil. Ko je pa ta velik flushabnik boshji na morji sbótel, so ga mornarji is barke djali in na otoku Sanzjano pustili, kjer je v' neki bajti vetru ino deshu prepufhen, na goli semli leshozh bres vsiga zhlovefhkiga troshta, bres arznij ino shivesha v' nar vezhlih bolezhinah med objemanjam boshje martre v' nar vezhim vboshtvi vmerl, pa bogat saflushenja v' nebefa se preselil.

,SHTERTA POSTAVA.

Ofma in deveta toshba bolnikov.

Ofma toshba: Vezhkrat tudi bolniki sdihujejo, de holesen vse predolgo terpi. To je she réf hudo; vender bo prihodno veselje she neskonzhno dalje terpelo, ako se bolesen is ljubesni do Boga voljno terpi. Tudi ni obeden bolnik ne prvi ne sadni, ki dolgo in veliko terpi, in ne smé torej misliti, de ga ni tak revniga, kakor je on. Modrimu Solonu, ajdu je nekdo toshil, kak hudo, de mu je, in ga je profil sa tolashenje. Solon ga je peljal na neko goro, in mu je rekel, de naj zelo mesto ino hifhe v' njem dobro pogleda; potim mu je rekel: „Vidish to veliko mesto in mnogo fhtevilo hifh? Kaj menish, koljko revfhine ino teshav je noter skritih? O ko bi ti vse vidil, bi sagledal v' nekteri hifhi nar vezhi vboshtvo, v' drugi veliko sovrashtvo ino prepir med prebivavzi; spet v' drugi bolnika, ki she dolgo na svoji posteli sdiha, ter nozh in dan joj! in gorgé! vpije; v' drugi hifhi bi spet drugo teshavo najshel. Oserzhi se torej ljubi perjatel! ti nisi prvi, ino ne sam, ki terplenje imá.“ In to se samore od vsakiga kraja rezhi: ta svet je dolina sols: vender ga samore pa kristjan v' roshno dolino spreoberniti, ako svoje krishe svojimu Isvelizharju na zhaft voljno prenasha. Poboshua Magdalena de Ursinis je silno dolgo hudo bolana leshala, tak de jo je sadnizh nevolja posilila, in je tako Kristufu svoje teshave toshila: „Moj Gospod! ti nisi dalje, ko tri ure na

krishu vifel, alj hozhefh mene, ki she toljko mešov na njem vifim, noter do smerti na njem puftiti?'' Kristuf ji je pa odgovoril ino djal: „Ti nehvaleshna! oh, kaj mi oponafhafh, kakor, de bi jes bil le tri ure sa tebe na krishu terpel? Vedi, de fim od perve ure svojiga vzhlovezhenja noter do sadniga sdihleja svoj krish terpel: jes fim ga smeraj pred ozhmí v' shivo imel, dokler fim bil sadnizh na-nj perbit.'' Dalej pa vemo, de je bil Servulus vedno bolan, sv. Klara 28 let, sv. Lidvina 38 let, in koljko drugih, ki so enake dolge bolesni preftali,

„Sveta Nikolaja je bila od Boga s' posebno hudo bolesnjo objifkana. V fak dan je slo otekla, in vsak dan je otekline spet sginila; in od nje je puhtel vrozh fopuh, kakor od vreliga kropa. Njene perfi so bile od raka vse smedene, in tudi oblizhje slo od njega prijeto. „Silno teshko je leshala', ker je zelo telo kakor ena rana bilo, in so se rjuhe vezhkrat tako njeniga shivota ino slabe poštele perjele, de je bila kakor perpezhená, vender ni bilo nikdar kakiga sdihovanja is njenih uff flifhati. Verh tiga je she terpéla grosno bolenje v' shelodzu; vezhkrat je po zele dni take bolezhine v' glavi obzhutila, kakor de bi bila s' samim ternjam in shebli prebodena. O vifokih prasnikih so bile bolezhine she pa vse huje, ko druge krat, tak de je bilo vezhkrat mifliti sdaj in sdaj bo vmerla. Nikolaja je vse to s' nar vezho poterpeshlivoftjo prenefta. Ali je to kali terpelo 5, 10 ali 20 let? zelih 50 lét, pol ftoletja! — Preterpela je pa vse to tako voljno, ker je pravpogofti krat tifti kruh prejela, kter flabim mozh podeli, de preftojijo, kar zblovefhka mozh nikdar ne samore. In ko je perfhel zhaf, de bi bila refhena, je leshala zelih fhtirdefet ur s' sapertimi ozhmi, in je prosila, de se ji naj terplenje Kristusovo naprej bere. In med tim svetim branjam je njena dufha njeno divifhko telo sapuftila.

Ker je leta zbhfta nevesta Kristusova pol ftoletja tako ftrafhno terplenje imela, in vender nikdar zhes njega nevoljna ni bila, kaj drujiga na snanje damo,

kakor, de smo s'he dalezh od popolnosti kerfhanfke, ako pod bolesnjo nekoljkih tjednov, mezov ali kakih malih lét le sdihujemo ino shalujemo! „Tisti ni prav vuzhenz Krifushov, ki le tako dolgo terpéti bezhe, kakor njemu samimu dopade,“ pravi poboshni Kempensar; ravno kakor tisti s'he ni obeden poshten soldat, ki se sizer svojimu vikshimu v' vojsko ponudi, vender si pa eno ino drugo isgovarja, in tudi le sa nekaj maliga zhafa se bojvati hozhe. Perpravlen sizer biti, bolesen od Boga sprejeti, pa le sa kratko zhafa, kasheslabiga krifshana. Poterpeshlivošt mora biti stanovitna, kakor sv. Pavel (Hebr. 10.) govori: „Poterpeshlivošt nam je potrebna, de voljo boshjo storite ino obljubo (vezhne zhašt) dofeshete.“ Terpeti torej moramo voljno, ino savoljo Krifusa, kar ino kakor dolgo Bogu dopade, tako bo naša shalošt ino vsa naša teshava szhafama v' famo veselje sa vselej spre-menjena.

DE V E T A T O S H B A.

Nekteri bolniki se pertoshijo, de ne véjo k' zhemu zhafa oberniti. Per sdravim shivotu so veliko zhafa na zhafne skerbi obernili, ali ga pazeló s' prasnimi marni potratili; in to jih s'he v' bolesni mika. To se pa nikak ne smé sgoditi. Ljudje, ki bolnika s' tim smotiti hoto, morjo od nja nasaj dershani biti; de bo bolnik bolesen k' zhašti boshji ino sa svoje isvelizhanje oberniti samogel.

De mu bo bolesen k' velikimu pridu, in de mu tudi ne bo dolgi zhaš v' njé; naj imá tisti del terplenja v' spomini, kteriga je ravno ob takim zhasu dneva ali nozhi Jesuf sa — nj terpel.

Tako se naj spomni svezher na tiste teshave, ktire je Jesuf na oljški gôri prestal, in ki so bile tolj-

ke, de so mu kervavi put is telefa pogpale. In k' zhafti tih teshav naj tudi on svoje voljno terpi. Zhes nozh najima v' spominu, kako je Jesus nash Odrefhenik, potem ko je bil is oljke gôre v' Jerusalem pred vikfhe duhovne Anasa ino Kajfsha pergnan, tam veliko safmehovanja, saframovanja ino nevsmileno shlafernizo preftati moral. Posebno je pa pomifliti, kaj je v' Kajfshovi jezbi tisto nozh preterpel, kjer mu nevsmileni rabelni niso eniga trenka pozhitka dali, ampak ga sapluvali, saframovali, mu ozhi savesali in ga v' sveti obras bili, de tak zelo nozh ni ozhesa flifnil. Ali ne bomo njemu na zhaft radi prenefli, zhe v' teshavah nozh prebedeti moramo? S' jutrej se lahko v' spomin vsame, kako je bil ljubi Jesus pred Pilatusha peljan, in tam po krivim toshen, tudi, kak ga je Pilatush k' Herodeshu poslal, kter mu je k' snamnju, de ga sa neumniga sposna, bel plajfh ogerniti, in ga tako med velikim safmehovanjam neumniga ljudstva spet k' Pilatushu nasaj gnati pustil. — Od sedmih do devetih se prevdarijo te strashne bolezhine, ktere je Jesus, nash ljubi Odrefhenik preftal, ko je bil prenevsmileno gajshlan ino s' ternjam kronan. Od devetih do poldne se premifhluje, kako je Jesus obfojenje k' smerti radovoljno sprejel, teshki krish objel, in ga na goro Kalvarjo nesel. Od dvanajstih do treh po poldne, med kakim bolezhinami je bil Jesus na krish perbijan, na krishu visezh od Judov saframovan, preklinjan ino v' svoji sheji s' jesham ino sholzhah napajan, in kako je sadnizh od vfih sapufhen v' bridkosti vmerl. In sadnizh se premifhlujejo od treh po poldne do vezhera neisrezhene bridkosti, ktere je njegova divifhka Mati Marija savoljo njegove smerti preterpela.

Tako zhafloshje prejde, bolezhine se loshje prenefejo, in ker jih bolnik s' Jesusovim ino Marijnim terplenjam fklene, ino tako nebeshkimu Ozhetu v' dar pernese, so mu v' veliki prid ino sbrifanje veliko tistih marter, ktere bi drugazhi v' vizah preftati moral.

P o z h e f h e n j e
fkrivnosti Jesufoviga terpenja sa
vfako uro.

O b f h e št i h.

O J e s u f , ki si ob fheštih svezher vse ponishno svojim vuzhenzam noge vmival, de bi s' tim mojo prevsetnost oframotil! odpuſti mi mojo hudobijo, in vſmili ſe me mojo ſmertno uro, de bo moje ſerze vedno ponishno oſtalo. Amen.

O b f e d m i h.

O J e s u f ! ki ſi svezher ob ſedmih preſve-to reſhno telo vpoſtaval, de bi bilo ſhivesh moje duſhe! odpuſti mi, ako ſim ga kdaj po nevrednim ſavſhil, in vſmili ſe me mojo ſadno uro, de bres te ſvetu popotnize ſveta ne ſapuſtim. Amen.

O b o ſ m i h.

O J e s u f ! ki ſi ob oſmih svezher v' Beta-nii od ſvoje ljube matere flovo vsel; odpuſti mi, de te niſim iſ zelig a ſerza ljubil, in vſmili ſe me ſadno uro, de v' tvoji ljubeshni ſhivlenje ſklenem. Amen.

O b d e v e t i h.

O Jesuf, ki si isvezher ob devetih sa mene na oljsko goro fhel, de bi tamkje svojimu nebeshkimu Ozhetu pokorshino skasal! odpusti mi, de sim ti toljkrat nepokorn bil, in vsmili se me sadno uro, de bom vselej pokorn ino sa smert perpravlen snajden. Amen.

O b d e f e t i h.

O Jesuf! ki si ob defetih svezher na oljski gori kervavi put putil, in se v' voljo svojiga nebeshkiga Ozheta sa vsim vdal! odpusti mi, de sim se toljkrat tvoji volji vstavljaj, in vsmili se me sadno uro, de ne bom kaj hotel, ko to, kar ti hozhesh. Amen.

O b e n a j s t i h.

O Jesuf, ki si ob enajstih po nozhi, od Judesha isdan, od judov vjet ino od vuzhenzov sapushen bil! odpusti mi, de sim te s' svojimi grehi toljko krat isdal ino sapustil, in vsmili se me sadno uro, de od tebe ino tvojih angelov ne bom sapushen. Amen.

O b d v a n a j s t i h.

O Jesuf, ki si ob dvanajstih po nozhi k' vikšhimu duhovnimu Anasu kakor nar višhi hudodelnik peljan, in tamkje grosovitno sa uho vdarjen bil! odpusti mi, de sim te s' svojo jeso nad blishnim toljko krat ras-shalil, in všmili se me sadno uro, de v' ljubesni do blishniga svét sapustim. Amen.

O b e n i.

O Jesuf, ki si ob eni po nozhi k' vikšhimu duhovnimu Kajfeshu peljan, in tam po krivizi toshen bil! odpusti mi, de sim te s' svojimi lashnivimi besede toljkokrat ras-shalil, in všmili se me sadno uro, de se v' mojim serzi ino v' mojih ustah nobena kriviza ne bo snajdla. Amen.

O b d v e h.

O Jesuf, ki si bil ob dvéh po nozhi v' hišhi Kajfasha od divjih rabelnov saframovan, sapluvan ino nevsmileno bit! odpusti mi, de sim te s' svojimi grehi toljkokrat saframoval,

in všmili se me ob uri moje smerti; de svoje grehe prav isgrivam ino sanjkam hudobniga lovrashnika odidem. Amen.

O b t r e h.

O Jesuf, ki si bil ob treh po nozhi od tvojiga apostelna Petra trikrat satajen! odpušti mi, de sim te s' svojim grešnim shivlenjam toljko krat satajil, in všmili se me moja sadno uro, de tazhaš resnizhno sposnam ino v' sveti katoljški veri vmerjem. Amen.

O b š t e r i h.

O Jesuf, ki si bil ves nedolshen, sjutrėj ob šterih od vikših duhovnov ino pišmarjov smerti vreden sposnan ino k' njėj obsojen! odpušti mi, de sim te toljkrat s' krivimi ino predersnimi sodbi ras - shalil, ino všmili se me sadno uro, de svoje hudobije s' pravo pokoro tukje sbrišhem, in te tamkej milošliviga sodnika najdem. Amen.

O b p e t i h.

O Jesuf, ker si sjutraj ob petih spet per Pilatushu v' mnogih rezhéh po krivim satoshen

bil! odpušti mi, de sim s' svojimi grehi toljkokrat hudobnemu sovrašniku perlošnoft dal, me po vsi pravizi per boshji pravizi toshiti, in všmili se me sadno uro, de hudoben sovrašnik, kadar bom pred tebo na sodbi stal, ne bo najdel, zhefar bi me toshil. Amen.

O b f h e f t i h.

O Jesuf, ki si sjutré ob sheftih od kralja Herodesha s' belim oblazhila oblezhen, in ko neumen sasmehovan ino saframovan bil! odpušti meni moje neumnoft, de sim te toljkokrat napuščil, ino svetu, mesu ino fatanu flushil, ino všmili se me sadno uro, de kakor tvoj pravi flushabnik shivim ino vmerjem. Amen.

O b f e d m i h.

O Jesuf, ki si sjutraj ob s' vbijavzam Barabam ljudstvu naprejpostavljén bil, kjer je bil vbijavz bolji ko ti sposnan, ti si pa sa smert isklizan bil! odpušti mi, de sim nesramne slasti vezhkrat bolj ko tebe ljubil, in všmili se me sadno uro, de ne bom od tebe vezhno savenšen. Amen.

O b o f m i h.

O Jesuf, ki si ob osmih nevšmileno gajshlan ino s' ternjam kronan bil! odpušti mi, de

sim svojimu shivotu vezhkrat prevezh spregledal, in vsmili se me sadno uro, de od del telefa ozhihen pred tebe pridem. Amen.

O b d e v e t i h.

O Jესuf, ki si sjutrej ob devetih od Pilatusha po nedolshnim k' smerti krisha obsojen bil! odpušti mi, de sim savoljo svojih grehov kriv bil tega tvojiga obsojenja k' smerti, ino vsmili se me sadno uro, de ne bom tamkje od tebe k' vezhni smerti obsojen. Amen.

O b d e s e t i h.

O Jესuf, ki si ob desetih podné svoj teshek krish ven na goro Kalvarjo nesel! odpušti mi, de sim tisti krish, kteriga si mi ti naloshil, toljko krat s' nevoljo nošil, in vsmili se me sadno uro; de vse krishe voljao nosim, in tako v' nebefa pridem. Amen.

O b e n a j š t i h.

O Jესuf, ki si ob enajstih podné na gorii Kalvari na krish perbijan bil! od pušti mi, de

sim svoje roke ino noge toljko krat k' hudimu obernal, in vsmili se me sadno uro, de v' sanizhovanju sveta ino mesa vmerjem. Amen.

O b d v a n a j š t i h.

O Jesuf, ki si ob dvanajstih opoldné, sa me na krishu povsdignjen bil! odpusti mi, de sim te toljkrat soper tebe spuntal, in vsmili se me sadno uro, de bom po smerti vreden snajden od tebe v' nebo povsdignjen biti. Amen.

O b e n i.

O Jesuf, ki si ob eni po poldné svojim sovrashnikam ino greslnikam svojiga nebeshki-ga Ozheta odpuhanje profil! odpusti mi, de sim velikokrat sovrashtvo ino joso do svojih, sovrash v' serzi nofil, in vsmili se me sadno uro, de vsmim, ki so me ras-shalili is serza odpuštim. Amen.

O b d v e h.

O Jesuf, ki si ob dveh po poldné v' svoji narhujšhi shéji s' sholzam ino jesiham napajan bil, odpusti mi, de sim te toljkrat skos ne-

smernost v' jedi ino pijazhi shalil, in vsmili se me sadno uro, de v' pokonzhanji vsih svojih hudih shelj vmerjem. Amen.

O b t r è h.

O Jezus, ki si ob tréh po poldné v' roke svojiga Ozheta svojo dušho isrozhil, in potim s' nagnjeno glavo vmerl! odpusti mi, de sim tebe tako redko, nezhimernosti sveta pa vse pre pogosto iškāl, in vsmili se me sadno uro, de bo moja dušha, vsa k' tebi spreobernjena, ob smerti v' tvoje svete roke sprejeta. Amen.

O b f h t é r i h.

O Jezus, ki si ob šhtérah po poldné v' tvojim serzi s' sulzo ranjen bil! odpusti mi, de sim s' svojim serzam bolj svét ko tebe ljubil, in vsmili se me sadno uro, de te is zeliga serza ljubim, ino se v' téj ljubesni od tiga sveta lozhim. Amen.

O b p e t i h.

O Jezus, ki si ob petih po poldné od Joshefa is Arimateje ino Nikodema is krisha isfnet ino pokopan bil! odpusti mi, mojo veliko lenobo v' delih milosti, in vsmili se me sadno uro, de per tebi milost najdem. Amen.

Dalej je k' veliki tolashbi ino dušhnimu pridu, ako bolnik britko martro v' roke vsame, jo kufhne, na svoje serze pertifne, in svoje terplenje s' terplenjam svojiga Isvelizharja sklene. Naj bo tesbava, kakor teshka in kakorfhna hozhe, si jo bolnik bridko martro v' rokah, tudi v' svoj dušhni prid, veliko polajfha. Glava hudo boli? oh, kakfhne so bile fhe le Jesusove bolezhine, kedar se mu je prebodezha krona na njegovo sveto glavo tolkla! — Je sheja huda? kakfhna je fhe le tista sheja bila, ktero je Jesusa sa naf preftal! — Je fran bolezhba? Kako je moglo fhe le Jesusa boleti, ko so ga sem tertje vlahzili, tolkli ino pehali! Lomi protin nevsmileno roke ino noge? Oh, Jesusove roke ino noge so bile pa s' vervi vesane in sadnizh s' shebli na krish perbite! — Tifhi na perfa, de ni mõzhi dibati? oh, kak splafheno je bilo njegovo serze tam na oljfski gorri, kakfhne njegove britkosti na krishu! ko je s' smertjo rinjal! — Je postel pre terda? kaka je bila pa Jesusova postel — sv. krish? — Je kjé pre malo odeje, in mras po vsih udih? oh, nafh Odrefbenik je bil bres vfiga ogrinala na krishi! — „Se kje ni mogozhe s' obenim udam smesiti, in fhe zeló ne obrniti? Ali se je Jesus samogel smesiti, na krish perbit? — „So kje sdravila prebritke? Kakfhnen je bil pa sholz, ki ga je Jesus na krish dobil? — Je kje vse in vse bolezhne? Jesusovo telo je polno shtakov ino ran od gajshlanja, tepenja ino perbijanja. Oh, kak mu je moglo per serzi biti, ko se je dopolnilo, kar Isaia govori: „Od podplatov do temena ni sdraviga mestiza na njem: vse ena rana, vse en shlak. In vse to je sa naf preftal: mi pa koljkor terpimo, sa se terpimo. Kak bi po tem takim njegovih ran ne kufhovali in v' sabvalo svojih bolezhin voljno ne prenefli?

M O L I T V E.

V' zhašt lvetih peterih ran Jesufa.

Per rani desne roke.

Gospod Jesuf! jes kufnem rano tvoje desne roke, in vsamem is ljubeshni do tebe is tvoje ozhetne roke vse teshave moje bolesni ne drugazhi, kakor, de bi bile nektele kaple kervi is bridkiga kelha tvojiga svetiga terplenja, kteriga si na oljki gori sa mene pil, in tudi meni nekaj piti podal. Predobrotlivi Jesuf! naj gré ta kelih, kakor si svojiga nebeskiga Ozhetta profil, od tebe prozh, in jes ga naj pijem. Oh, faj sim ti ga jes s' strupam ino sholzam svojih grehov nalil; torej je tudi po pravizi, de tudi is njega pijem, ali vsaj nekoljko njegove bridkosti okufim. Rezhem torej s' Davidam (Psalm 115.) „Vsel bom kelih Gospodovi, in bom v' Gospodovo ime klijal.“ Ne moja, ampak tvoja volja se sgodi, o Gospod!

Per rani leve roke.

O Jesuf, moj Odreshnik ino Isvelizhar! jes kufnem rano tvoje leve roke, ino s' njo

shibe, s' kterimi mene, terdovratniga otroka tepelsh. Tudi sprejmem vse bridkosti mojiga shivota ravno tako, kakor de bi bile rane tvojiga lastniga svetiga telefa. Velike bolezhine terpim: pa kaj bo to proti prebolezhimu gajshlanju, s' kterim si bil po zelim svojim divishkim telefi tako strasbno rasmelarjen? kaj proti bodezhimu ternju, ktero je tvojo sveto glavo s' neisrezhenim bolezhinami prebôdlo? O to bi slabo stalo, de bi jes na roshah pozhival! ko vidim, de je moj Gospod in kralj s' ternjam kronan; mehok ud k' taki glavi ne gré! Moj Jesus! o de bi pazh jes svoje bolezhine ravno s' tajisto sheljo prenesel, s' ktero je tvoja isvolena nevesta, sv. Katarina is, Siene po ternjovi kroni segla, in si jo globoko v' glavo vtisnila! Mnoshi, oh mnoshi mojo poterpeshlivoft, ljubi moj Jesus!

Per rani desne noge.

Predobrotlivi Jesus! jes kushnem rano tvoje desne noge, in s' njo vse in vsake bolezhine, kakor bi bile koszi tvojiga svetiga krisha, na kteriga si bil sa mene perbit, in nifi hotel poprej ko mertev, is njega. O kak frezhen sim, ker mi je podeleno, ne sizer od tistiga krisha, na kterim si ti visel, pa vender od tistiga snotrajniga krisha, na kterim si ti zelo svoje shivljenje visel, en kosez nositi! Po pravizi torej klizhem s' svetim Andrejam: Po

zhefhen bodi, o ti ljubi krish! sprejmi me, de me skos tebe tajisti sprejme, ki me je skos tebe odrefhil. Dalezh sprozh naj bo od mene, de bi se v' zhem drugim hvalil, ko le v' samim krishu mojiga gospoda Jesusa Kristusa, na katerim hozhem is ljubesni do njega perbit oštati, dokler dolgo bo njemu dopadlo.

Per rani leve noge.

Moj prekrotki Jesus! jes kushnem rano tvoje leve noge, in is ljubesni do tebe voljno sprejmem bolezhine te moje belesni, ter sposnam v' njih tvoj testament, kteriga si na krishu naredil, in v' njem tvoje isvoljene sa erbe tvojiga terplenja postavil, in meni sosebno leto erbshino, namrezh to mojo bolesen namenil. Leto tvojo sadno voljo, ktero si s' svojo kervjo podpisal, ino s' premnogimi ranami sapezhatil, in poslednizh s' svojo lastno smertjo poterdil, sim jes perpravlen ispolniti, koljkor bo kolj mogozhe, in radovoljno sdaj to terpim, kar si mi sa sdaj namenil.

Per rani strani.

O ljubesni poln Jesus! jes kushnem tvojo sveto stran, in s' njo kushnem ino objamem is ljubesni do tebe vse bolezhine in kar se mi bo kolj v' zeli leti bolesni teshkiga pergodilo. In

ko bi ravno ta bolesen tajisti glaf bila, s' kterim si me is lete doline s'ols poklizati namenil, sim voljen in perpravlen, ti pokorshino skasati; in lizer skos tajisti krishovi pot. po kterim si ti hodil ino vsi ti tvoji. Le sa guado in milost profim, in jifhem svoje perbeshalifhe le v' tvojih svetih peterih ranah; sosebno pa v' tvojim serzi, v' kteriga se zhisto in savfim pogresnem, dokler tvojo pravizhno jeso potolashim, in me ti poklizbesh k' pokoju neisrezeniga vezhniga veselja. Amen.

P o z h e f h e n j e
v'fih skrivnost Kristushoviga terpenja
v' kratkim.

O Bog, ki si sa svelizhanje sveta hotel rojen, obresan, od Judov savershen, od Judesha s' kufhvanjam isdan, s' vervi svesan, kakor nedolshno jagne h' klanju peljan, pred Anasa, Kajfsha, Pilatusha ino Herodesha postavljen, po krivim satoshen, gajshlan, sanizhovan, sapluvan, s' terujam kronan, sa uho bit, ino s' terstam tolzhen, na ozheb savesan, na shivotu rasgerujen, na krish obeshen, rasbojnikam perdrushen, s' sholzham ino jeshiam napajan ino s' sulzo preboden biti: — profim te, o Gospod, skos le te tvoje bolezhine, ktere sim jes nevredni si sdaj k' serzi vsel, ino skos tvoj sveti krish ino smert, de me od peklen-

skih marter otmešh, in kjé perpeljašh, kamur
 si s' tebo krishaniga rasbojnika perpeljal: ki
 s' Ozhetam ino svetim Duham pravi Bog shi-
 višh ino kraljuješh vekomaj. Amen.

(Ozhe Papesh Pius VII. so 25. dan velikiga serpana 1820
 všim vernim, ki bodo to molituv s' sgrivanim serzam
 ino s' 5 Ozhenasbi ino 5 zhešhenim Mariji in „Zhašt
 bodi Bogu“ i. t. d. molili, 300 dni odpuštkov enkrat na
 dan; popolnoma odpuštik pa tistim, ki jo bodo zel
 mešenz vsaki dan ismolili, ako sadne tri dni mešza
 enkrat svete Sakramete prejmejo in na papeshovi
 namen molijo. Ta odpuštik se tudi lahko v' prid
 dušham v' vizah oberne.)

S' pridam se dalej zhašt iskrajšha, ako se tiste
 molitve opravljajo, ktere je bil bolnik navajen v' sdrav-
 vih dnéh moliti, tudi, ako vezhkrat, koljkrat se bres
 prevelike nadleshnosti sgoditi da, svete Sakramente
 prejme. Tudi je slo dobro, ako si terplenje Jesufa
 naprej brati pušti, ali s' kakim dobrim prijatelam du-
 hovške pogovore peljá. „Sosebno dobro je pa, ako si
 bolnik vsaki dan tjedna kakiga patrona isvoli, njemu
 na zhašt en del svojiga terplenja daruje, in ga tudi
 tisti dan sosebno sa pomozh profi. Tak se v' nedelo
 dajo teshave darovati k' zhašti presvete Trojize, in v'
 sahvalo sa vse prejete dobrote; v' pondelek v' zhašt
 vših svetnikov; sosebno svojih svetih patronov; v' tork
 na zhašt svojiga angelja varha; v' sredo sa verne dušhe
 v' vizah; v' zhetertek na zhašt presvetiga rešniga
 Telefa; v' petek na zhašt terplenja ino smerti našhiga
 Isvelizharja; v' saboto na zhašt prezhišhte Marije Divize.

P é t i d e l.

Od isrokov, savolj kterih fe nam
smerti bati ni.

P E R V A P O S T A V A.

O d p e r v i g a i s r o k a.

Pervi vsrok, savolj kteriga naj radi vmerjemo, je, ker s' smertjo dolg nature plazhamo, sakaj, „zhloveku je postavleno enkrat vmreti,“ pravi sv. Pavel. Bog je sizer zhloveku nevmirjozhnost namenil, vender le, zhe bo njegovo sapoved dershaj; zhlovek je od boshje postave od stopil, je greshil, in tak je smert plazha alj shtrafenga greha; in ker smo vsi v' Adamu greshili, smo vsi ta dolg storili, in ga moramo torej plazhati, perpravleni biti. „Kakor je greh skos eniga zhloveka na svet perfhel,“ pravi sv. pismo „in fkos greh smert; tak je smert k' vsim ljudém perfhla, ker smo vsi v' njem, pervim zhloveku greshili.“ (Rim. 5.) Tak smo tedej smerej smerti podversheni, in le po smerti naf vedno shivljenje zhaka, po kterim obeua druga smert nastopila ne bo. „Tukje nimamo obeniga

stanovitniga mesta,“ pravi sv. Pavel (Hebr. 12.) torej moramo le po smerti sheleti, ktera nas bo v' nash pravi dom preselila. Ko so bili Israelzi v' Babilonki fushnosti, so harpe na steno obesili, bres vsiga petja bili, ino shalovali. Babilonzi so jih vezhkrat hotli k' veselju oferzhiti, ter jim rekli: „Pojte nam kako hvalnizo is med ‚Sionskih pesm.‘“ Pa sastonj; rekli so: „Kako samoremo hvalo Gospodovo peti tukje v' ptuji desheli? (Psalm 136.) so hotli rezhi: Mi nismo Babilonzi, ampak Hebreji; nismo tukje doma, ampak smo tukje ptujzi in vbogi fushni, kako smo se vstani veseliti? In ko jim je bilo poslednizh perpusheno, se spet v' svojo deshelo poverniti, oh, kak so vender mogli veseli biti! „Komu bi moglo pa ismed nas teshko priti, ta reven svet s' lepim nebesam, nasho pravo domovino samcnjati?

DRUGA POSTAVA.

Drugi vsrók, sakaj naj radi vmerjemó.

„Smert nam mora biti dalej prijetna, ker na tim sveti ni nobeniga praviga veselja, ampak je obilo teshav, od kterih smert refhi. „Zhlovek shivi le kratkozhasa in je od mnogih teshav obfut,“ pravi Job (14. p.) satorej je prvi glas, ki ga otrok sashene, jok, kakor bi she vidilo teshave, ki ga zhakajo zelo shivlenje. In te teshave se nikogar ne is-ognejo. „Salomon nar bogatejshi si je vse pervoshil, kar je ferze poshelelo, pa sadnizh pravi: „V' vsm sim vidil le nezhimernost in bridkost ferza.“ (Prig. 2.) In on sam pravi: „Boljshi je dan smerti, ko dan rojstva.“ (prid. 7.) „Smert je, ki zhloveka od vsih fkerbi ino teshav refhi, in mu vezhni pokoj podeli, ako gleda v' gnadi boshji svet sapustiti.

TRETJA PO,STAVA.

Tretji isrók, sakaj naj radi vmerjemo.

Ni huje rezhi, ko greh, smert pa stori de vezh grehiti ne moremo. O Bog! kdo samore vse perloshnosti ino nevarnosti preshteti, ki zhloveka v' shivlenji v' gréh napeljavajo! Komaj zhlovek nekaj israfte in k' pameti pride, ker bi moral sazheti Bogu flushiti, in she v' njega pertifka satan, mefo ino svét s' svojimi skufhnjavami. Torej smo she po modrim Sirahu opominani: (p. 2.) „Moj fin, ako stopifh v' boshjo flushbo, štój v' pravizi ino v' šrahu, ino perpravi svojo duſho na skufhnjave.“ Ravno tak pravi Job (p. 7.) „Shivljenje zhloveka na semlji je vojska.“ In ker je zhlovek slo nagnjen boshje sapovedi prelomljati, „vse misli serza,“ pravi Bog v I. bukvah Mojsefa na 6 postavi „so nagnjene k' hudimu,“ tak se lahko sgoti, de zhlovek na Boga posabi, ſhtrafenge, ktire na tim in na unim sveti sa greham pridejo, premalo prevdari, in tak v' gréh padé. Kak revno je vender nafhe sdajno shivljenje! pred smertjo ni nihzhe nevarnosti proſt; smert pa vſim greham konez ſtóri, „Smert,“ pravi sv. Ambroſh, „je grob vſih grehov.“ Pazh tedej mora zhlovek vesel biti, ako vidi, de se smert bliſha. Marſktert bolnik po sdravju sdihuje; sato pravi, de bi potim lepſhi Boga flushil, ko doſihmal. Pa kak hitro se take obljabe ohladijo! Barka, dokler se po morji voſi, je smeraj v' nevarnosti, vtoniti; brodnarji se ſpuſtijo v' lepim vremeni na morje, v' savupanji, de bodo ſrezhno do poſheleniga zila perſhli, pa naglama se je vihar vsdignil, in vse je konez vselo; tak bi ſnal bolnik, ki je sdaj sa vezhnoſt

dobro Okovarjen, ko bi spet osdravil, v' kak velik greh paſti ino ſe na vezhno pogubiti. Ras — ſvetlen Janes Avila, ſhe zelo pravi, de ko bi zhlovek le kolj fredno ſa ſmert perpravlen bil, bi bilo vender bolje, de vmerje, kakor de bi osdravlj, ker po tim v' kak ſaerten greh paſti ino ſe na vekomej pogubiti ſamore. Ia ko bi tudi vſe ſavupanje bilo, de v' ſmertem greh ne bo padel, bo gotovo pa v' od puſtlive, ki ſo pa po nauku zerkvenih vuzhenikov tako ſhkodlivi, de bi enga ſamiga ſtoriti ne ſmeli, ko bi ravno s' njim pekel pogafiti ſamogli. She ajd, Seneka pravi: „Boljſhi je tavshent krat vmreti, ko Boga le eno malo ſhaliti.“ In vender ſe pa odpuſtlivih grehov tako malo varjemo, de ſv. piſmo (prig. 24.) pravi: „Provizhen pade ſedemkrat na dan.“ Koljko tavshent odpuſtlivih grehov bi torej ſamogel zhlovek ſhe ſtoriti, ko bi ſmert perloſhnoſti ne preſekala! Torej, ko je bil ſv. Alojs ſa vmreti, ino ſo okolj ſtojezbi ſheljo iſgovorili, de bi mu Bog dal dalej ſhiveti, je on, preimeniten ſgled ſvete nedolſhnoſti djal: „Puſtite me vmreti ſakaj, ko bi dalje ſhivel, ne vém, kaj bo ſhe iſ mene.“ Tak je rekla Alfonsa, poboshna goſpodizhna, ko je vidila, de je ſmert bliſo, vſa veſela: „Hvalen bodi Bog! danahui dan je ſadni, v' katerim Boga ſhalim: od ſlej ne bom vekomaj mojiga ljubesniviga, Stvarnika vezh raſſhalila.

SHTERTA POSTAVA.

Shterti iſrok, ſakaj naj radi vmerjemo.

Tudi ſato nam mora ſmert prijetna biti, ker je vrate v' nebefa, in nikak drugazbi kjé priti ne moremo, ko le ſkos ſmert. Ko bi mi manj v' ta ſvét ſaljubljeni

bili, ino vezh svete nebefa zhihlali, bi s' svetim Hugonom shkofam dan smerti, dan gnade ino milosti boshje imenovali. „Sv. kralj David je po smerti sdihoval ino rekel: „Joj meni, de je moja ostaja tukje tako dolga.“ (Pf. 119.) „Kakor jelen posheli po studenzi, tako posheli moja dufha po tebi, o Bog!“ (Pfalm 41.) „Moja dufha je shejna mozhniga shiviga (Bogá; kedaj bom perfhel ino se perkasal pred oblizhje boshje.“ (Pf. 41.) Ravno takih shelj je bil sv. Pavel: „Jes imám sheljo rasdjan ino s' Kristufam biti.“ (Filip. 1.) „Omc, revniga zbloveka, kdo me bo reshil od trupla te smerti?“ (Rim. 7.) „Svete Teresja je vezhkrat rekla, ko je slifhala uro biti, k' svojim tovarshizam: „Veselimó se, ljube sestre, she spet smo eno uro blishej smerti? „Sveta Marija is Onjane ni nizhesar tako nerada slifhala, ko besede: „Bog daj, de bi ti she osdravila;“ in ko je slifhala, de ji sa sdravje molijo, jim je prepo vedala, naprej moliti; ko je pa vidila, de gré shivlenje proti konzu, se ni mogla sdershati, ampak je sdihovala s' tim ino enakim besedi: „Gospod! jes ne shelim, vezh tukje biti: domu bi rada shla, v' svoj nebeshki dom. O Jesus! kedaj bosh vender perfhel?“ In ko je vmirati sazabela, je sazabela peti vsa vesela: „O Jesus! kako lep si, o Gospod, nash kralj! Aleluja!“ In je tako vmerla v' velikim radovanji ferza.

Vuzheni ino preimenitni kardinal Robert Belarmin je tako slo shelel od sves telefa reshén biti, de bi per Bogu bil, de je vezhkrat svojo truplo tak le ogovoril: „Kaj delash, ti trohlivo meso? ti jed zherovov? sakaj me mudish, de ne morem domu? pusti vender enkrat mojo dufho is sveta iti.“

Tako so sdihovali svetniki po smerti, ker so bili polni sheljá k' Bogu priti, kterimo so v' shivlenji svešto slushili.

P E T A P O , S T A V A .

Peti vsrók, sakaj naj radi vmerjemo.

Sadnih nam naj bo smert sato prijetna, ke r Bog hozhe, de vmerjemo; svojo voljo boshji volji podvrezhi je pa po besedah poboshniga Biosja toljko vredna zhednošt, de bolesni ino smerti obena toljko ne veljá; sakaj kdor se popolnoma boshji volji podvershe, se gotovo na isvelizhanje sanesti smé Jesufa na oljki gori posnema, kdor se v' bolesni zhisto v' voljo boshjo podá, ki je rekel: „Ne moja, ampak tvoja volja, Ozhe! se sgôdi.“ Tak je Tobija rekel, ko je vidil, de se smert blisha: „Stôri, o Gospod s' meno po svoji volji, in sapovéi, de bo moja duha v' miru sprejeta, sakaj bolj je sa me vureti ko shiveti.“

,S h e f t i d e l.

Vsroki, savolj kterih nekteri bolniki
neradi vmerjejo.

P E R V A P O , S T A V A .

Pervi vsrók, sakaj nekter nerad
vmerje.

Nekter shaluje, de je s he mlad, in bi torej rad s he dalej shivel. Ako se pa prav prevdari, se vidi, de Bog zhloveku veliko gnado skashe, kteriga v' mladosti k' sebi poklizhe. Sakaj, dalej, ko shivimo, dalej se v' nevarnosti snajdemo, se vekomaj pogubiti, ker po besedah svetiga Pavla „hudizh vedno okolj gré kakor rjovezh lev, ter ishe koga bi posherl.“ — In zhe toraj smeraj ne zhujemo, kakor nam ta apostel svetuje, se zeló lahko sgodi, de Bogo ispred ozhi ispuštimo, ino v' velike grehe pademo, ter se vezhuo pogubimo. Satorej je frauzofka kraljza Blanka vezhkrat svojiga sina sv. Ludovika v' narozhje vsela, ino mu rekla: „Moj sin! ljubim te sizer perferzhno: ko bi pa vedla, de bi ti kedaj en smerten greh storil, bi raj hotla, de bi mi tukej per prizhi v' narozhji vmerl.“ — Ko je

pajerski princ Joshef Ferdinand sa smert bolán leshal, tak je, zhe ravno she le shešt let star, okolj slojezhe trofital ino djal: „Sakaj se bote jokali? faj je bolje, de tako vsgodaj vmerjem, kakor de bi she dalej shivel, ker bi snal Boga s' kakim smertnim greham ras-shaliti.“ Res se skos pokoro gnada spet nasaj sadobi, pa koljko jih sdaj v' pekli gori, ki so grehili, dolgo shiveli, pokore pa ne storili! Koljko jih je na naglim vmerlo! Ako pa Bog mladiga! zhloveka is shivlenja poklizhe, dokler she spazhen ni, pride skos smert k' Bogu. „Njegova dusha je Bogu dopadliiva, (pravi sv. Duh v' bukv. mod. 4) torej ga je iskal kmalo is hudobije ispeljati.“ Kak dobro bi bilo sa „Salomona, ko bi bil v' mladosti vmerl, sakaj tedej ga sv. pismo imenuje „ljublensa Gospodoviga,“ od njegove starosti se pa bére, „de so njegovo serze shenfke spazhile,“ je padel v' malikovanje, in nikjer ni pisano, alj se je kdaj spreobernal. Koljko joka so matere storile, ko je grosovitni Herodesh njih fantizhe pomoriti dal: pa sdaj so veliki svetniki. Kdo vé, ali bi ne bil kter od njih pogublen, ko bi bili odrasli? Blagor tedaj mladimu zhloveku, kteriga Bog poprěj vsame is sveta, kakor ga njegova hudobija sapeljá, sosebno ako mu she bolesn poshle, v' kteri se sa vezhnost dobro ofkerbeti samore! „Odvset je bil,“ pravi sv. pismo, (modr. 4.) „de njegova pamet ni bila skos hudobijo spremenjena, in njegova dusha skos binavshino golufana.“

DRUGA P O S T A V A.

Druge vsrok, sakaj nekter nerad vmerje.

Tudi so nekteri, ki sato dalej shiveti shelijo ker so she malo dobriga storili, in bi Ź radi she

saflushenja sa nebefa nabrali. To je réf, de smert ne odvsaime kar perloshnosti, grefhiti, ampak tudi dobro storiti, in torej sheli bolnik she shiveti, de bi bolj brumen bil, ko dofhimalo. — Pa to savupanje je vezhkrat prasno, in ta obluba golufna. „Saj se je she vezhkrat vidilo, kakfhne lépe fklepe fo nevarno bolani delali; fo osdravili, in fo bili spet leni ino sa dufho neskerbni, kakor popréj. Koljko lépih fklepov fe sploh per spovedi naredi: bi bili vfi spolnjeni, bi bilo réf malo manj svetnikov, kakor kristjanov; pa shalof: ta ki je vef sgrivan spovedni dan bil, vezhkrat she zhes malo zhafa spet sa svetam potegne ino Bogu herbet pokashe! Bolj gotovo je tedaj dufha okovarjena, ako bolnik, s' bolesnjo obifkan, s' perpravno voljo rajtengo fklene, in fe savfim Bogu podvershe, kakor de bi zhlovek fe na prihodno flushba boshjo sanafhal. Poflushajmo, kaj velika ljuzh v' zerkvi boshji, sv. Avgufhtin od tiga govori: „Ismed nafhfh sprednikov,“ pravi, „fmo jih veliko vidili, (kar bres ftrahu komej povém), ki fo od kraja svefto po poti zhednosti hodili, fe s' glavo she fskorej v' nebefa sadevali, in fi lép sedesh v' nebefih ofkerbeli; po tim fo fe pa spriđili, od dobriga odpadli, ino is velike vifo kofci v' veliko globozhino padli. Vfe to,“ govori sv. uzhenik dalej, „napolni moje kofci s' ftraham ino trepetanjam, ker obeden zhlovek na semlji ne more obljubiti, de bo v' dobrim do kouza stanoviten oftal!“ Kdo je sveteji, ko je David bil? in ravno on je padel v' dva prevelika greha, presheftva ino vboja! Ko bi tedaj bolnik osdravil, ali fi je sveft, de ne bo nikdar fe dal oflepiti? In ko bi she toljko dobriga storil, je en fam smertni greh sadofti, de ob vfe saflushenje pride, in zhe ga smert v' tim ftanusalése, bo nefrezhen bres kouza. In ko bi bolnik osdravil, potim nikdar obeniga smertniga greha ne storil, ampak le od puflive, tako s' vfimi dobrimi deli Bogu toljko zhafci ne dá, kakor mu jo s' odpufilivimi grehi vsame. — Zhe naf Bog is shivlenja klizhe, da na snanje, de obenih drugih dobrih del vezh od naf ne pogirje, kakor tajifte

ktire se sbe v' bolesni storiti dajo. Bog ne gleda toliko, kak dolgo je kdo v' njegovim nogradi delal, ko na to, kako fkerbno je delal. Tudi tistimu sbe da obljubljeni dnar, ki proti vezheru k' delu séshe, in to sadno uro pridno dela, kakor vidimo nad Dismasam, ki se je na krishu spreobernal, pa is ust Jesusa vezhne refnize slifhal: „Refnizhno, sbe donef bosh s' meno v' paradishu.“

TRETJA PO,STAVA.

Tretjivсроk, sakaj nekter nerad vmerje.

Nekter shaluje, de mora sbe koga neofkerbteniga sapustiti. Je pa pomisliti, de zhe naf Bog tistim odvsame, sa ktere smo fkerbeti dolshni, gotovo on sam fkerb sa nje prevseti hozhe. Kerfshanski ozhe naj pomisli, de je Bog v' nebesih sbe bolji Ozhe, in de bo gotovo fkerbel sa tajiste, kterim ga bo od vsel, ako mu bodo svesto slushili ino njegove sapovedi pridno dershali. „Saj je Jesus vsm od kraja besedo dal, de bodo dobili, kar bo potreba. „Ne fkerbite sa svoje shivljenje, kaj bote jedli, tudi ne sa svoj shivot, s' zhim se bote oblekli. Ali ni shivljenje vezh ko jed, in shivot vezh, ko oblazhilo?“ Tako govori Jesus. Hozhe rezhi: Ker sim vam dal dushe ino telo, in sizer bres vsiga saflushenja ino bres vse profhnje, ker vas poprej sbe bilo ni; kako se smete bati, de bi vam ne dal tiga, ki je manj vredno, namrezh shiveshá ino obleko? Potem nam pokashe na nespametno shival, ino rezhe: „Poglejte natize pod nebam; sakaj one ne sejejo, tudi ne shanjejo, in ne spravljajo v' fhkedne, in vash nebesfki Ozhe jih preshivi: ali nifce

vi vezh, ko one?" ,Skos to nam hozhe she bolj boshjo previdnost pokasati. In zhe vzhaf nektere nespametne stvarí od gladu konez vsamejo, se to ne sgodi, kakor da bi Bog bil na nje posabil, ali bi se sa nje ne smenil, ampak to Bog stori is kakiga drujiga modriga naména: kakor tudi pusti vzhaf zhloyeka v' revshino pasti, pa ne is posablivofti, ampak is kakiga drujiga modriga naména. Nizhefar tedej konez ne vsame, pravi Jesus, she vrabizh is strehe ne pade bres volje nebeshkiga Ozheta, in zelo she en sam laf is nafhe glave ne. ,Saj she zvetlize na polji, pravi nash Isvelizhar, nebeski Ozhe oblazhi; „koljko vezh bo vam storil?“ Lahko tedaj vsak zelo savupanje na Boga postavi sa se in sa tajfite, ki bodo she na sveti ostali; in to savupanje, pravi sv. Pavel, imá veliko plazhilo (Hebr. 10.) In tudi tedaj naj bolnik rad svet sapufi, ako previdi, de bodo njegovi sapufheni gotovo v' veliko revshino padli ino v' boshtvi shiveti morali: faj se is vboshtva bolj gotovo v' nebefa pride, kakor od bogastva. Od vbogiga Lazarja, pravi Jesus, de je bil v' narozhje Abrahama preneshen, od bogatina pa, de je bil v' pekel pokopan. Tako je tudi Tobija svojimu sinu pred svojo smertjo ta nauk dal: „Vari se, de nikdar v' kak gréh ne pervolish, in sapoved svajiga Boga ne sapufish. Ne boj se, moj sin! mi imamo sizer tukje vbogo shivljenje: vender bomo veliko dobriga imeli, ako se Boga bojimo.“ Naj torej bolnik vsako skerbi is glave ispufi, kar sadene sa tiste, ki bodo she na sveti ostali, in naj skerbi le samo to, de bo strezhno dokouzhal; vse drugo bo Bog preskerbel.

„Lahko tedaj vsak zelo savupanje na Boga postavi sa se in sa tajfite, ki bodo she na sveti ostali; in to savupanje, pravi sv. Pavel, imá veliko plazhilo (Hebr. 10.) In tudi tedaj naj bolnik rad svet sapufi, ako previdi, de bodo njegovi sapufheni gotovo v' veliko revshino padli ino v' boshtvi shiveti morali: faj se is vboshtva bolj gotovo v' nebefa pride, kakor od bogastva. Od vbogiga Lazarja, pravi Jesus, de je bil v' narozhje Abrahama preneshen, od bogatina pa, de je bil v' pekel pokopan. Tako je tudi Tobija svojimu sinu pred svojo smertjo ta nauk dal: „Vari se, de nikdar v' kak gréh ne pervolish, in sapoved svajiga Boga ne sapufish. Ne boj se, moj sin! mi imamo sizer tukje vbogo shivljenje: vender bomo veliko dobriga imeli, ako se Boga bojimo.“ Naj torej bolnik vsako skerbi is glave ispufi, kar sadene sa tiste, ki bodo she na sveti ostali, in naj skerbi le samo to, de bo strezhno dokouzhal; vse drugo bo Bog preskerbel.

SHTERTA PO STAVA.

Shterti vsrok, sakaj nekte ne- rad vmerje.

Nekter se boji pred sodnika priti savoljo mnogo storjenih grehov. Pa bolnik se ne sme pustiti od te skufhnjave vplahiti. In ko bi zhlovek tudi toljko grehov bil storil, ko vsi ljudje od sazhetka sveta, se sme sbe vender terd no sanesti, de mu bo Bog vse odpustil, ako se is serza k' njemu spreoberne. Sakaj? ker vsi grehi sbe vender imajo eno mero, boshja milost je pa neismerna. Vse grehe bi samogli vsaj angelji preshteti, boshja milost je pa nesmeruo velika. In, ko bi se vsi grehi zeliga sveta boshji milosti nasprot derшали, bi bili proti njej kakor kapliza vode proti zellmu morju. In ta trofht je v' sv. pismu nam dan. David pravi v' svojim 102. psalmu: „Gospod je milostliv ino vsmilen, poterpeshliv ino velikiga vsmilenja;“ v' 144. pa rezhe: „Gospod je dobrotliv proti vsakimu ino njegovo vsmilenje je zhes vse njegove dela.“ Skos preroka Isaia pa govori Bog (Jerem. 1.): „Ako bote pokoro storili; in bi bili vashi grehi ruzezhi ko shkariat, bodo beli ko sneg.“ Ino skos Ezehiela pravi. (p. 18.): „Ako hudoben pokoro stori, in se spreoberne od vsih svojih grehov, ktere je storil, tak naj shivi; tudi nozhem misliti na vse njegove grehe, ktere je storil.“ In Jesus, ko je na svet prishel; saj ni nikdar kakiga sgrivaniga greshnika savergel, ampak se s' greshniki nar raji pezhal, tako, de so ga fariseji tovarsha greschnikov grajali. Mateja, Zaheja, Petra, Magdaleno, kako slo jih jedjubit; in kako veliki greshniki so poprējibili! Rekel je, de ni perfhel savolj

praviznih, ampak savolj grešnikov, de ni peršel, svéta sodit, ampak ga isvelizhat, ino nam povedal, de je v' nebesih vezhe veselje nad enim grešnikom, ki se spreoberne, kakor nad 99 praviznimi. De bi vsakimu grešniku savupanje podelil odpušhanja, je pokasal v' priliki od sgubleniga sina, kako perpravljen je Bog, tudi nar vezhiga grešnika sprejeti. Gotovo tedej obeden drugi grešnik ne bo pogublen, ko ta, kter se spreobernal ni, ino je bres pokore vmerl; ino vezhe sanizhovanje stori grešnik Bogu s' obupanjem nad boshjo milostjo, ko s' vsimi drugimi grehi. Je Dismas milost dosegel, jo gotovo vsak grešnik dosezhi samore. Ja Ludovik Blossi govori sa Tavlerjam: „Tako veliko je vsmilenje nashiga Odrešenika, de peshiza prediva, na ogenj vershena ne isgori tak hitro, kakor je predobrotliv Bog perpravljen, vsakimu grešniku, ki grivengo imá, odpušiti.“ Sanizhuj tedej golufno sheptanje svijazhne kazhe, ki te nagiba sa Kajnam rezhi: „Moja hudobija je vezhi, kakor de bi samogel milost sadobiti,“ (I buk. stvarj. 4.) in rezi raji to, na kar te sv. Duh nagovarja, sa svetim Bernardam: „Sprejmi, o Gospod! ta zhas, kteriga she imám shiveti; sa tajisti zhas pa, ki sim ga sgubil, ker sim grešno shivel, potertiga ino ponishaniga serza ne boh savergel.“

PETA POSTAVA.

Peti vsrok, sakaj nekter nerad vmerje.

„She drugi so bojijo skufhnjav, ktere so ob smerti vezhkrat velike ino nevarne. Od takih skufhnjav so bili she réf na smertni posteli prem-

nogi slo strašeni. Hudizh, kter vé, de imá le she nekaj malo zhasa, ishe, kako bi samogel zhloveka ob vezhno srezho spraviti. Vender se kristjanu ni tih skufhnjav bati:

1. Ker sovrashnik le tistiga skufhati smé, kteriga mu Bog perпусти. Satorej vidimo, de jih je veliko v'zeli bolesni bres vsih skufhnjav, in de tudi vsi mirni, pokojni ino Bogu vdani sladko vmerjejo.

2. Ker sovrashnik le toljko skufhati smé, koljkor mu Bog dopusti. „Bog je svest,“ pravi sveti Pavel, „in val ne bo pustil skufhati zhes vasho mozh.“ (I. Kor. 10.)

3. Ker skufhnjava zhloveku nizhesar ne shkodje, ako v' njo ne pervolji, ampak mu je veliko vezh k' pomnoshenju njegoviga saflushenja; kakor smo podvuzheni skos boshjo rasodenje: „Srezhen je, ki prenese skufhnjavo, sakaj, kedar bo premagal, bo krono shivlenja prejel.“ (Jak. 1.) in sadnizh.

4. Ker obeden kristjan, ki se v' boshji gnadi snajde, ni tako slab, de bi vsih skufhnjav premagati ne samogel, naj bodo she tako hude ino mnoge; kakor sv. Pavel pravi: „Ko je Bog s'nami, kdo je soper nas?“

Ker so pa vera, vupanje ino ljubesen tajiste tri imenitne zhednosti, ktere kristjana gotovo v' nebefa perpeljajo, vse nafhe skufhnjave so pa zhes eno ali drugo tih zhednosti, tak si naj kristjan, koljkor more, persadeva, de bo v' tih tréh zhednostih mozhen in ne pre makliv; naj se sam ponishno boshji svetlosti perporozha, ino tudi druge prosi, de per njem ino sa njega molijo: naj prosi tudi boshje perjatele, sosebno Divizo Marijo, sa priproshujo, in tako se bo sgodilo, de bo v' boshjim narozhji vmerl, in krono nebeshko sadobil.

S H E S T A P O S T A V A.

**Šesti vsrók, sakaj nekter nerad
vmerje.**

Nekter se boji smerti, ker je filno bridka. Kakor pa ni vsak ob smerti skušan, tako tudi vsak ne obzhati smertnih bridkosti, ampak mirno vmerje, kakor bi ljuzh vgafl. Sv. Hironim se je zelo shivlenje filno slo smerti bal, ko se je pa sadna ura perblishovala, je bil ves vesel, ino je med drugim rekel: „Sdaj je nastopil tisti prijetni zhaf, dan radovanja ino veselja, kakor ga nisim zelo shivlenje imel; ker bo Bog svoje narozhje odperl, in bo moja duha, ki je do sdaj v jezhi sdihovala, v svojo nebeshko prebivalsho sprejel.“ Sv. Peter is Alkantare je bil ob smerti tako poln veselja, de je svoje shivlenje s timi besedi Davida sklenil: „Jes sim se veselil nad tim, kar so mi rekli: „Shli bomo v lisho gospoda.“ V enakim veselju so vmerli sv. Marija is Onjane, sv. Reginald, zhaftal. Evsebi Nirenberg, ino premnogo drugih.

Vender jih je pa tudi veliko v prevelikih teshavan ino bridkostah moglo vmirati, in med timi tudi taki, ki so kakor svetniki na timu svetu shiveli. Tak je Tavler, mosh poln ljubesni boshje pregresne skušnjave na smertni posteli prestal, in ves plashen ino v strahu vmerl; ravno tak je Graf Eleazar, slushabnik boshji ves sobebne svetosti, ki je s svojo gosposheno, sveto Delfino v divishtvi shivlenje sklenil, na smertni posteli prezhudne skušnjave prestati moral, tako, de je v sdihovanji rekel: „Sdaj vém, kako hudi duhovi vmirajozhiga nadlegujejo.“ Na to je nekoljko zhafa tiho bil, po tim pa rekel: „Premagal sim: pod-

vershem se sa vřim boshji ředbi,“ ino je duřho is-
dihnil.

In tako ni slabo snamuje, ako kdo teshko vmira,
ampak zerkovni uzheuiki govoriyo, de je to snamuje
řofebne milořti boshje, ki kristjanu řhe sadni trenk
řhivlenja perlořhnořti podeli, ři sařlufenje sa nebefa
mnoshiti. „Sv. Bernard pravi: „Moj zřhlovek! bres
mezha ino vřiga orodja, ki bolezhino řlori, samoreřh
marternik pořtati, ako pravo poterpeřhivořt v' řerzi
nořiřh.“ „Sv. Krisořtom pa govori: „Ako ři v' hudo
bolesen padel, ktero s' možnim in nepremaklivim řer-
zam preneřeřh, tak ti bo toľjko vergla, kakor marter-
niřhka kroua.“

In řeř, kako se bo kristjan v' bridkořti vmreti
branil ino hal, ker je vender njegovi vřmileni Isveliz-
har take bridkořti v' řmerti preneřel, de je k' Ozřetu
sdihoval: „Moj Bog, moj Bog! sakaj ři me sapuřtil!-
Kaj řo toľi bridkořti, kakor jih sdaj kristjan ob řmerti
preřtati samore, proti tiřtim, ktere řo nar ľjubřhi řlu-
řhabniki boshji marterniki preřtati mogli? Pa vender
řo jih prořtovoljno ino s' perpravnim řerzam sprejeli!
„Sveta diviza ino marterniza Marjeta je bres řrahu ino
polna řhelj k' řmerti hitela ino rekla: „Ker je moj
Gospod toľjko sa me preřtal, sakaj bi tudi řes sanj ne
terpela ino ne vmerla?“ — Poboshna kraljiza is
řhkořte, Marija „Stuard, ko je bila od krivoverzov sa
voljo terdniga derřhanja řvete katolřhke vėre v' řmert
obřojena, ino k' ořmertjenju na viřako ozhitno meřto
pořtavlena, je vedno boshjo martra v' rokah derřhala,
je premišľiovala kako je poln ľjubesni Jesus sa nařter-
pel ino vmerl, in je torej boshjo martra polno sahvale
vedno kuřhovala. In ko ji je neki Kalvinz jesno
rekel, de imamo krishaniga Isvelizharja velikovezh v'
řerzi nořiti, kakor v' rokah, je odgovorila: „Ne le v'
řerzi, ampak tudi v' rokah.“ Potem je vřa řerzhna
glavo sa od řekati kjė polořhila, ino rekla: „O moj
preľjubi Jesus! kakor ři na krishu sa volj mene řvoje
roke rařprořtil, tako me tudi sdaj objami s' rokami
řvoje neřkonzhne milořti.“

Pomislimo torej, kaj naš unkraj groba zhaka, in ne bodo naš bridkosti strahhile, ki naš she vtegnejo na smertni posteli zhakati. Mifel vezhniga veselja je storila, de je sv. levit Lavrenz v' pregrosnih bolezhinah ves mirn ostal, ino tiranu, ki ga je shiviga pezhdal, rekel: „Na eni strani sim she pezhen, obrni pezhenko, ino vreshi si jo kos, de jo bošh okusif.“ Ko je grosovitni kralj Antjoh pustil shest bratov nevsmileno vmoriti, ino je tudi she sedmi bil rabelnam zhesdan, je mati, ki je martre vsih shestih serzhno gledala, tiga sadniga k' stanovitnosti nagovarjala, ter djala: „Prosim te, sinek moj! de k' nebesam pogledash, in tak se ne bošh rabeljna bal.“ Tak je sv. Felizita svojih sedem sinov, ki so tudi sa Kristusa morli shivljenje dati, na nebeshko veselje spomnila, ino rekla: „O ljubi sinovi! vsdignite svoje serze ino ozhi k' nebesam, tam val zhaka Kristus a' svojimi svetniki.“ In to je storilo, de jih je vsih sedem radovoljno grosovitne martre prestalo.

Sedmi del.

Nektere prav imenitne opravila
pred smertjo.

PERVA PO,STAVA.

Odprava sovrashtva.

Nebesa so kraj miru ino ljubesni, in torej prebivališke famih takih, ki v' ljubesni do Boga ino blishniga ta svét sapustijo. Krivizhna jesa do eniga famiga zhloveka bi storila, de bi Bog na vsé dobre dela zeliga shivlenja ne gledal, ino bi zhloveka sa voljo same jese do koga na vekomaj savergel. To nam je nash Isvelizhar v' priliki od hlapza pokasal, ki je sa voljo dolshnih sto dnarzhev svojiga sravnohlapza davil, de si je ravno od svojiga Gospoda od pufhanje deset tavshent talentov dobil. Gospod se je nad nevsmilenim ras-ferdil, in gaje trinogam zhes dal. „Tako,“ pravi Jesus, „vam bo moj nebeski Ozhe storil, ako ne bote vsaki svojimu bratu is zeliga serza odpustili.“ Bolnik se torej ne bo spravil s' Bogam, ako se s' svojim sovrashtnikom ne ishe spraviti, ino mu is zeliga serza ne od pusti, ko bi tudi namesto tega velike ofresa zerkve ino vboge isporozhil; sakaj pred ofram gré sprava, kakor je spet Jesus uzhil: „Ako svoj ofer na altar pernefesh, ino se tankje spomnish, de imá

tvoj blisni kaj soper tebe; puſti ofer na altarji, idi, ino ſpravi ſe s' tvojim bratom, potim pridi ino ofraj ſvoj dar.“ — Ako nam Bog naſhkih grehov ne odpuſti, naſha praviza naſ ne bo v' nebela ſpravila: Jeſuf naſ pa vuzhi, de nam Bog drugazhi ne po od puſtil, kakor de mi ſvojim ras — ſhalnikam odpuſtimo. „Bodite vſmileni, ino bote vſmilenje doſegli. S' kakſhno mero vi merite, s' takſhno ſe bo vam merilo.“ On nam je nauk dal, moliti: „Odpuſti nam naſhe dolge, kakor mi odpuſhamo naſhim dolshnikam.“ Kdor bi tedej odpuſtiti ne hotel, bi ravno s' tajſtim ſvetim opravilam, ktero nam boſhje vſmilenje perdobí, namrezh s' molitvijo boſhje maſhevanje na ſebe vlekel, in bi vſak Ozhenafh le v' ſvojo pogubo molil.

Kdor tedaj ſheli v' ſveti raj priti, mora beſede naſhiga Iſvelizharja ſveſto iſpolniti, ki pravi: „Jes vam povém, ljubite ſvoje ſovraſhnike: ſtorite dobro tiſtim, ki vaſ ſovraſhijo, molite ſa tiſte, ki vaſ preganjajo ino ſhalijo.“ (Mt. 5.) Nihzher naj ne rezhe, de ſo ras-ſhalenje ino ſhkoda, ktere mu je raſſhalnik ſtoril, prevelike; ſakaj gotovo niſo nizh proti timu, kar ſo Judje Jeſufu ſtorili. On je povſod le dobrote delil, ſa vſe to je bil pa gajshlan, s' ternjam kronan, ſuplavan, med dva raſbojnika na krish perbit, in ſhe na krishu ſaſramovan ino preklinjan. In kako ſe je noſil proti tim ſvojim groſovitim ſovraſhnikam? „Svojiga nebeshkiga Ozheta je ſa nje profil, ter rekel: „Ozhe! odpuſti njim, ſakaj oni ne véjo, kaj delajo.“ (Luk. 23.) „Oh, kako perpravlen ſi o Jeſuf! k' odpuſhanju,“ ſavpije nad tim beſedi, ſv. Bernard, „oh, kako preobilna je tvoja ſladkoſt, o Goſpod! Oh, kako dalezh ſo tvoje niſli prozh od naſhkih! Oh, kak dalezh ſeſhe tvojo vſmilenje tudi zhes hudobne! On, vezhni „Sin boſhji, klizhe na krishi: Odpuſti jim! hudobni judje pa vpijejo: Krishaj ga! Judje vpijejo: Njegova kri pride zhes naſ; On pa proſi, de bi jim k' vezhnimu iſvelizhanju doſhla! Judje ob enim vpijejo: Naj vmerje! On pa vpije k' ſvojimu nebeshkimu Ozhetu: Naj vekomaj ſhivijo.“ Po tim

sgledu so se vsi njegovi pravi vuzhenzi nosili. „Sv. Shtefan, sa voljo gorezhnosti, s' ktero je shelel slepe Jude pogublenju oteti, od njih s' kamnjam k' smerti posut, je molil: „Gospod! ne shtej jim to sa gréh.“ In ko je to isgovoril, je v' Gospodu saspal. Ravno tak je storil sv. apostelj Jakob ta manjšhi, kadar je bil is verh tempelua na kamnje vershen: on je she napol mertev sa svoje sovrashnike molil, dokler je bil s' teshkim drogam zhisto vsmertjen. — Ko so franzoskimu kralju Ludoviku XII list v' rako dali, na ktirim so bili njegovi nar hujšhi sovrashniki popisani, de bi jih shtrafal: je vsel pero, je zhes zel list krisham risho potegnil, v' snamuje, de is ljubesni do krishaniga Isvelizharja vsako ras-shalenje odpušti, ino posabiti hozhe.

D R U G A P O S T A V A.

Poprava krivize.

Vsak kristjan sna sédmo sapoved boshjo, vsak pa tudi vé, de smo le kratek zhaf na tim sveti, in torej se je zhuditi, de se toljko krivize, golufije, tatvine po sveti godi. Sakaj, kakor sv. Avgufhtin uzhi, „gréh ne bo od pushen, ako se ptuje blago ne poverne.“ Neumno je torej, krivizhnigo blaga iskati, ktero se poverniti mora, ako hozhemo, de bi se gréh odpuštil; in ne le kar blago, ktero je vkradeno, ampak tudi dobizhek, kteriga bi bil poshkodovan si perdobil, ino sguba, v' ktero je poshkodovan padel; in poverh she v' pokorjenje sa voljo storjeniga gréha je potrebno, v' pomozh vbogih od poshteniga premoshenja en dober del oberniti, ako je drugazhi mogozhe. Kdor vse to premisli, bo gotovo gledal, de ne bo nikdar nikomur kake krivize storil, in bo rajšhi silo terpel, kakor si

kaj svojil, kar mu ne gré. Ker je pa vender slepota zhloveka v' sdravih dnech toljka, de posabi na Boga ino svojo dusno, tak vsaj naj gleda, de tedaj, ko ga Bog k' rajtengi klizati sazhe, popravi, kar je mogozhe, kar je poprój slabiga storil. Kdor krivizhno blago imá, naj ga poverne, koljkor ga samore, in ko bi previdil, de skos to shlahta v' vboshtvo pride, boljshi je zhasno vboshtvo, kakor vezhno pogublenje; ako se boji, per tim povrozhovanji sebe ino svojo shlahto v' framoto spraviti, naj skerbi, de se skos saneliviga zhloveka vsakimu njegovo v' roke spravi, ali pa njegovim pravizhnim erbam: ako se je pa njegova kriviza ras-svedila, in je njegova lakomnost suana, bo pa dobro storil, ino vsm h' kerfhanfkimu shivlenju veliku perpomogel, ako krivizo ozhitno poravná, ktera je ozhitna, in prav sa prav je to dolshen, de bo skos skasanje poboljshanja tistim lep ekfempel dal, ktere je s' krivizhnim shivlenjam pohujshal. Ne smé se bati, de bi ga ljudje savolj tega opravljali, ampak hvalili bodo njega sa voljo njegove serzhnosti ino strahu boshjiga, Boga pa sa voljo gnade, ktero je zhloveku dal, de se je tako resnizhno spreoberuil; in ta sgled bode marfkoga od njegovih krivizhnih delov spreoberuil. Ako pa nima s' zhim, pred smertjo svojo krivizo poravnati, pa naj skerbi, de se bo to gotovo po njegovi smerti sgodilo; naj sa ispolnovavze svoje volje poshtene moshé isvoli, kteri ne bodo s' tim svoje dushe omadeshili, s' zhim si jo je sam osnashil. Na shlahto ni gledati, ker bi ji tako kriviza gotovo vezhno in lahko tudi zhasno nefrezho pernefla, in neumno bi bilo, narljubshiga zhloveka bolj ko samiga sebe ljubiti, mu kratko zhasni dobizhek, sebi pa vezhuo nefrezho napraviti. Tajisti pa, kterim se je ta skerb sporozhila, naj gledajo, de jih mamou ne sapeljá, in de ne sgu-bijo svoje dushe, med tim, de jo je rajni refhil. Naj pomisljijo, kaj je Jesus rekel: „Kaj pomaga zhloveku, ko bi zel svét dobil, na svoji dushi pa shkodo terpel!“ (Mark. 8.) Bi bil pa krivizhnik tako slo oboshal, de bi ne samogel vsiga poverniti, tak naj vsaj poverne,

koljkor samore; in le tedej, kadar nizh nima, s' zhim bi krivizo povernil, smé savupati, de mu bo Bog milost skasal, ako krivizo is serza sgriva ino refuizhno voljo imá, se poboljšhati ino poverniti, ko bi samogel. Ko bi pa kdo menil, de mu bo gréh odpushten, ako v' Boga imé kaj da, ali moli i. t. d., se golufa, sakaj tistimu se mora poverniti, kdor je poshkodovan, ino on naj oberne potim, komur hozhe. „Ako se ptujo blago, ktero se poverniti samore, ne poverne, tak se pokora v' refuizi ne stori, ampak le kar na vides; in gréh ne bo odpushten, drugazhi de se shkoda poverne.“ „Gorje mu,“ pravi sv. pisno, „kdor is lakomnosti krivizhno blago sa svojo hišho spravlja. Ti si sebi nekaj ismislil, kar bo v' tvojo hišho framoto perneflo.“ (Hab. 2.) Krivizhniku gorje, ako ne poverne, veka-maj; erbam patudi, ker krivizhno blago téka nima.

TRETJA POSTAVA.

*Odprava slaboverniga védenja, ino nevarnih
oséb od bolniške poste.*

Bolnik je slab na dušhi ino telefi, satorej morajo le take rezbí okolj njega biti, ki ga podpirajo, vse, kar bi ga pa v' njegovim napravlanju na pot v' vezhnošt vstavljati samoglo, se mora od njegove poste nasaj dershati. In pervizh naj bolnik odganja od sebe vse zhasne skerbi: ako je bil priden, je she v' shivlenji svojo dolshnošt dopolnil, sdaj naj pa to skerb drugim prepústi, in kadar je she s' svetimi Sakramenti bil previden, in je narozhil, kaj se po njegovi smerti imá sgoditi, potim naj vse misli per Bogu imá. Ko je sv. Avgufhtin svete Sakramente prejel, tako ni deset dní, ktere je she potim shivel, obeniga posvet-

niga k' sebi spuſtil, rasen arzata, in je v' molitvi ino objokanju svojih grehov tazhaf preshivel. — Ko je svetimu Bernardu nekdo v' njegovi sadni bolesni nekaj posvetniga sazhel perpovedovati, je on le molzhal, kakor bi ne bil saſtopil. In ko so se nad tim molzhanjam zhudili, je rekel: „Ne menili bi se nad mojim molzhanjam zhuditi, sakaj jes sim ſi ſhe svét is miſli isbil, in se nozhem is' njim pezhati.“ Firſht Jernej na Japonſkim je po tim, ko je sveto katolſhko véro sprejel, ſilno boboshno shivel. Pred ſvojo ſmertjo je puſtil ſvoja dva ſina Sanzja ino Lina pred ſe priti, ino jih je tako le nagovoril: „Shtir ino dvajſet lét je ſhe, kar sim svéti kerſt prejel. Tazhaf ſhe ni bilo obeniga kriſtjana v' moji zeli deſheli, sdaj pa sa obeniga ne véim, ki bi kriſtjan ne bil. De sim to ispelal, sim ſi veliko persadeval in sim moral tudi veliko preganjanja preſtati.“ Na to jih je nagovarjal, de naj bota tudi ona dva gorezha sa sveto véro ino sa ispolnenje boſhjih poſtav. In ko jima je frezhno vladanje voſhil, je od njih flavo vsel, ino jima vkaſal, de nimata vezh pred nja priti, ker hozhe te ure, ktere mu ſhe Bog shiveti da, le s' ſamim Bogam se meniti. In potim ſo bile njegove ozhi ino miſli le na bridko martro obernjene, ktero je poboshno v' rokih derſhal. Ko ſe je pa njegova sadna ura zhes dalje bolj perbliſhovala, in je ſhe ſkoraj vmirati sazhel, je ſtopil pred njega en dvornik, ter ga vpraſhal, ali ſhe ſvojim dvema ſinama Sanzju ino Linu kaj ſapovedati imá? Firſht ga je oſtro pogledal ino rekel: „Sanzju ino Linu? kaj ſta to sa ena iména? ali niſim poprédj rekel, de nozhem poſihmal od obeniga drugiga iména kaj ſliſhati, kakor od tih preſvetih imén, Jeſuf ino Marija?“ Od sdaj je ta Firſht te svéte iména smeraj v' uſtah ino v' ſerzu imét, ino je vse poboshno ſvojo duſho Bogu naſaj dal.

„She bolj morajo domazhi ino snanzi ſe varvati, de s' jokam ino vpitjam bolnika v' njegovih ſmertnih teshavah ne nadlegujejo; sakaj s' tim bolniku nizh ne pomagajo, ampak ſo mu k' veliki ſhkodi, de ſvojih miſli ne more od ſemlje odtergati, ter jih k' Bogu

povsdigniti. Naj pomislijo, de smert ni nizh hudiga, ampak sa kristjana narvezhi dobrota, ker s' njo v' vezhno veselje pride. Naj ne posabijo, de jim ta rajin ni sa vsm odvset, ampak le v' bolji kraj predjan, od ondod jim s' svojo priproshnjo per Bogu she vezh pomagati samore, in de bodo po kratki lozhitvi spet v' njegovi drushni, kjer bo vsm bolje, kakor jim je tukje bilo. Sadnizh pa naj to bridkost serza Bogu v' dar perneso sa se ino sa vmirajozhiga, kar bo Bogu gotovo dopadljivo. „Ne shalujte,“ naf opomina sv. Pavel, „kakor tisti, kateri obeniga savupanja veseliga vsta- jenja nimajo.“ (I. Tef. 4.)

Narvezhi nevarnost bi pa bila sa bolnika, kater je poprěj v' nezhisti ljubeshni shivel, in se she ne sda- vnej spreobernil, ko bi mu oséba pred ozhi pershla, s' katero se je kdaj pregrëshil. „Se med ternjam sader- shati, in ne oplasiti, ne stoji v' lastni mozhi ampak v' boshji,“ pravi sv. Bernard. In ker sosebno duh nezhistosti nikdar ne prasnuje, tako samore v' serze takshnih greshnikov na novizh iskro nezhistosti vrezhi. — Neka posvetna hzhì je shivela s' enim neframnim zhlovekam vezh zhafa v' gerdi ljubeshni, in je s' tim shivlenjam svoji dushi velike rane ino madeshe nare- dila. Jo spreoberniti, ji je v' mladih letih Bog hudo bolesen poslal, tak de je vidila, de bo morla vmreti. Ozhi so se ji odperle, in kar poprej ni sposnati hotla, je sdaj sposnala, vidila je, de ji drujiga naprěj ne stoji, ko prestrashen peklenfki bresen na vekomaj. Ko groso vitne kazhe so ji pregréhe vést pikale. „Stre- petala je, ko se je spomnila, de bo v' kratkih dneih pred vshgavedejozhim, vshgamogozhnim pa tako grosno ras- shalenim sodnikam stala; profila je sa mashnika, je svojo vést do zhishiga ozhedila, je svete Sakramente vse sgrivano ino poboshno prejela, vse terplenje poter- peshljivo prenesla is ljubeshni do ras- shaleniga Boga. In ker je sama vsa spreobernjena bila, je shelela, de bi se tudi tovarsh njene hudobije spreobernil; shelela ga je sorotiti, s' shivo na smert spomniti i. t. d. ter profila, de ga naj k' nje perpelajo, de ga bo spreobernila.

In, de bi tak ne! on pride pred njo! — in ko ga sagleda, se v' njenim ferzi nespodobne shelje vshgejo: objela ga je s' obema rokama, ter reka: „O moj preljubi! vselej sim te is zeliga ferza ljubila, in povem ti, de te sdaj she, ko bi mogozhe bilo, bolj ljubim, ko kdaj poprej.“ In ko je to isgovorila ji je beseda opadla, ona pade na postel nasaj, in — isdihne svojo nesreznho duſho, — Naj se torej she le nov spreobrnjenz na svojo mozh nesanaſha, in naj ne ishe sam tovarſhu svoje pregrehe pokoro pridgovati; naj to Tkos druge opravi, ali ga zhiſto is miſli ispuſti; ako se slab zhlovek v' vodo ſpuſti, de bi vtoujozhiga reſhil, vezhi del oba vtoneſa! —

,S H E R T A P O , S T A V A.

Ponovitev ſvete ſpovedi.

Ako je ravno bolnik she ſveto popotnizo prejel, ino ſavupanje imá, de se v' gnadi boſhji ſnajde, bo vender le dobro ſtoril, ako she vezhkrat ſvete Sakramente prejme; ker se s' tim isvelizhanje she bolj ſagotovi, in hudizh zhedaljo bolj oflabí, bolnika ſkuſhati; ſakaj po vſakim ſprejetji ſvetih Sakramentov je zhlovek v' gnadi boſhji she bolj poterjen, ino njegovo ſafluſhenje ſa vezhuo zhaſt ſe pomnoſhi. Oh, koljki je vender dobizhek, kteriga zhlovek po vſaki ſpovedi dobi, ker je pomnoſhenje boſhje gnade ino vezhne zhaſti v' nebeſih vezh vredno, kakor vſe kraljeſtva ino bogaiſtva tiga ſveta! Sato naſ opomina ſv. Duh (prid. 18.) „Ne daj ſe ſadershavati, in ne navelizhaj ſe, v' pravizi naprej iti; ſakaj plazhilo boſhje oſtaue vekomej.“

Vsak vè, kako lahko v' odpuštlive gréhe pade-
mo; skos nje fizer boshje gnade ne napravimo; ven-
der pa, zhe jih ne ifhemo, od sebe odpraviti, naf
velike shtrafnige na tim ali na unim svéti v' izah sa
njé zha kajo; ker obeden she tako majhin gréh bres
shtrafenge ne ostane, sato ker vsak Boga ras-
shali. „Od vsake nepotrebne besede jo rekel Jesuf, bodo
mogli ljudje sodni dan rajtengo dati!“ (Mat. 12.)

Ravno taka bo s' misli ino djanji. Ako se pa
fami proti sodimo v' Sakramenti sv. pokore, pa tam
ne bomo sojeni. In de si se ravno odpuštlivi gréhi
dajo s' drugimi dobrimi deli odpraviti, in ni potre-
ba se jih spovedati, je vender spoved nar gotovshi in
nar hitrejshi njihovo odpravilo. In kar poprejshno
shivlenje sadene; ako smo se tudi vsih gréhov vselaj
sgrivano spovedli, de so nam torej bili odpušheni; ven-
der ne smemo posabiti, kar sv. Duh pravi: „Sovoljo od-
pušhenih grehov ne bodi bres shrahu;“ (prid. 5.) ker
po odpušhenim gréhu she zhasne shtrafenge ostanejo,
ktere moramo ali na tim ali na unim sveti prestati.
Tak je David molil: „Operi me she bolj od moje hu-
dobije, in od mojiga gréha me ozhifiti.“ (Pf. 50.)

Je hotel rezhi: Jes fizer vém, de si mi gréh
odpuštil: jes bi pa rad tak bil, kakor pred gréham:
rane si mi fizer sazeli, pa mali od njih se mi she
posnajo. Jes bi rad, de kakor si mi vezhne shtra-
fenge odpuštil, bi mi tudi zhasne. In vse to se bo
perdobilo skos pogosto sv. spoved! satorej je sv. mati
zerkuv pridnim spokornikam toljko lépih odpuštkov
podelila, ki si persadevajo, skos pogosto spoved ino
sv. obhajilo, se saflushenja Jesufoviga vdeléshiti.

Ker je pa per vsaki spovedi grivenga s' na prej-
vsetjam potrebna, tak naj zhlovek vselej dobro prev-
dari, de s' nar manjshim greham vender le Boga ta-
ko ras-shali, de mu s' vsim dobrim deli toljko zhasni
ne da, kakor mu jo s' narmanjshim greham odvsame;
de rasshali tistiga Boga, kter mu je dusho ino telo
stvaril, de rasshali tistiga Boga, ki je na krishu sa-nj
vmerl, tistiga, ki ga vsak trenk per shivlenji obder-

shi, tistiga, ki mu je perpravljen, presveti raj dati, ako njegove sapovedi dershi, in vse druge dobrote, ktere kar naprej od Boga dobivamo; tako bo perfhlo, de bo loshej grivengo obudil. De bo grivenga she mozhueji, se naj spomni na eden ali drugi veliki gréh kteriga je poprej storil, in se ga shé tudi spovedal; in tajistiga naj tudi v' spoved uversti, ne kakor bi hotel od nja odvesan biti, ker je odveso she prejel, ampak k' pomozhi sa vezho grivengo, ino k' dosegi vezhe ponishnosti ino isbrisanja zhasnih strafeng. Vender pa to ni tako potrebno, de bi se moglo sgoditi, ampak le kar dobro je. Ko bi pa ktera dusha hila v' dobrim tako dalezh perfhla, de bi she obeniga tudi maliga gréha vezh radovoljno ne storila, potim bo pa she potrebno, en mali ali veliki gréh is poprejsnih spoved povedati, vender s' tim perstavkam: „Tega greha sim se pa she spovedal.“ In ker mora per vsaki spovedi vender kako resnizhno naprejssetje biti, tak si naj to sploshno naprejssetje stori, se vsakiga greha varvati potim si pa tudi en poseben sklep napravi, se tega ali uniga greha s' posebno skerbjo varvati, ino nasprotne zhednosti ispolnjovati. In sna to tako rezhi: „Ti ino vsi moji vedni ino nevedni grehi so mi is serza shal . . . in sklenem rajshi vmreti, ko radovoljno s' samim greham Boga vezh ras-shaliti, sosebno se hozhem tega greha (postavimjese, opravljanja i. t. d.) varvati. Potem mora pa réš vsaki dan in per vsaki skufhnjavi sosebno gledati, de tiga gréha ne stori, ampak nasprotno zhednost ispolni. Kdor she v' sdravih dneih po dobro storjeni dolgi spovedi sazhe tako ravnati, se v' kratkih meszih alj saj létih k' lépi visokosti kershanske popolnosti spravi. In de je pogosta spoved sosebna pomozh h' kershanskj popolnosti se lahko is tiga sklene, ker so svetniiki v' tim opravki bili tako skerbni.

P E T A P O , S T A V A .

Podelenje dobrih nauk v.

Kadar s' zhlovekam proti konzu gré, je vse bolj moder kakor v' shivlenji, in torej grejo njegove besede vsakimu bolj k' ferzu, kakor kakiga sdraviga, de so tako ene besede vmirajozhiga k' vezhimu pridu, kakor zele dolge pridige. Torej pravi sv. pismo: „Bolje je iti v' hisho, kjér shalujejo, kakor v' hisho, kjer dershijo pojedine; sakaj tam se spomnimo, de mora vsak zhlovek vmreti, in shiv se spomni, kaj se bo s' njim godilo.“ (Prid. 7.) Per vmirajozhkih se besede Kempensarja prav isprizhajo: „Vse je nezhimernost, rasen Boga ljubiti ino njemu samimu flushiti.“ Naj torej vsak gleda, de prizhejozhim dober nauk sapusti, preden is sveta gré, sosebno so to starishi svojim otrokam dolshni, in jim s' tim vezh dobriga storijo, kakor de bi jim veliko erbfino sapustili. To jim ostane globoko v' serzi, in mnogi-krat potim rezhejo: „To so mi moj Ozhe ali mati na smertni posteli rekli.“

Ko je Tobija na smertno postel pershel, je poklizal svojiga sina k' sebi, ino mu djal: „Moj sin, poslušhaj besede mojih ust, in si jih globoko v' serze poloshi. Ko bo Bog moje dushe k' sebi vsel, tak pokôpli moje telo v' semljo, ino spofhtuj svoje mater vse dni njeniga shivlenja; sakaj misliti morash skolkjo nevarnost je sa voljo tebe prestala. Kadar bo pa tudi ona zhas svojiga shivlenja sklenila, pokopli jo sra-ven mene. Drugazhi pa iméj Boga v' svojim serzi vse dni svojiga shivlenja, in vari se de v' greh ne per- volish, in ne opuštish sapoved Gospoda nashiga Boga. Dajaj alnoshno od svojiga premoshenja, in ne odvra-

zhuj svojiga oblizhja od obeniga vbogiga; tak se bo zgodilo, de tudi oblizhje Gospoda ne bo od tebe obernjeno. Bodi vselej vsmilen, kakor je tvoje premošjenje; imash veliko, tak tudi daj veliko, imash malo, tak bodi sferben, tudi od tiga maliga podeliti; sakaj v' saklad si nabirash lépo plazhilo sa dan file, ker almushna od greha in smerti reshi, in ne bo pustila dušbo v' temo priti. Sakaj almushna bo veliko savupanje naredila pred narvikšhim Bogam vsim, ki jo dajo? Varji se sferbno, moj sin! vse nezhistosti: ne pušti napuha v' svoje serze, ali na svoj jesik; sakaj skos napuh se je vsa nefrezha sazhela. Kdor ti je kaj delal, mu kmalo plazhaj, in ne iméj nikdar plazhila svojiga delavza per sebi. Glej, de ne storish to drugimu, kar nozhesh, de bi se ti od drugiga zgodilo. Hvali vselej Boga, in profi ga, de ravna tvoje pote. Ne boj se moj sin! mi imamo sizer vbogo shivlenje, pa vselej homo veliko dobriga imeli, ako se Boga bojimo, se greha sdershimo in dobro storimo. (Tob. 4.)

,S H E S T A P O , S T A V A.

„Stanovitnost v' poterpeshivosti.

„Bodi svešt do smerti, tak ti bom dal krono shivlenja,“ obeta Bog (v' skrivn. rasod 2.) Ne daj se torej od hudobniga sovrashnika oslepiti in premagati, „on veduo stanovitnost ishe podreti ker vé, de bo ismed vsih zhednosti le ona fama krono prejela,“ pravi sv. Lavrenz Justinjan. Ako so tvoje teshave she tako velike, voljno jih prenesi, in spomni se, ter troshtaj s' tim, kar sv. Pavel pravi: „Nasha teshava

v' prizhejzhim, zhasi terpi le kratko ino je lahka, pa fiori v' naf preobilno ino vezhno peso v' nebesfki zhasi" (II. Kor. 4.), ter se spomni na svetnike, ki so tvojiga Isvelizharja v' vse vezhim terplenji posnemali. In ko bi se te vfi radi isnebili in she teshko zhakajo, de bi vmerl, te lahko tndi s' bodezhimi besedi pitajo, le poterpeshliv bodi, nez h se ne sgodi bres perpuhenja tvojiga nebesfkiga Ozheta, ki vse le k' nathimu Isvelizhanju poshle. Neka poboshna gospa je iméla zelo shivljenje to prelépo zhednoš, de, kadar je bila s' besedami rasshalena, je djala: „Smirji ino sanizhuj me, kakor hozhefh; drajshi fo mi tvoje besede ko slato ino bisarji, sakaj is njih se mi vezhna krona déla.“ — Srezhen, kdor boshje obiskanje serzhno prenese, kadar bo dostal, bo krono prejel is rók svefiga Boga.

O f m i d e l.

Pobosline opravila kristjana sa smert
bolaniga.

P E R V A P O , S T A V A .

*Dober namen, v fako jutro in
vezher obuditi.*

Naj bolnik sbe toljko terpi, ga vender le slabo plazhilo zhaka, ako terplenja Bogu v' dar ne pernese. Naj se torej vezhkrat sosebno sjutrej ino svezher dober namen obudi. Sakaj kar je telo bres dushe, je dobro delo bres dobriga namena: pravi ras-svetleni Hugo. De torej bolnik ne bo sahtonj terpel, kakor Dismasovi tovarsh, naj bo priden v' obudbi dobriga namena. Pred bridko martro naj moli, ali sa kom drugim saj v' serzi isgovarja nasledne molitve:

M o l i t u v s j u t r e j .

Molim, zhaslim ino hvalim te, o presveta Trojiza, ino is dnu svojiga serza se

ti sahvalim sa neisreznene gnade in dobrote, ktere sim zelo svoje shivljenje od tebe prejél; posebno pa, de si me svaril, od rešil in mi dal v' pravi sveti katolski veri rojenim biti, in me po toljko storjenih grehah nisi s' peklam shtrafal, kakor sim saflushil, ampak si me milostlivo k' pokori poklizal. Tudi se ti sahvalim, de si me pretezheno nozh tako po ozhe-tovo varval. V' sahvalo o Bog! ti darujem sa-flushenje Kristushovo, njegove presvete matere Marije in vsih svetnikov, kakor tudi vse daritve svete mathe, ki se bodo doneš po zelim sveti opravile. Tudi ti darujem vse teshave ino bolezhine, ktire bom doneš preštati moral, in terdno sklenem, vse voljno terpeti, is ljubes-ni do tebe, o Bog! ino s' tim namenam, kakor tebi nar bolj dopade, in kakor je Kristus svoje terplenje daroval. Torej storim sdaj to saveso: de, koljkrat bom doneš dihnil, in koljkrat se bode v' meni shila smesila, ima to toljko po-meniti, kakor bi to mesenje na mesto mene reklo: Hvalena ino zhelhena bodi pre-sveta Trojiza! Shelim tudi deleshen biti vsih odpustkov, ktere doneš sadobiti samorem, in jih darujem tako kakor vse moje saflushenje sa se ino vse druge shive, kakor tudi sa vse du-she v' vizah; in sizer tako, kakor tebi, o Bog! nar bolj dopade, in kakor je v' nar vezhi prid sa mojo dusho. Amen.

De bo ta namen zeli dan rastel, ga je treba vzhas in vzhas ponoviti, postavim tako le:

Moj Bog! kar sim sjutrej sklenil, per tim oftane. Alj:

Moj Bog ino moje vse!

Gospod! ljubim te zhes vse!

Imé Gospodovo bodi zheseno. —

Vse k' vezhi zhasi boshji.

Juterno perporozhenje Divizi M a r i j i.

O presveta Diviza Marija! isvolim te dones ino vselej sa svojo preljubo mater, ino si naprej vsamem, ti vselej otrohko ljubesen ino sveštobo skasati. Prosim te torej, imej me sa svojiga nevredniga otroka, stoj mi v' mojih teshavah na strani, sosebno ob uri moje smerti. Amen.

K' svetim patronam.

O vi vsi svetniki boshji! sosebno pa moji isvoljeni patroni, sveti Joshef, sveta Barbara, sveti angelj varih, sv. . . . jes se dones ino vselej vam perporozhim s' duho ino s' telesam, ino vas prosim: sprofite mi per Bogu to gnado, de vas v' ljubezni boshji, veri, vupanji ino drugih zhednostah polnemam, skušnjavae hudizha premagam, v' poterpeshlivoſti do konza

flanoviten ostanem, in poslednih v' vašo vezhno isvelizhanje pridem. Amen.

Dobro je tudi moliti to Molituv.

Moj Gospod ino Bog! jes sim tajisti reven zhlovek, kteriga si ti po tvoji volji stvaril in fkos smert svojiga edinorojeniga, Sina is oblasti satana otél: sam ti sapovedujesh ino gospodujesh zhes mene, in me samorešh svelizhati fkos svojo nekonzhno milost, naktero svoje zelo savapanje stavim. Amen.

Molituv svezher.

Bodi ti nekonzhna sahvala, o presveta Trojiza! sa vse dobre, ktere si mi zelo moje shivljenje podelil; losebno se ti sahvalim sa bolezhine, ktere si mi pretezheni dan poslal sa pokorjenje mojih grehov: in zhe v' svojim terplenji nilim dosti poterpeshliv bil, te prosim ponishno sa odpuhanje. Perporozhim se to nozh v' tvojo boshjo brambo, in sim perpravlen vse voljno terpeti v' namen, kakor je Kristul terpel in svoje terplenje daroval. ,Storim tudi to saveso, de koljkokrat se bo moje serze to nozh smesilo, ima vfako mesenje toljko pomeniti, kakor bi reklo: Zhaft bodi Bogu, Ozhetu, ,Sinu ino svetimu Duhu, kakor je bila v' sazhetku, sdaj ino vse vezhne zhasé. Tvoj sveti angelj bodi per meni, de mi ne bo budoben sov-rashnih nizhesar shkodovati samogel. Amen.

Lavretanfke litanije.

- Gospod vsmili se!
 Kristuf vsmili se!
 Gospod vsmili se!
 Kristuf, slišhi naf!
 Kristuf, vslišhi naf!
 Ozhe is nebelh vsigamogozhni Bog, vsmili se
 zhes naf!
 ,Sin, vlega sveta reshni Bog, vsmili se zhes naf!
 ,Sveti Dub, resnizhni Bog, vsmili se zhes naf!
 ,Sveta Trojiza, en sam Bog, vsmili se zhes naf!
 ,Sveta Marije,
 ,Sveta mati boshja,
 ,Sveta diviz diviza,
 Mati Kristusova,
 Mati milosti boshje,
 Mati prezhisti,
 Mati bres vlega madesha,
 Mati nedolshna,
 Mati nar svetejšhi,
 Mati ljubesniva,
 Mati prezhudna,
 Mati nashiga ,Stvarnika,
 Mati nashiga Odreshenika,
 Diviza nar modrejšhi,
 Diviza zhashtiliva,
 Diviza pohvalena,
 Diviza mogožhna,
 Diviza vérna,
 Podoba pravize,

sa naf Boga profi.

,Sedesh modrofti boshje,
 ,Sazhetek nashiga veselja,
 ,Posodva duhovna,
 ,Posodva zhasi vredna,
 ,Posodva vse svetofti,
 ,Skrivno sastopna rosha,
 ,Turn kralja Davida,
 ,Turn stonokosteni,
 ,Hisha slata,
 ,Shkrinja miru ino sprave,
 ,Vrata nebeske,
 ,Sgodna daniza,
 ,Sdravje bolnikov,
 ,Pribeshalifhe grefnikov,
 ,Troshtarza revnik,
 ,Pomozh kerfhenikov,
 ,Kraliza angeljov,
 ,Kraliza patriarhov,
 ,Kraliza prerokov,
 ,Kraliza apostelnov,
 ,Kraliza marternikov,
 ,Kraliza sposnovavzov,
 ,Kraliza vsih diviz,
 ,Kraliza vsih svetnikov,
 ,Jagne boshje, ki grehe sveta odjemlesh, sa-
 nesi nam o Gospod!
 ,Jagne boshje . . . vslifhi naf o Gospod!
 ,Jagne boshje . . . vsmili so zhes naf o Gospod!
 ,Krifte flifhi naf . . . Krifte vslifhi naf.
 ,Ozhe nash, . . . Zhes hena. . .

sa naf Boga profi.

Pod tvojo pomozh perboshimo, o sveta bosh-
ja porodniza! ne saversi nashih proshinj v' na-

skih potrebah, temuzh na vselej odrefhi od vsih nevarnosti. O zhaftiliva ino shegnana diviza, naſha Goſpa, naſha fredniza, naſha beſedniza, naſha pomozhniza! S' svojim ſinam naſ ſpravi, ſvojimu ſinu naſ perporozhi, ſvojimu ſinu naſ iſrozhi.

Ψ. Proſi ſa naſ ſveta boſhja porodniza,

Ⲓ. De vredni poſtanemo obljud Kriſtuſovih.

Gnado ſvojo, o Goſpod! te proſimo v' naſhe ſerze vli, de, ki ſmo ſkos angeljſko oſnanenje tvojiga „Sina Jeſuſa Kriſtuſa zhlovéſhko poſtajeenje ſpoſnali, ſkos jegovo terplenje ino krish k' zhaſti vſtajeenja perpelani bomo. „Skos naſhiga Goſpoda Jeſuſa Kriſtuſa. Amen.

Ψ. Proſi ſa naſ ſveti Joſhef,

Ⲓ. De vredni poſtanemo obljud Kriſtuſovih.

Naj nam preſvete tvoje matere ſhenina ſafluſhenje pomaga, proſimo, o Goſpod! de kar naſha ſlaboſt ne more doſezhi, ſkos nje-gove proſhnje nam bode dodeleno; — ki ſhivih ino kraljujeſh s' Bogam Ozhetam v' edinoſti ſvetiga Duha Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

D R U G A P O S T A V A.

Obudenje treh boshjih zhednosti ino grivenge.

V e r a.

Gospod ino Bog! jes verjem terdno vse, kar sveta, katoliška, apostoliška, rimska zerkuv verje ino dershi, ino sposnam, de hozhem v' tej veri shiveti ino vmreti. Sposnam ino verjem skrivnost presveto Trojize, Ozbeta, Sina ino svetiga Duha, tri perfhone ino eniga praviga Boga.

Sposnam ino verjem, de je druga perfhona v' presveti Trojizi zhlovek postala, ino sa mene na stebru svetiga krisha vmerla ino od smerti vstala, in sedi na desnizi Boga Ozbeta, od ondod imá priti sodit shive ino mertve. Verjem v' svetiga Duha, eno sveto katoliško zerkuv, gmajne svetnikov, odpulhanje grehov, vstajenje mesa ino vezhno shivljenje.

Vsmilen, vezhni Bog; na leto sdaj obudeno vero sim sveti kerst prejel; na to si me sa otroka ino erba nebelhkiga kralestva vsel; sato ti bodi zhašt ino hvala vekomaj. O dobrotlivi Ozhe! ohrani me v' tej veri, de do smerti v' njéj ostanem, ino potim plazhilo lete svete vere, namrezh, vezhno shivljenje došéshem. Amen.

V u p a n j e.

Moj Gospod ino Bog! katerimu je lastno, se vselej vsmiliti ino persanesti: poglej! zhe sim ravno eden is nar vezhjih grešnikov, vendar vupam na tvojo nekonzhno milost, ino na nekonzhno saflushenje tvójiga ,Sina Jesufa Kristusa, na priproshnjo matere boshje ino vsih svetnikov boshjih. Kralj David je bil v' svoji proshnji v'lisban ino je milost dobil, ker je svoje grehe sgrival: sheni, ktera je bila v' grehu najdena, je tvoj ,Sin Jesuf Kristuf odpustil: spokornizi Magdaleni je njene grehe odpustil, jokajozhiga Petra v' gnado gorj vsel, ino sgrivanimu rasbojniku na krishu vrata paradisha odperl. In ker je obupanje nad boshjo milostjo narvezhi pregreha, tak obudim veliko savupanje, o Bog! na tvojo nekonzhno dobroto, de nozhem nad tvojo milostjo obupati, ko bi bil ravno stotavshentkrat vezh greshil. Sakaj jes verjem, de vfi grehi zeliga sveta proti tvoji milosti niso toljko, kakor kapliza vode proti zelimu morju: ja, de so veliko manj, kakor serno pelka proti zelimu svetu. Satorej vupam tudi tako terdno na tvojo milost, de mislim, de ni mogozhe, de bi mene sgrivaniga grešnika savergel, ampak, de me bosh isvelizhal ino v' shtevilo svojih isvolenih vsel, ker sim tudi skos predrago kri Kristusa Jesufa od kuplen.

L j u b e s e n.

O moj Bog! is zele moje dushe, is zeliga mojiga serza ino is vse svoje mozhi te ljubim. Kaj

imam, o Bog mojiga serza, kar bi samogel ljubiti v' nebefih ino na semlji? Od vekomaj si ljubil mene, de bi spet jes ljubil tebe: ljubil si me, ker si me skos predrago kri svojiga, Sina Jesufa Kristufa odrelhil; ljubil si me, ker si mojo dusho ino moje telo vselej po tvoji sve-ti previdnosti ohranil, ino mi skos zelo moje shivljenje neisrezheno veliko dobrot podelil; ino vse to si storil is gole ljubesni do mene, bres vsiga mojiga sallushenja. Satorej, o moj Bog! te ljubim zhes vse; ino ko bi tudi vsih tih dobrot mi ne bil skasal, bi te jes vender ljubil, ljubil is dnu svojiga serza zhes vse le savoljo tebe, ker si narvikshi, narpopolnihi, neskonzhno dobrotliv ino vse ljubesni vreden Gospod ino Bog. Voslim si, de bi jes vse to ljubesen imel, ktera je kdaj v' vsih stvarjenih serzih bila ino she bo.

Obudenje ljubesni od sv. Franzifhka Kfaverja.

O ljubi Bog! jes ljubim te,
Pa ne, de bi svelizhal me,
Tud ne sato, ker pekel tam,
Perpravlen je vsim gresnikam.
Zhe vidim tvoj preteshki krish,
In mislim kaj na njem terpish,
Ko vidim roke in noge,
Nesmileno prevertane,

In prebodeno tvojo stran,
 In mišlim, kak sašramovan
 ,Si bil, o Jesuf! savolj mé
 Dokler v' bridkost bres mére v'é
 Sa mene glavo nagnil si:
 Le to k' ljubeshni me budí.
 Tak ljubim te, ko b' tud' nebó
 In pekla v' vezhnosti ne bló
 Saštonj, in ravno kakor ti
 Me pregorozhe ljubil si.
 Ljubit is serza zeliga
 Shelim, ljutesni vredniga.

Obudenje grivenge.

O Bog mojiga serza, ino edino shivljenje
 moje dushe! shal mi je is serza, de sim te-
 be, ko narvikshi in nekonzhno dobroto, ktero
 zhes vse ljubim, toljkokrat in tako hudo s' mi-
 šlami, besedam ino djanjam, tudi s' opušhen-
 jam toljkanj dobrih del ras-shalil. Oh, ko bi
 moje hudobije mi tako k' serzu shle, in me ta-
 ko grivale, de bi mi serze od shalošti pozhilo.
 V' sad-štenje mojih grehov, ti darujem o Bog!
 nekonzhno sašlushenje Jesufa Kristufa tvojiga
 ,Sina, sašlushenjo prezhišče divize ino matere
 boshje Marije ino v'ših svetnikov boshjih. Ter-
 no šklenem, o preljubi Bog! s' tvojo boshjo
 gnado svoje shivljenje poboljšhati, in nikdar
 vezh grešhiti. Odušim tudi is dna svojiga

ferza vſim, ki ſo me kdaj, naj bo kakor hozhe, ras-shalili s' tajſtim namenam, s' kterim je, o moj Bog! tvoj preljubi, Sin na ſtebru ſvetiga kriſha vſim ſvojim ſovraſhnikam odpuſtil.

Obudenje grivenge drugazhi.

O neismerni ſtudenz vſe dobrote, Kriſtus Jeſuf! kteriga vſmilenje vſako zhloveſhko pregreho preſeſhe, poſtavi ſvoj kriſh in ſvojo ſmert med tvojo pravizo ino med moje grehe. Oh, odpuſti mi moje hudobije; ſakaj tudi jeſ odpuſtim is ljubezni dotebe vſim, ki ſo me kdaj ras-shalili! O ti vezhna ljubesen! iſtegni sdaj roke ſvoje miloſti, kakor ſi jih na ſvetim kriſhi proti vſim greſhnikam iſtegnil, ino ſprejmi mojo duſho v' narozhje ſvojiga neſkonzh-niga vſmilenja: ſakaj, ko bi jeſ ſhe dalej ſmel ſhiveti, bi hotel ſvoje greſhno ſhivljenje po-boljſhati, in tebe, moja vikiſhi dobrota! nikdar vezh ras-shaliti. Daj vender le eno ſamo kaplizo ſvoje predrage kervi k' pridu moje duſhe priti, de ſe vekomaj ne pogubim. Amen.

T R E T J A P O S T A V A.

Sahvala sa prijete dobrote boshje.

Kakšna nehvalešnost bi bila, ko bi se bil kdo dolgo zhasa per dobrim zhloveku dershal, in bi bil vse prijel, zhesar mu je bilo potreba, potim bi se pa bres vse sahvale prozh podal? Kakšna nehvalešnost sbe le, ako bi zhlovek is sveta se podal, na kterim je bres-fhtevilne dobrote od Boga vshival, ako bi se poprěj Bogu is serza sanje ne sahvalil! Kako se zhlovek Bogu sahvaliti samore, se snajde v naslednih molitvah.

O b u d e n j e s a h v a l e.

O vse hvale ino zhasi vredni Bog! jes vbogi revni zhlovek sposnam, de sim fkos tvojo dobroto od svojiga spozhetja noter do tiga zhasa od tebe toljko gnad ino dobrot prijel, de jih ne morem preshteti, sbe manj poverniti. Kar v' resnizi ne morem storiti, shelim vsaj s' sahvalo poverniti. Torej, poprěj, ko se is tiga shivlenja lozhim, se ti sahvalim, o nebeski Ozhe, de si me is nizeh po svoji podobi stvaril, in si mi take shlahtno dušho udihnil.

Sahvalim se ti, o predobrotlivi, Sin boshji, de si sa voljo mene is visokih nebél doli fop-pil, zhlovefshko naturo na se vsel, sa mene ter-pel, in me s' svojo predrago roshnato kerv-jó odrefhil.

Sahvalim se tebi, o sveti Dub! ti troshtar sveta, de me nisi le kar per svetim kerfii, ampak tudi v' sveti spovedi toljko krat od grehov ozhiftil, mi svojo sveto gnado podelil, in me sgubleniga sa vezhno svelizhanje posvetil.

Sahvalim se ti, o Bog! de si me pustil v' edino pravi sv. veri rojenimu ino isrojeni-mu biti.

Sahvalim se ti, o Bog! de si mi poseb-niga angelja varha v' mojo flushbo, brambo ino varstvo milostlivo dal.

Sahvalim se ti, o Bog! de si me s' tolj-kanjimi darovi na dushi ino telesu tako milost-livo obdaroval, in me od mladib nogdobrotli-vo prerédil.

Sahvalim se ti, o Bog! da si mi dal presveto reshno telo tvojiga preljubiga, Sina Jesusa Kristusa v' svetih obhajilih toljko krat savshiti — k' troshtu ino isvelizhanju moje vboge dushe.

Sahvalim se ti, o Bog! de me nisi v' mo-jih premnogih grehib ino hudobíjah nagle smer-ti is tiga sveta poklizal, ne me v' peklenfki ogenj, kar sim toljkokrat saflushil, pahnil, ampak si mi dal milostlivo zhas, se spokoriti. Oh, moj Bog! le eno famo shivlenje imám,

keriga sim, de bi tak ne! Skorej zeliga v' tvoje ras-shalenje obrnil; tajisto ti sdaj sa ofer pernesem, tako poredno kakor je, v' sa-hvalo sa vse prejete dobrote, ino v' sado-fjenje mojih grehov.

Med vřimi dobroti boshjimi je pa ta gotovo narve-zhe sahvale vredna, de naf ni tedaj is sveta pol-lizal, ko nisno perpravleni bili, ko smo lahko bili s' vezh smertnimi grehi ognusenj, ker bi naf bil Bog mona svoji nekonzhni pravizi ino svetosti v' zhen ogenj pahnti. Pazh je dolsh-nost sa pevřam rezhi s' hvaleshnostjo:

V' peklenkim bresni jih gori

Oh, tavshent, tavshent, tavshent!

Kak, de se meni ne godi

Ko tiřim tavshent, tavshent?

,Sim njim enak v' pregrehi bil,

Alj bi ne bil saflushil,

De b' s' njim se vi pekli pokoril,

Na vezhno se pogubil?

Otela mene greřhuika

O Bog je milost tvoja:

Me ř'rila je řpokornika, —

Vřelj hval' te duřha moja!

,SHTERTA POSTAVA.

,Sklenituv svoje volje s' boshjo voljo.

Ker je sklenituv svoje volje s' boshjo ena nar imenitnih in Bogu dopadljivih zhednosti, tako, de Bogu ne dopade veliko manj: kakor tista Abrahamova, s' ktero je bil perpralen, svojiga sina Isaka darovati, kakor uzheniki pravijo, tak naj bolnik vezhkrat govori sa sveto Jedertjo: „Ne moja, ampak tvoja volja se sgodi, o preljubi Jesus!“

Drugazhi samore bolnik svojo voljo s' boshjo tako le skleniti:

Moj Bog ino Gospod! ako je tedaj tvoja volja ino sapoved, de vmreti imam, tak sim sado volim. Ti si Gospod mojiga shivljenja; ti si mi dal dusho ino telò; tak ti tudi nasaj dam ino usram dusho ino telò; stori s' menò, kokor je tebi dopadljivo. Ti si mi zil postavil, zhes kteriga stopiti ne shelim. Vmreti moram, kakor vli ljudje; tak pa no vém boljiga zhafa sa vmreti, kakor je tisti, kteriga si ti namenil. Volja boshja se naj s' menò sgodi: Gospod! kakor tebi dopade, stori s' menò. Moje serze je perpravleno o Bog! moje serze je perpravleno, vse terpeti, kar tebi dopade.

D r u g a z h i.

O Gospod Jesus Kristus! jes vmerjem, ino shelim vmreti, de tvojo presveto voljo dopolnim, ktera je vsi ljudje enkrat vmreti merajo.

O Gospod Jesus Kristus! jes vmerjem ino shelim vmreti, de bosh eniga grešnika manj na semlji imel: in to je moj narvezhi trofht, de te po smerti zelo vezhnost vezh ne bom ras-shaliti samogel

O Gospod Jesus Kristus! jes vmerjem, ino shelim vmreti, de s' svojo smertjo tvojo bridko smert povernem, ktero ti sa mene storil.

O Gospod Jesus Kristus! jes vmerjem, ino shelim vmreti, kakor grosen hudodelnik, ki sim tvojo boshjo svetlost s' mojimi premnogimi grehi toljko krat ras-shalil, in sim torej smert preveliko krat saflushil. „Sprejmi torej leto smert kakor shtrafengo v' sadostenje ino ispokorjenje vlih grehov ino hudobij, ktere sim soper tebo storil.

O Gospod Jesus Kristus! jes vmerjem, ino shelim vmreti v' sahvalo sa vse gnade ino dobre, ktere sim zelo moje shivljenje od tebe prejel, ino ktere she zelo vezhnost projel bodem.

P E T A P O , S T A V A .

Proshnje za frezhno sadno uro.

K' Bogu Ozhetu.

O vezhni Ozhe! ki si sazhetek, fredina ino konez vsih rezhi: ki si me fkos svojo boshjo vfigamogozhnošt ino ozhetovsko dobroto is nizh stvaril, po tvoji podobi mi spomin, voljo ino saštopnošt dal, me tako s' preshlahtnimi darmi ino gnadami svoje boshje modrošti ino vfigamogozhnošti oblagodaril, in sizer sa tvojiga imena voljo, de bi te jes, tvoja nevredna stvar, kakor svojiga .Stvarnika, Boga ino Gospoda s' vfimi tvojimi isvoljenimi vekomej zhaštil in hvalil.

Jes sposnam ozhitno pred tebò, o moj Ozhe! de sa voljo svojih premnogih grehov nišim vreden, tvoj sin (hzh) imenovan biti. Ker si pa ti Bog vfiga trošhta poln dobroté do vfiga, kar si stvaril, in tvoja milošť vfako tvoje delo obfeshe, in tvoja volja ni, de bi kter tvojih hudobnih otrók (kterih eden sim tudi jes) se pogubil, ampak se spokoril, svoje pregrehe sgrival, in tako vekomaj shivel; — ker dalej ti, o nebelbki ozhe! vezherniga ofra nikdar

nisi savergel, ampak ga vselej s' milostlivim ozhesam pogledal, in ga she pogledash, — tak savupam tudi jes s' velikim savupanjem, de ti-ga mojiga vezherniga ofra ne boh savergel, ker svoje grehe tako posna, vender she opravi-m zhasu, is zeliga serza sgrivam. Ker je pa ta moja grivenga vsa premajhina, satoraj shelim, de bi v' meni bila grivenga vsih spokorjenih dush, ktere so kedaj svoje grehe ino hudobije obshalovale, ino objokovale; ja, ko bi bilo mogozhe, bi shelel tajisto shalost ino bolezhino, ktero je tvoj ljubi ,Sin Jesus Kristus na oljski gori nad grehi zeliga sveta imel, ko je od shalosti kri putil, in je njegovo serze od neisrezhenih teshav obdano ino plashe-no bilo.

Tak tebi ofram vse bolezhine ino teshave, ktere je Jesus, tvoj ,Sin sa mene vbogiga greshnika terpel v' spravni ofer vsih grehov, ktere sim kedaj dopernesel — v' zelim tvojim shivlenji. Profim, te v' vsi ponishnosti, o moj Bog ino Ozhe! de se me vsmilish po svojim velikim vsmilenji, in de po velikosti svoje milosti moje hudobije isbrifhesh. Omij me zhedalje bolj, in ozhisti me s' predrago kervjo tvojiga ,Sina od vsih mojih grehov, in oblezi me s' oblazhila nedolshnosti, kteriga sim sgubil.

Oh ljubi nebeshki Ozhe! kak shno veselje bi obdalo mojo dusho, ko bi bil preprizhan, de so mi vsi moji grehi odpusheni. Ne bal bi se vezh smerti, ampak bi jo she poshelel, ino bi s' Davidam is dnu serza rekel: „Kakor koperni

jelen po merslim studenzu, tako koperni moja
 dušha po tebi, o Bog! Moja dušha je shejna
 tebe, o nebeski Ozhe! Kdaj bom peršel, in
 pred tvojo oblizhje stopil? Bojim se, zhe she
 dalej na semlji ostanem, te spet ras-shalim ino v'
 nove, she vezhe grehe padem. De se to ne
 sgodi, sim perpravljen, o dobrotlivi Ozhe! brid-
 ko smert s' svojim Svelizharjam terpeti. Ja,
 ne le kar perpralen sim, smert preštati, ampak
 isljubesni do tebe sim perpravljen, tako vmreti,
 kakor je vmerl tvoj edinorojeni, Sin bres vsiga
 trošhta v' narvezhi bridkosti ino v' sapušhenju.
 De si pa ravno takih marter is svojih lastnih
 mozhi prenešti ne samorem, pa vupam na tebe,
 moj predobrotlivi Ozhe! de bom vse v' tebi sa-
 mogel, ki mi mozh dašh. „Stòri s' menò, kar
 ti kolj dopade. „Skleni moje sdihoвање s'
 sdibleji tvojiga preljubiga, Sina Jesusa, mojiga
 Isvelizharja, ki je na ves glas savpil: „Ozhe!
 v' tvoje roke is-porozhim svojo dušho!“ Vsemi
 me gori v' svoje vezhno kraljestvo, de bolh
 imel nad menò, kakor Ozhe nad svojim otrokam,
 vezhno dopadenje, in te bom jes kakor tvoj,
 zhe ravno nevreden sin, kakor svojiga Ozheta
 ino, Stvarnika sa neskonzhno velike dobrote
 vekomej hvalil, in te zhaštil, s' vsimi tvojimi
 svetniki na vse vezhne zhaše. Amen.

K' Bogu, Sinu.

O Kristus Jesuf! ki si, Sin shiviga Boga:
 ki si me ljubil in se sa mene dal samiga sebe:

ki si peršhel is narozhja nebelškiga Ozheta nanta svét, si me škos svojo bridko in sramotno smert krisha od oblafki peklenškiga sovrashnika odrefhil, me s' svojo predrago kervjo odkupil. Oh, kaj ti bozhem, premiloflivi Jesus! nasprot dati sa vse to, kar si ti meni dal? Ko bi se tudi ofral tebi s' duſho ino s' telefam v' shgavni ino sahvalni ofer, in ko bi do konza sveta vsaki dan bridko smert preſtal, tak bi vender bilo to ſhe vse premalo, ker neſkenzhnim dobrotam tudi neſkonzhna sahvala gré. Kak ti bom tedaj vse to povernil, ko me drujiga ni, ko prah in pepel?

Pa, o premiloflivi Jesus! ker si ti tajſti, od kteriga je kraljevi peviz poln ljubesni govoril: „Kdo je, kakor Gospod naſh Bog, ki na viſokim prebiva, in gleda na to, kar je niſkiga v' nebelih ino na ſemlji: ki vbogiga is prahu iſbudi, ino revniga is blata vsdigne, de ga poſtavi sa oblafnika, in ſizer oblafnika svojiga ljudſta;“ ker ſi ti, o Jesus! vse leto nad menoſtforil, ko ſi mene vbogiga, revniga in ſlepiga zhleveka bres mojiga ſafluſhenja s tvojo gnado obogatil ino oblekel; me, ko ſim v' blati pregrehe leſhal, ſpet vsdignil, me s' svojo roſhnato kervjo omil, in me oblafnikam svojiga kraleſtva perſhtél; ko ſim med raſbojniko padel, kakor vſmilen Sararijan reſhil, mi moje rane ſazelil, s' svojo ſveto kervjo, in mi ſpet ſhivljenje dal ſkos svojo smert; — ker ſi mi vse te prevelike dobrote, o predobrotlivi Jesus! ſkaſal tazhaſ, ko ſim tvoj ſovraſhnik

bil: kaj smém she le sdaj od tebe vupati, ko sim s' tebo spravlen, ker si mene sgubleno ovzhizo na svoje narozhje s' veseljam vsel, in k' v' sim svojim perjatelam rekel: „Veselite se s' menò, sakaj najdel sim svojo ovzo, ki se je sgubila!“ Kako bi se potim takim smerti bal, ki se perblishuje?

Ti, o Jesuf! si moja mozh ino moje per-beshalifhe, na kteriga verjem, na kteriga vupam, kteriga ljubim, in kteriga, dokler bom shivel, tako mozhno ljubiti shelim, de is ljubesni do tebe rad sprejmem preganjanje, bolezhine, bolesni in tudi bridko smert, de bi le s' tim terplenjam leto svojo ljubesen, o perferzhni moj Jesuf! v' djanji ino resnizi skasati samogel.

Is te moje ljubesni do tebe, o Jesuf! me grivajo is dnu mojiga serza v' si moji grehi, ktere sim od svojih mladih nog noter do te ure v' misli, besedi ino djanji storil. Oh, kakshen trosht bi mi sdaj bil, ko bi jes tebe, moj Bog ino Gospod! nikdar ne bil ras-shalil! ampak ko bi bil ti, o Jesuf! vedno veselje in dopadenje nad mojo dusho imél. Ker so pa, oh, de bi tako ne! moji grehi she storjeni, tak mi drujiga ne ostane, kakor s' ozhitnim gresnikam rezhi: „O Jesuf! bodi milostliv meni gresniku!“

K' f v. D u h u.

O Bog, sv. Duh! ti sposnash, v' kakshno nefrezho nal je spravil gréh nashih pervih

starishev, Adama ino Eve, ki sta presveto boshjo sapoved sanizovala, ino skos okufenje prepovedaniga sadu s' v'limi svojimi otrozi paradish sapadla, zhafne ino vezhne smerti dolshna postala. Oh, koljko tavshent in tavshent milijonov tih otrok sdaj is pravizhne sodbe boshje v' peklenfkim bresni gori, ki vender ni bil perpravlen zhloveku, ampak le hudim duhovam. Oh, kak shalofno je slifhati, kar prerok Jsaia na 5. postavi govori: „Pekel je svoje shrelo shiroko odperl, in njegovi mozhni, priprosto ljudstvo! visoki ino imenitni bodo v' njega padli.“

O Bog, sv. Duh! ko tako shalofno, strahno prerokovanje slifhim, in per sebi prevdarim, se obudi v' meni strah ino ljubesen. Strah, ker savsamem, de se bres shtevila veliko mojih bratov ino sester v' grosnim pekli snajde, in she vedno v' njega pada; od koder vender obeniga odreshenje vekomej ni. Ljubesen pa, (ktera strah od mene odganja,) se v' mojim serzi vshgê, ker vidim, kako môzhno si me ti, o premiloflivi sv. Duh! ljubil, ker is neismerne ljubesni do mene nevredniga, nisi parpuftil, de bi se bil jes s' premnogimi drugimi savolj mojih grehov v' pekel vderl, ampak poklizal si me she pred mojim rojstvam k' pravi sveti veri: ozhiftil si mojo dusho ne le od poerbaniga greha, ampak tudi od grehov, ktere sim sam storil, skos tvojo boshjo ljubesen, ktero si, o svêti Duh! v' moje serze vlil. „Skos leto tvojo, v' mojim serzi vsh-

gano ljubesen sim bil tudi prevarvan od bres-
shtevilnih drugih grehov ino hudobij, ktere bi
bil drugazhi gotovo dopernesel.

Sakaj si me pa, o sveti Duh! pred toljki-
mi tavshent ljudmi tako perferzhno ljubil, in
svojo ljubesen zhes mene rasliti hotel? Gotovo
le sato, de bi ogenj moje nasprotne ljubesni na
altarju mojiga serza skos vedno premishlovanje
tih tvojih meni nevrednimu podelenih dobrot ve-
dno gorel, in bi nikdar ne bil ogasnen skos vode
pregreh ino potoke bridkosti. Tak, pridi tedaj,
o sveti Duh! in ker sim me od mojih mladih
nog vòdil ino vedno moj pomozhnik bil, me
she sdaj ne sapusti, ker se moje shivljenje svo-
jimu konzu perblishuje. Ne odstopi od me-
ne, ampak poterdi ino skonzhaj milostlivo,
kar si v' meni sazhél ino storil, namreza vezh-
no isvelizbanje moje dushe. Ker pa nizhe-
sar vmadeshaniga ino greshniga v' nebesko
kraljestvo priti ne more; torej prejishi, o pre-
dobrotlivi sv. Duh! moje stopinje, poglej, ali
she kjé hodim po poti hudobije, in perpeli
me vender she pred smertjo na pot pravize;
ne daj, de bi se jes she kdaj s' kakim greham
od tebe odlozhil. In ker te sam vezhni, Sin
boshji tolashnika imenuje, tak pridi tudi k'
meni, kile she smerti perblishujem, in tolashi
me, o ljubi sv. Duh, v' téj moji sadni bolesni;
podpiraj me v' tisti uri, na kateri visi zela
frezhna ali nefrezhna vezhnost: oziraj ino osal-
shaj tedaj mojo vbogo dusho s' svojimi sedme-
rimi darovi, kakor s' sedmim shlahtnim kamni,
de pride lepa in popolna pred boshje ozhi.

Tak puſti tedaj, o Bog ſveti Duh! mene ſvojiga ſluſhabnika v' miru iti de bom tebi ſvojimu boſhjemu tolaſhniku v' prizho vſih ljutih nebeſhkih iſvoljenih ſa voljo ſvojiga iſvelizhanja peſme hvale ino ſuhvale vekomaj prepeval, radoval ino veſelo ſe glaſil: „Svet, svet, svet je Goſpod Bog vojknihi trum: nebeſa ino ſemlja polne njegove ſlave.“ Zhaſt bodi Bogu Ozhetu, ki me je ſkos ſvojo vſigamogozhnoſt ſtvaril: zhaſt bodi Bogu Sinu, ki me ſkos ſvojo modroſt odreſhil: zhaſt bodi Bogu ſvetimu Duhu, ki me je ſkos ſvojo dobrotlivnoſt poſvetil. Amen.

Pred bridko martro.

Gledanje bridke martre, in poſdravlenje tiſiga, kteriga podoba na krishu viſi, ſerze ſlo k' ljubezni vſhge; ljubesen pa ſadobi boſhjo ljubesen, in tako tudi ſreznho ſadno uro. Kriſtus je ſveti Jederti raſodêl, de hozhe timu miſloſt iſkaſati, kter njegovo podobo ſ' vſnilenimi ozhmi pogleda. — Vſemi torej boln zhlavek! pogosto bridko martro v' roke, in moli naſledne ali tim enake molitve pred njo, ino pa vſaki molitvi kuſhni tajiſti del njene podobe, kteriga terplenje ſi pobohſhno pozhaftil.

P o z h e ſ h e n j e.

1. Bodi zheſhena, o zhaſtiliva glava moſjiga Goſpoda Jeſufa Kriſtufa, pred ktero ſe vſe

nebeshke visokosti trefejo. Oh, kako si s' ternjam prebodena, s' terstam nevsmileno tolzhena, in kako bolezhno ranjena! Is serzhniga vsmilenja te kushnem, in se ti sahvalim sa te sa mene prestane martre; in te prosim, de me od bo-dezhiga ternja grehov ino nepokojne vesti re-lhish, de ne padem v' malosezhnost ali ob-upanje.

2. Bodi pozheshen, o narlepshi obras mo-jiga Gospoda Jesusa Kristusa! oh, kak si ras-bit, s' oplunki ofkrunjen ino s' kervjô pokrit! S' perferzhnim vsmilenjam te kushnem ino te hvalim sa te bolezhine, ktere si sa mene prestal, ino te prosim, de mi dalh enkrat tvoj presveti obras zhahtljivo v' nebesih gledati in se ve-komaj veseliti.

3. Bodite pozheshene, o vi svete rosh-nate liza mojiga Gospoda Jesusa Kristusa, oh, kok grosno ste sdelane ino vpadene! in vi vsta, slajlhe ko méd, oh, kok ste otezhene ino s' gorjupim sholzham ino jesiham ogreje-ne. S' perferzhnim vsmilenjam te kushnem, te hvalim sa te bolezhine, ktere si sa mé pre-stal, ino te prosim, daj mi tako nebeshko slad-kost okufiti, de mi ta svet le grenek bo.

4. Bodite pozheshene, vi preshlahtne ro-ke mojiga Gospoda Jesusa Kristusa; oh, kak stralšno ste na sv. krishu raspete rasranjene ino perbite! Is perferzhniga vsmilenja te kush-nem ino te hvalim sa voljo tih sa mé presta-

nih marter, ino te prosim, de me s' tim tvojim rokami objamešh ino branish.

5. Bodite pozhefhene, o bresvete nogé mojiga Gospoda Jesusa Kristufa! Oh, kak strashno šte na svet krish s' shebli perbite! Is perferzhniga vsmilenja te kufhnem, te sahvalim savoljo tih sa me prestanih marter, in te prosim, de mi odpustish mojo mlazhnoft, in kar fim v' molitvi in drugih dobrih delih samudil.

6. Bodi pozhefheno, prefladko ferze mojiga Gospoda Jesusa Kristufa! Oh, kak nevsmileno fi prebodeno! — Is ferzhniga vsmilenja te kufhnem, ino te hvalim sa voljo te sa me prestane rane, ino te prosim, de moje ferze s' lubesnjo ranish.

7. Vse lete martre, ino bolezhine ktere fi ti, o Gospod Jesus Kristuf, sa me prestal, ti darujem ino te prosim, de mi vse moje grehe odpustish, se v' moji smertni uri s' milostlivimi ozhmí na me ogledafsh, in me obvarjesh pred vřim nalesovanjam vidnih in nevidnih sovrašnikov.

Molituv řv. Jederti.

O prevsmileni Gospod Jesus! řpomnim te na tvoje premnoge martre ino bolezhine, ktere fi prestal, ko ři tri zele ure na řvetim krishu řhiv

visel sa odrefhenje zeliga svetá; in te profim
 (kos vse te martre, sosebno tedaj, ko je bila
 tvoja sveta stran prebodena, de mi v' moji bo-
 lesni na strani stojish, ino pravo poterpeshli-
 vost podelish. Tudi te profim, o prevsmileni
 Jesus! de vsak trenlej mojiga shivlenja k' tvoji
 dopadlivi hvali ino zhasi ino k' radi mojiga
 saflushenja milostlivo obernefh. Amen.

Od sedmih besed na krishu.

1. O Jesus! ki si na krishi vifejozh re-
 kel: „Ozhe! odpuhti jim, ker ne vedò, kaj
 delajo,“ odpuhti tudi meni moje grehe, ker tudi
 is zeliga serza v'fim odpuštim, ki so me kdaj
 ras - shalili.

2. O Jesus! ki si rasbojnika na krishi
 potolashil, rekezh: „Donef bofh s' menò v'
 paradishi:“ daj de tako vmerjem, de bom v'
 smertoi uri tudi saflifhal: Donef bofh s' me-
 nó v' paradishi.

3. O Jesus! ki si na krishi svoji materi
 rekel: „Shena! poglej svojiga, Sina,“ ino k' Ja-
 nesu: „Poglej svojo mater:“ daj de me prava
 ljubesen perdrushi tvoji materi, in de ona mojo
 vbogo dusno pod svoj plajsh (krije).

4. O Jesus! ki si na krishi s' velikim
 glasam savpil: „Moj Bog, moj Bog, sakaj si

me sapustil!“ daj de v' smertni uri ne bom od tebe sapusthen.

5. O Jesuf! ki si na krishi rekel: „Sheja me!“ daj mi vedno shejo po tvoji lubesni.

6. O Jesuf! ki si na krishi rekel: „Ozhe! v' tvoje roke isporozhim svojo duſho! daj, de kadar se bode moja duſha od teleſa lozhila, v' roke tvoje miloſti sprejeta bode.

7. O Jesuf! ki si poslednizh svoje shivljenje na krishi sklenil s' timi hefedi: „Dokonzheno je!“ daj, de ſhe pred svojo smertjo vse to dopolnim, kar k' tvoji zhaſti ino k' mojimu isvelizhanju od meno hozhelh.

LITANIJE

od Kristufoviga terplenja.

Gospod, vsmili se!

Kriste vsmili se!

Gospod vsmili se!

Kriste ſliſbi naſ!

Kriste vſliſbi naſ!

Jesuf, sa 30 ſrebernikov predan, vsmili se zhes naſ,

Jesuf, v' svojih teshavah na oljſki gori od angelja potolashen, vsmili se zhes naſ.

Jesuf, od Judesha s' kuſhovanjam isdan, vsmili se zhes naſ.

Jesuf, ko hudodelnik prijel ino svesan,
 Jesuf, od uzhenzov sapushen,
 Jesuf, pred Anasa ino Kajfsha postavljen,
 Jesuf, po krivim toshen,
 Jesuf, v' obras bit,
 Jesuf, od Petra trikrat satajen,
 Jesuf, pred Pilatusham lashnivo toshen,
 Jesuf, v' belim oblazhilu pred Herodesham
 saframovan,
 Jesuf, vbijavzu Barabu nasaj postavljen,
 Jesuf, grosovitno gajshlan,
 Jesuf, gerdo saplivan,
 Jesuf, s' ternjam kronan,
 Jesuf, s' framotni smerti krisha obfojen,
 Jesuf, s' teshkim krisham obloshen,
 Jesuf, s' shebli na krish perbit,
 Jesuf, s' dvema rasbojnikama krisban,
 Jesuf, na krishi krisban, saframovan ino
 preklinjan,
 Jesuf, na krishi s' sholzam ino jeliham
 napajan,
 Jesuf, Ozhetu svojo dushe isrozhivfhi,
 Jesuf, s' sulzo preboden,
 Jesuf, ki si s' nagnjeno glavo vmerl,
 Jesuf, v' nov grob poloshen,
 Jesuf, ki si spet od smerti vstal.

vsmili se zhef naf!

Jagnje boshje, ki grehe sveta odjemlesh, sa-
neli nam o Gospod!

Jagnje boshje... vslilhi naf o Gospod!

Jagnje boshje... vsmili se naf o Gospod!

Kriste vslilhi naf...

Ozhe nash...

M o l i t u v.

O Gospod, nebeski Ozhe! oglej se na mene, svojiga vbogiga flushabnika, sa kteriga je tvoj edinorojeni ,Sin v' roke grešnikov isdan bil, ino je martro krisha prestal. Ki shivish ino kraljujesh vekomaj. Amen.

K' Divizi Mariji.

Rasen podobe Krishaniga je tudi dobro per posteli imeti podobe Marije ino ljubih svetnikov; ktere tudi lahko poboshno v' roke vsame, ter v' svojih teshavah polajshanje dobi. Sakaj bolnik ne more veliko moliti, samore pa poboshno ino Bogu vdan serze imeti, ino k' temu dostokrat svete podobe poboshno kufhnati ali pogledati, veliko perpomore. Kadar si bolnik nekoliko odahne, sna vmeš tudi s' kako uštno molitvjo pozbafi svoje serze posvetiti, ali si od Marije ino svetnikov pomozh is nebes profiti. Lavretanške litanije, angeljske zhefhenje, „Zhefhena si kraljiza,“ so dobre andohti, Marijo pozhafiti.

Zhefhena si kraljiza.

Zhefhena si kraljiza, mati milosti, shivlenje sladkost in nashe upanje bodi zhefhena!

K' tebi vpijemo, mi sapušheni otrozi Eve. K' tebi sdihujemo mi shaloštni ino objokani v' dolini solsi. Sa to tedaj, naša besedniza! oberni k' nam svoje miloštlive ozhi, in po tim revnim shivlenji nam pokashi Jesusa, shegnan sad svojiga telefa, o vsmilena, o dobrotliva, o sladka diviza Marija.

,Sedem shalošt Marije.

1. O ljubeshni polna diviza Marija! ti shaloštna mati! spomni se te perferzhne bolezhine, ktero si obzhutila, ko ti je tvoj ljubeshni Sin svoje terplenje rasodel, ino od tebe slavo vsel. ,Skos leto tvojo veliko ferzhno shalošt te profim, de meni vmirajozhimu frezhno lozhituv od tiga sveta sadobih. Zhefhena . . .

2. O gnade polna deviza Marija, ti shaloštna mati! spomni se tajiste perferzhne bolezhine, ktero si obzhutila, ko si svojiga ljubiga ,Sina vidila tako grosovitno rasgajshlaniga. ,Skos leto tvojo veliko perferzhno shalošt te profim, de me od shib boshje jese refhish. Zhefhena si Marija . . .

3. O milosti polna deviza Marija, ti shaloštna mati! spomni se tiste perferzhne bolezhine, ktero si obzhutila, ko si svojiga ljubiga ,Sina vidila s' ternjavò krono ino shkarlatnim plajsham obdaniga, in slifhala ga k' smerti ob-

soditi. ,Skos leto tvojo veliko perferzhno shalost te prosim, de se zhes mene vbogiga bolnika vsmilish, in mi per tvojim ,Sinu milostlivo sodbo perdobish. Zheskena si Marija . . .

4. O tolashenja polna deviza Marija, ti shalostna mati! spomni se tiste perferzhne bolezhine, ktero si obzhutila, ko si svojiga ,Sina s' krisham oblosheniga frezhala, ino sadno slovo od njega vsela. ,Skos leto tvojo veliko perferzhno shalost te prosim, de moji dushi naproti pridefh, ino njo v' svojo brambo vsamesh. Zheskena . . .

5. O dobrete polna diviza Marija, ti shalostna mati! spomni se tiste perferzhne bolezhine, ktero si obzhutila, ko si svojiga ,Sina s' krisham po vsdignjeniga ino s' shebli grosovitno perbitiga vidila. ,Skos leto tvojo veliko perferzhno shalost te prosim, de meni vbogimu bolniku moje premnoge teshave polajshafh ino iskrajshafh. Zheskena . . .

6. O pomozhi polna deviza Marija, ti shalostna mati! spomni se tiste perferzhne shalosti, ktero si obzhutila, ko si svojiga ljubiga ,Sina s' smertjo rinjati ino v' bridkosti vmirati vidila. ,Skos leto tvojo perferzhno shalost te prosim, de meni vbogimu bolniku, kadar bom s' smertjo rinjal, frezhno odhodjo isprofish. Zheskena . . .

7. O brambe polna deviza, ti shalostna mati! spomni se te perferzhne bolezhine, ktero

si obzhutila, ko si svojiga ljubiga ,Sina mert-
viga v' svoje narozhje dobila ino njegove glo-
boke rane gledala ino kuhovala. ,Skos leto
tvoje veliko lerzhno shalost ino skos bo-
lezhe rane tvojiga ,Sina te prosim, de se me-
ne vbogiga bolnika vsmilish, ino mi frezhno
dokonzhanje perdobish. Amen.

Zhefhena i. t. d.

,Sedem radoft Marije.

1. ,Sveta Marija, ti veselja polna mati!
prosim te skos tisto veselje, kteriga v' nebesah
vshiva(h), ker se vidish nar blishje, presvete
Trojize zhes vse stvari povsdignjeno ino zhe-
fheno: ohrani mojo dusho, de bo ob smertni
uri od peklenkiga strahu refhena.

Zhefhena . . .

2. ,Sveta Marija, ti veselja polna mati!
prosim te skos tisto veselje, kteriga sdaj v' ne-
besah vshiva(h), ker se vidish s' venzam neo-
madeshaniga devishstva zhes vse kore angeljov ino
svetnikov kronano: ohrani mojo vbogo dusho,
de bo ob smertni uri vli(h) madeshov prosta.

Zhefhena . . .

3. ,Sveta Marija, ti veselja polna mati!
prosim te skos tisto veselje, kteriga v' nebe-
lah vshiva(h), ker vidish luzh tvoje shasti po

zelim nebeskim dvoru ras-shirjeno; ras-sveti mojo duho ob smertni uri, in poterdi jo tako, de ne bo skos obeno nevednost ali smoto sape-ljana. Zhefhena . . .

4. ,Sveta Marija, ti veselja polna mati, prosim te skos tisto veselje, s' kterim je tvoja duha napolnjena, ko te vfi nobeski prebivav-zi, kakor svojo mater spohtujejo: ohrani mojo duho, de te v' pomozh klizhe, zhafti ino tvo-jo sveto ime isrezhe, kadar se bo is telefa lozhila. Zhefhena . . .

5. ,Sveta Marija, veselja polna mati! prosim te skos tisto veselje, kteriga imash sa voljo mozhi, vse sadobiti kar profish: perdo-bodi moji vbogi duhi ob smertni uri sladkost boshje ljubesni, skos ktero se mi bo vfa gren-koba v' sladkost spremenila. Zhefhena . . .

6. ,Sveta Marija, veselja polna mati! prosim te skos tisto veselje, ktero ti is tega is-haja, ko vidish, de vfi, ki ti na semlji flushijo, po tvoji volji ino tvojim dopadjenji v' nebesah plazhilo dobijo: perdobodi moji vbogi duhi to gnado, de bo ob moji smertni uri vse ljubesni do posvetnih rezhi prosta, plazhilo v' nebesah sadobila. Zhefhena . . .

7. ,Sveta Marija, ti veselja polna ma-ti! prosim te skos tisto veselje, ktero ti is tiga pride, de vidish, de ti obilnost tvoje zhafti v' nebesah vekomaj ne bo odvseta: stoj mi na strani o moji smertni uri, in od

sheni od mene vse nalesovanje hudobnih duhov, ter mi pomagaj, de bom deleshen zhafti, k'ero mi je tvoj, Sin perpravil.

Zhefhena Marija i. t. d.

K' fvetimu Joshefu.

,Sveta Teresju pravi: „Kakor je Kristus na tim sveti fvetimu Joshefu vedno pokorn ino podloshen bil, tak bo tudi sdaj v' nebesih mu po volji storil, in mu nizhefar ne bo odrekel, sa kar ga profil bo.

M o l i t u v.

O sveti Joshef! ki se na tim svet nikdar nisi odmeknil od svojiga preljubiga rejenza Jesusa ino od svoje divishke shene Marije, dokler te ni presrezhna smert od njih lozhila: profim te ponishno, de s' to presveto drushino, s' ktero si vedno terdno savesan, tudi meni vbogimu gresniku ob moji smertni uri perstopish v' pomozh. Amen.

L i t a n i j e.

Gospod vsmili se!
Krisite vsmili se!

Gospod vsmili se!

Kriste sliši nas! i. t. d.

,Sveta Marija, nevesta svetiga Joshefa, prosi sa nas,

,Sveti Joshef, zhišči shenim prezhišče Divize Marije, prosi sa nas,

— rednik Jesufa Kristusa,

— pravizhen mosh po prizhovanju svetiga Duha,

— mosh po volji boshji,

— svešči hišhni ozhe,

— varh Marijniga devišhtva,

— svešči spremljavez Marije,

— ljubeshni poln tolashnik Marije,

— preimeniten v' zhišhoshi,

— prepriprošt v' ponishnosti,

— pregorezh v' ljubeshni do Boga ino bli-shniga,

— ki si v' skrivnostih boshjih od svetiga Duha ras-svetlen,

— ki si zhloveshke postajenje vezhne besede sapopadel,

— ki si s' Marijo is pokorshine v' Betlehem popotoval,

— ki si per rojstvi Jesufa prizhejozh bil,

— ki si s' Marijo boshjo Dete v' tempelni daroval,

— ki si s' Jesufam ino Marijo na povelu angelja v' Egipt sbeshal,

— ki si Jesufa ino Marijo po Herodeshovi smerti spet v' Israellko deshelo nasaj peljal,

prosi Boga sa nas,

,Sv. ki si s' Marijo sgubleniga Jesufa tri dni shaloſno iſkal,

— ki si Ga med vuzheniki s' veseljam najihel,

— Joshef, kterimu je Jesus vselej pokorn bil,

— ki si s' zhaſtjo imenovan mosh Marije,

— v' vsih naših silah,

— v' vsih naših potrebah,

— ob smertni uri,

— ſkos svojo sveſto priproſhnjo,

— ſkos svoje isvolenje sa Jesusoviga rednika,

— ſkos svojo angeljsko zhiſtoſt,

— ſkos vſo svojo ſkerb ino terplenje,

— ſkos vſe svoje zhednoſti,

— ſkos svojo zhaſt ino svelizhanje,

O Bog ſkos proſhno svetiga Joshefa. Te proſimo vſliſhi naſ!

Mi njegoviga varſtva potrebni,

De nam od Jesufa odpulhanje naših grehov isproſi,

De naſ Jesusu ino Mariji sveſto perporozha,

De vſim, ki ga is ſerza zhaſtijo, vſe potrebne dobrote dodeliſh,

De vselej tajiſtim, ki ga sa pomozh ino priproſhnjo proſijo, dobrotlivo pomagatiſh,

De nam s' Jesusam ino Marijo v' naših smertnih bridkoſtih na stran ſtoji,

Jagnje boſhje, ki grehe ſveta odjemleſh, ſaneſi nam, o Gospod!

Jagnje boſhje . . . vſliſhi naſ, o Gospod!

Jagnje boſhje . . . vſmili ſe zhes naſ, o Gospod!

Ozhe naſh . . . Zheſhena . . .

proſi Boga sa naſ,

Te proſimo, vſliſhi naſ.

M o l i t u v.

Naj nam presvete tvoje matere shenina saflushenje, pomaga, profimo, o Gospod, de kar nafha slabost ne more dosezhi, skos nje-gove proshnje nam bode dodeleno. Ki shivish ino kraljujesh vekomaj. Amen.

Perferzhni sdihleji k' Jesufa
Mariji ino sv. Joshefu.

1.

Imena mi nar slajšhe so:
Jesuf, Marija, Joshef,
K' Vam moje shelje vse gredò:
Jesuf, Maria, Joshef!

2.

S' poboshnim serzam sgovorim:
Jesuf, Maria, Joshef.
Oh, valho naj pomozh dobim:
Jesuf, Maria, Joshef!

3.

Pomagajte, pomagajte;
Jesuf, Maria, Joshef!

V' teshavah me podpirajte:
Jesuf, Maria, Joshef!

4.

,Skufhnjave mi odganjajte:
Jesuf, Maria, Joshef!
Teshave mi polajshajte:
Jesuf, Maria, Joshef!

5.

Vam svojo dusho isrozhim:
Jesuf, Maria, Joshef!
V' narozhji valhim naj saspim:
Jesuf, Maria, Joshef!

6.

Oh, naj moj sadni sdihlej bo:
Jesuf, Maria, Joshef.
Oh, spravte, spravte me v' nebo:
Jesuf, Maria, Joshef!

7.

Kadar me vse she sapufti:
Jesuf, Maria, Joshef!
Naj valha roka me dershi
Jesuf, Maria, Joshef!

8.

Oh, v' svojo drushno vsemte me,
Jesuf, Maria, Joshef,
S' vam vezhno naj sprebijam se,
Jesuf, Maria, Joshef!

K' fvetimu Mihaelu.

O sveti Mihael arhangel! kí si sa to od Boga poslavljen, de dušhe pred boshjiga sodnika spravljašh, in kí si se soper peklenško kazho serzhno vojskoval, in jo premagal: prosim te, perdobodi mi škos tvojo viško saflushenje, de tudi jes tiga hudobniga sovrashnika premagam, ter presveto Trojizo vekomaj hvalim ino zhaštim. Amen.

K' fvetimu angelu varhu.

O moj sveti angelj varih, moj nar svetejšhi spremljovavez škos zelo moje shivljenje, kteri mu sim od Boga s' duško ino s' telesam isrôzhen, škerbi sa mojo duško ino ne sapuši me ob moji smertni uri. Amen.

K' fveti Barbari.

V' dno tvojiga divišhkiga serza se perporozhim, o sveta Barbara! in te prosim škos bridko terplenje ino smert Jesusa Kristusa in škos grosovitne martre ino smert, ktere si ti sa njega prestala, de se dobrotlivo sa moje isvelizhan-

je ino mojo vbogo duſho potegneſh. ,Soſebno ſe ti pa perporozhim, o ti preſhlahtna divi-za ino ljublena neveſta Kriſtuſova! ſa tiſti zhaſ, ko bom v' ſmertnih bridkoſtah leſhal, ko mi bodo ozhi vgaſnile in jeſik omolknil, in me moj um in vſi pozhutki ſapuſtili, de mi tazhaſ k' pomozhi perſtopiſh, vſe hudobno nalesovanje odſheneſh, in mojo duſho ſpremiſh v' kraljeſtvo tvojiga ſhenina Jeſuſa Kriſtuſa. Amen.

K' ſv. Franzifhko ,Saverjanu.

O zhaſtitlivi ſin ſvetiga Ignazija, preveliki ſluſhabnik boſhji, ſv. Franzifhk! perdobodi tudi mojo duſho Goſpodu Jeſuſu! ,Stoj mi v' moji ſmertni ſili ſveſto na ſtrani, kakor ſi premnogim bolnikam na ſtrani ſtal. Iſrozhim ſe v' gnado ino brambo tvojiga kriſhaniga Jeſuſa in narljubesnivſhe matere Marije, h' kterim ſi ti tako dolgo sdihaval, de ſi ſvojo ſveto duſho isdehnil: perdobodi mi ſveto gorezhnoſt, vſe ſa voljo Kriſtuſa voljno preneſti, dokler doſeſhem ſveto kraljeſtvo nebeſhko. Amen.

K' vſim ljubim ,Svetnikam.

O vi iſvoljeni boſhji, ki ſte ték ſhivlenja frezhno dokonzhali in ſe sdaj s' Bogam vezhno

veselite! is zeliga serza vas prosim: stojte mi v' posledni vojški na strani, in mi perdobodite s' svojim saflushenjam ino priproshnjo milost per Bogu, de me v' vasho drushino vsame, in mi da vshivati ino gledati na vezhno svoje presveto oblizbje. Amen.

K. IV. Franzisko Svernikam.

O xhastivi in svetiga Ignacija, prevetliki lshabnik bozhi, iv. Franzisko! perdobodi tu di mozo dalho Gopoda Jesulu! Stoj mi v' mozi-
 luntin in svetlo na stran, kakor ti pramo-
 gim bolnikam na stran stoj. Jezuhin is v'
 gudo ino drambo svetiga Krihaniga Jesula in
 narjubenivno matere Marje, h' ktorim ti ti
 tako dolgo adihaval, de ti tvoje sveto dalho is-
 dehal: perdobodi mi sveto koronali, vte sa
 vojo Kristus voljno preneti, dokler dolshem
 sveto kraljstvo nebelsko. Amen.

K. vsm ljudim Svernikam.

Deveti del.

Ravnanje v' vsmertni fili.

PERVA POSTAVA.

Oferzhenje k' visim kerfhanfskim zhednostam.

Kadar bolnik tako oslabi, de se vidi, de bo smertno rinjanje nastopilo, je skerbeti, de duhoven ali spovednik pride, dokler dolgo je bolnik s'he per sastopnosti, ker lehko, de s'he bolnik kaj s' mafnikam ravnati imá, ali se mu s'he spovedati ho-zhe. Tudi ga duhoven v' dobrim vterdi, mu vupanje obudi, perd skufhnjavami varje, de bo posledna voj-fka po srezhi. Ker pa ni vselej mogozhe, duhovni-ga ob smertni uri k' sebi dobiti, naj pa kdo drugi po-boshen vmirajozhimu na strani stoji, in mu pozhasi ene ino druge molitve naprej móli, in ga k' terdnému savupanju na boshjo milost napeljava. K' timu naf opomina sveti Duh po besedah modriga ,Si-
raha: „Ne bodi samuden, bolnika obiskati; (p. 7.)
talashi bolnika, kadar se njegov duh od njega odprav-

lja.“ (p. 38.) De se pa to potrebno opravilo bolniku v' smertni fili na strani stati, ne samudi, se tukje postavijo.

Snamnja blisne smerti.

1. Nevadne ino splofne snamnja, de bo bolnik fkorej sklenil, so nasledne: ako shila pefha ino postaja, ali zelo saftane; ako so ozhi vgresne, zhes navado slo odperete, slo svetle, stermézhe, ali zhe bolnik narobe vidi! kar je okolj njega; ako nos tenek in fhpihaft in na konzi belkati postane, in zhe gré sapa kakor is méha; ako se roke trésejo, ali so vse mersle, mertve bres mesenja, nohti pa fivkasti; ako je obrasromenkast, ali ves bled ino spremenjen, sapa mersla ino smradliva; ako se zelo truplo ino udje ne smesijo; ako je put sosebno pozhelu mersel, na perkih in sosebno okolj ferza velika vrozhina; ako je bolnik ves nepoko jin, in se vidi, kakor bi kaj drobniga ifkal ino pobiral; moge mersle, ko léd.

2. She bolj ozhitne snamnja blisne smerti so: ako sapa saftaja, shilja saftane, ako bolnik sobé vkup tishi ali s' njimi fhkriple; ako se mu is ust peni; ako mu v' gertanzu gergrá, ako je ves golt s' shleso samafhen; bolnik rahlo in tiho sdihuje; ako se mu folse is ozhi same od sebe vdirajo, ako se mu usta ozhi ali drugi udje kerzhijo, i. t. d.

3. Rasen tih sna minj je tudi gledati kakfha je bolesen. Ki imajo vod vodeniko, itko, neduho, ktere v' stran bôde, kashelj dufhi, kterim se kri vstaviti ne da, ki imajo angino (ki so na vratu bolni), kterim vsdiguje; vezhkrat vmerjejo, ko se she malo poprejshnih snaminj perkashe, ko she shila dobro gré, in na naglim, de she govorijo. Torej, ktere v'

štran bôde, se blishajo smerti, kadar sazhnejo teshko dihati, in jim ušnize sive postanejo; ki so ranjeni, fosebno, zhe na glavi, vzhafi na naglim v' omotzi vmerjejo; vodenizhni, kadar shila saftane, bolj hitro dihati, ino se peniti sazhnejo; ktere kashelj dufhi, kmalo vmerjejo, po tim, kadar jim put v' obras stopi, teshko dihajo, ino ki savoljo štarosti oflabijo, vmerjejo, kadar se shila teshko zhuti.

Ako se tedaj is enih ali drugih snaminj sposná, de se smert blisha, sna kdo prizhejozhnih te le prafhanja rahlo ino pohlevno bolniku postaviti.

1. Ljubi kristjan! faj verjesh vse, kar sveta katoljšhka zerkuv veruje, ino nam verovati vkasuje? — moli sa menó sv. apostoljško vero: „Verjem v' Boga Ozheta vfiga mogozhniga i. t. d.

2. „Saj si perpravlen, v' téj sveti katoljšhki veri shiveti ino vmreti? — Ako bi ti ob smertni uri kaka škuřhnjava soper leto sv. vero v' glavo perřhla, kaj ne, de hozheřh, de bi pervoljenje nize ne veljalo? —

3. „Saj savupafh na neismerno dobroto ino milost boshjo, ino na breskonzhno saflushenje njegoviga „Sina Jesufa Kristufa? —

4. „Saj ljubifh svojiga Boga ino Gospoda is zeliga ferza zhes vse rezi? — in ti je torej shal is zeliga ferza, de si tiga velikiga Boga, narvikfhi ino vse ljubeshni vredno dobroto s' vednim in nevednim grehi ras - shalil? — in terdno šklenesh, ga nikdar vezh ras - shaliti? — Rezi torej s' ozhitnim greřhnikam (Luk. 18.): „Bog, bodi miloštliv meni vbogimu greřhniku!“

5. „Saj sprejmesh voljno leto svojo bolesen, vse bolezhino ino fa mo smert is boshjih rók, in si perpravlen, po boshji volji shiveti ino vmreti? — Rezi torej s' Davidam (Pfaln 37.);

„Gospod, perpravlen sim, terpeti.“ Ino s' sv. Avgufhtinam: „Tukje shgej, tukje réshi, de mi le v' vezhnosti persanesefh.“

6. „Saj odpustifh sa voljo Kristufa vřim od kraja, kateri so te zelo tvoje shivlenje ras-shalili? —

7. „Saj tudi shelifh, de bi tebi vsak odpustil, kteriga si kolj kedaj ras-shalil? —

8. „Saj bi bil perpravlen, de se ptuje blago nasaj da, ko bi se ga bres tvojiga védenja ino tvoje volje kaj med tvojim poshtenim premoshenjam snajdlo? —

9. „Saj tudi shelifh odpustkov deleshen biti, ktere snafh sdaj, sosebno pa ob smertni uri fkos poboshno isgovorjenje s' uřmi ali ferzam prefladkih imén: Jesuf ino Marija sadobití? —

10. „Saj shelifh ob smertni sili kako suamnje ferzhue grivenge rasodeti ino sveto odveso prejeti? —

De si je pa ravno bolnik she svete Sakramente prejel, in se nobeniga smertniga greha na savé, je vender dobro, de se pred svoje smertno vořtko she enkrat spové eniga ali drugiga she spovédaniga greha, ako je she per pameti. Dalej teshave slo manj-fha, in obudi k' lepimi zhednořmi s' kterimi se frez-hno vmerje, ako se bolniku boshja martra naprej der-shi, kakor je tudi sv. Karel Baromej storiti sapovedal, kader se mu je k' smerti blishalo. Kdor tedej boshjo martro bolniku naprej dershi, sua take ali enake besede mu naprej govoriti:

Vidifh, moj ljubi, kako Jesuf, ki lilije na polji oblazhi, tako reven ino nag tukje na kri-shi vifi. Dal se je islezhi, nam pokasati, de zhe hozhemo njegove zhasťi v' nebesih deleshni biti, se vřim sheljam do zhasnih rezhi odpovedati

moramo. Rezi torej s' svetim Ignazjam: „Oh, kak mi semlja smerdi, ko nebefa pogledam.“ Ino s' svetim Pavlam: „Nimamo tukje stanovitniga mesta, ampak prihodniga is'hemo.“ (Hebr. 13.) Ali s' Davidam: „Kakor jelen po mersli vodi koperni, tako posheli moja dusha tebe o Bog!“ (Psalm 41.)

Per pogledanju bridke martre.

Poglej, ljubi brat, (sestra...) ali ni to tvoj Bog, ki je tebe stvaril! pred katerim se tudi nebeshke mozhi vklanjaje? Od kod te-dej pride, de ves strên na krishu vili? „Tvoje pregrehe,“ ti pravi (Psalm 37.) so shle zhes mojo glavo, in so mi teshke ko velika pesa postale.“ „Saj ti je shal moji ljubi... de si svojimu Bogu take bridkosti naredil? V' resnizi, spodobi se, de ti je shal. Rezi torej s' sgublenim, Sinam: „Ozhe, gresnil sim pred nebefam ino pred teboj, in nisim vezh vreden, tvoj sin... imenovan biti.“ (Luk. 15.) Rezi s' ozhitnim gresnikam: „Bog, bodi milostliv meni, vbogimu gresniku,“ Luk. 18.) oh shal mi je, de sim gresnil.

Per pogledanju Kristusove glave.

Poglej, moj ljubi . . . , kako Jesus na krishu svojo glavo proti tebi oberne, nam-

rezn, de bi ti dal kufhlej ljubeshni, in kakor, de bi ti hotel na uho rezhi: „Ljubo dete moje! glej, is same ljubeshni do tebe sim jes v'takih bridkoshah vmerl; torej se tudi ti ne brani is ljubeshni do mene vmreti.“ Ja, tako je moj ljubi! is ljubeshni do tebe je Svelizhar vmerl, in torej tudi ti rezi: O moj Jesus! jes vmerjem is ljubeshni do tebe, ki li poprej is ljubeshni do mene vmerl.“

Per pogledanju raspetih rok.

Poglej, ljubi . . . kako Kristuf na krishu roke zhes sebe povsdignjene dershi: ker svoji-mu nebelshkimu Ozhetu sa te daruje vrednost svoje kervi ino vsiga svojiga terplenja. O kak naf je vender Isvelizhar ljubil! Tudi ti ljubi Jesusa is zeliga serza. Rezi s' svetim Avgustinam: „Oh, gorje zhafu, v' kterim nisim tebe, o Bog! ljubil!“

Per pogledanju svetih nog.

Poglej, moj ljubi . . . svete noge, ktere tvoj, Svelizhar is krisha visiti pusti, namrezn, sato, de bi jih ti kakor Magdalena s' sgrivanimi solsami pomozhil. Tudi pusti svoje noge od krisha doli visiti, naf vzhiti, kak moramo is tiga sveta proti nebesam hoditi: namrezn Kristuf je

moral terpeti, in je she le tako v' svojo zhaft peršhel. O tak saflonj upamo, ako bres terplenja v' nebefa priti upamo. Rezi tedej s' svetim Bonaventuram: „O Gospod! jes nozhem biti bres ran, ko tebe vidim ranjeniga.“

Per pogledanju odperte fv. strani.

Poglej, moj ljubi... s' sulzo od perto ino prebodeno stran Kristusovo: Glej, ogenj Kristusove ljubeshni do naf je bil toljki, de ni mogel vezh sapert oflati. V' leto perbeshalifhe, v' stran nafhiga Odreshenika hozhemo torej perbéshati, in se v' njéj skriti, in gotovo bomo pred vřim nalesovaujam hudiga sov-rashnika otéti.

Tudi svetuje rimfki ritual, bolniku peld Marije Divize podati, de ga poboshno pogleda, in se sa odhodjo tej mogozhni pomozhnizi perporozhi.

Perporozhenje Materi boshji.

O prefladka Deviza Marija, moja preljubeshniva mati, ino priproshniza! s' perferzhno ljubeshnjo te objamem, ino s' otrofškim savupanjem te kuřnem. O ljuba Mati! ťoji mi vender sdaj na strani, in ne sapuřti me v' pri-zhejozhi tili. Oh, proři sa mene svojiga ljubiga „Sina, in perdobodi mi odpufhanje mojih

grehov. Oberti k' meni svoje milostlive ozhi, in pokashi mi Jesusa, shegnan sad svojiga telesa. Odobrotliva, o vsmilena, o sladka Deviza Marija.

,Sedmeri pfalmi pokore ino molitve ino poboshne opravila poprejfniga osmiga dela se tudi sploh lebko per vmirajozhkih v' prid obernejo.

D R U G A P O , S T A V A .

*Od mertvashke svezhe, shegnane vode,
in shegna zhes bolnika.*

Per svetim kerstu se zhloveku gorezha svezha podá, in spét kadar vmirati sazbné, v' shiv spomin, de s' Jesufam, ki je prava luzh, ino v' njegovi sveti veri, ktera vse teme grefnik smotnjav rasganja, se mora nalho shivljenje sazheti, naprej peljati ino dokonzhati, ako hozbemo, de nam tamkje vezhnu luzh sveti. Te molitvize sna kdo vmirajozhimu saštopno pozbasi ino rablo naprej moliti, ako vmirajozh sam ne more:

Kadar se svezha podá.

Ostani per meni, o Gospod, sakaj vezher se perblishuje, in dan se je shenagnil. O Jesuf! moje shivljenje je sdaj per kraji, in smerit se blisha: satorej, o Bog mojiga serza! ne od-

stopi od mene, ampak tvoja visigamogozhna roka me varji soper vse moje sovrashnike. Amen.

O Gospod Jeshuf Kristuf, ti prava luzh sveta! ohrani v' meni luzh svojih gnad, in perpeli me k' vezhni luzhi.

O Jeshuf! ras-sveti me, ki si na svetimu krishu zel svet ras-svetil, in ne daj mi v' vezhni smerti ino temi saspati.

O Jeshuf! ti vezhna refniza! v' tebe ino tvoj sveti nauk terdno verjem: oh ohrani v' meni leto luzh, ino vsmili se zhes me, sakaj v' tvoje roke isporozhim svojo dusho.

O Jeshuf, ti studenz vezhniga isvelizhanja! v' tebe saupam, tebe ljubim is zeliga serza; pridi mi v' pomozh leto mojo posledno uro.

O moj Bog ino Gospod! ravnaj s' meno po svojim boshjim dopadenji in po svoji nelkonzhni milosti me tako s' sebo skleni, de se vekomaj ne lozhim od tebe.

Shegen zhes bolnika.

Ako ni mafhnik prizhejzoh, naj kdo drugi nasledne molitve zhes bolnika moli ino s' bridko martro vezhkrat krish zhes njega stori.

Shegnaj te Bog Ozhe, ki te je stvaril †, shegnaj te Bog Sin, ki te je odreshil †, shegnaj te Bog sveti Duh, ki te je posvetil †, presveta Trojiza ti podeli tukje poterpeshlivoft, tamkje pa vezhno shivljenje. Amen.

A l i p a :

Presveta Trojiza, Bog Ozhe, Sin no sveti Duh; mir nashiga Gospoda Jesufa Kristufa; mozh njegoviga bridkiga terplenja ino smerti; premagovavno snamnje svetiga krisha †, zhifost nomadeshovane Devize ino matere Marije, varstvo svetih angeljov ino isvelizhanych duhov; priproshnja vsih svetnikov ino isvoljenih boshjih bodi ino ostani per tebi. V' imeni Boga Ozhe-ta †, ino Sina †, ino svetiga Duha †, Amen.

Per pokropenju s' shegnano vodo.

Pokropi me, o Gospod! s' isopam svoje predrage roshno farbane kervi, ino bom zhif. Operi me s' vodo svoje svete strani, in bom belji ko sneg.

T R E T J A P O, S T A V A.

P e r p o r o z h e n j e d u s h e.

L I T A N I J E.

Gospod vsmili se!

Krište vsmili se!

Gospod vsmili se!

Krište slišhi nas!

Krište vslišhi nas! i. t. d.

,Stveta Marija, sa - nj (njo) Boga profi.

Vsi sveti angeli ino arhangeli, — sa - nj
(njo) Boga profite.

,Sveti Abel,

Vsi kori pravizhnih,

,Sveti Abraham,

,Sveti Janes kerstnik,

,Sveti Joshef,

Vsi sveti patriarhi ino preroki,

,Sveti Peter,

,Sveti Pavel,

,Sveti Andre,

,Sveti Janes,

Vsi sveti apostelni ino evangelisti,

Vsi sveti vuzhenzi Gospodovi,

Vsi sveti nedolshni otrozhizhi,

sa - nj (njo) profi (profite.)

,Sveti ,Shtefan,
 ,Sveti Lorenz,
 Vsi sveti marterniki,
 ,Sveti Silvester,
 ,Sveti Gregor,
 ,Sveti Avgufhtin,
 Vsi sveti shkofje in sposnovavzi,
 ,Sveti Benedikt,
 ,Sveti Franzisk,
 Vsi sveti menihi ino pušhavniki,
 ,Sveta Marija Magdalena,
 ,Sveta Luzia,
 Vse svete devize in vdove,
 Vsi svetniki ino svetnize boshje,

Bodi mu (nje) milofliv, sanefi mu (nje)
o Gospod!

Bodi mu (nje) milofliv, vŕliŕhi ga (njo)
o Gospod!

Bodi mu (nje) milofliv, odrefhi ga (njo),
o Gospod!

Od ſvoje jese, odrefhi ga (njo), o Gospod!

Od nefrezhne ſmerti, odrefhi ga (njo), o Go-
ſpod!

Od vſiga hudiga,

Od peklenſkih ſhtraſeng,

Od oblaſti hudizhove,

,Skos ſvoje rojſtvo,

,Skos ſvoj krish in terplenje,

,Skos ſvojo ſmert in pokopanje,

,Skos ſvoje zhaſtitlivo vſtajeenje,

,Skos ſvoje zhudno vnebohojenje,

,Skos gnado ſvetiga Duha,

Dan ſodbe,

sa - nj (njo) profi (profite.)

Odrefhi ga (njo) o Gospod

Mi, vbogi grešniki, prošimo te, vslisli nas,
 De mu (njèj) saneseli, prošimo
 Gospod vsmile se, i. t. d.

P e r p o r o z h e n j e .

Pòjdi, keršhankka dušba! is tiga sveta, v'
 imeni Boga vsigamogozhniga, ki te je stvaril;
 v' imeni Jesusa Kristusa, Sina shiviga Boga,
 ki je sa te terpel; v' imeni svetiga Duha,
 ki se je zhes tebe rasil, v' imeni angeljov ino
 arhangeljov; v' imeni tronov ino gospostvov; v'
 imeni vajvodarstvov ino oblastvov; v' imeni Ke-
 rubinov ino Serafinov; v' imeni patriarhov ino
 prerokov; v' imeni svetih apostolnov ino evan-
 gelistov; v' imeni svetih marternikov ino spos-
 novavzov; v' imeni svetih menihov ino pušhav-
 nikov; v' imeni svetih deviz ino vsih svetnikov
 ino svetniz boshjih. Bodi doneš v' miru tvoje
 felo, in tvoje prebivališhe v' svetim Sioni.
 ,Skos tajisliga Kristusa, Gospoda našhiga.
 O. Amen.

M o l i t u v .

O vsmileni Bog! o dobrotlivi Bog! o Bog,
 ki po velikosti svojiga vsmilenja grehe spokor-
 nih isbrisuješh, in sadolshenje doperneshenih
 grehov škos sanalhanje ino odpušhanje odjem-

leſh: oglej ſe miſoſljivo na tiga ſvojiga ſluſhabnika J. ino vſliſhi ga miſoſljivo; ſaj te ſa od puſhanje vſih ſvojih grehov ſ' ponishnim ino ſgrivanim ſerzam proſi. Ponovi v' njem, o dobrotlivi Ozhe! kar je ſkos poſemelko ſlaboſt v' njem popazheno, ali ſkos hudizhovo ſvijazho ofkrunjeno; in perdruſhi ga, ker je ud odreſhenja, edinosti teleſa zerkve. Vſmili ſe, o Goſpod! njegoviga ſdihovanja, vſmili ſe njegovih ſols; in ker nima ſaupanja, ko v' tvojo miſoſt, mu obljubo ſvoje ſprave iſpolni: „Skos Kriſtufa Goſpoda naſhiga. O. Amen.

Drugo perporozhenje.

Perporozhim te vſigamogozhnimu Bogu, preljubi brat. . . in te iſrozhim timu, zhigava ſtvar ſi, de kadar boſh ſkos ſmert dolg zhloveſtva plazhal, ſe ſpet poverneſh k' tvojimu „Stvarniku, ki te je iſ ila ſemlje vpodobil. Tvoji duſhi tedaj, ko bo iſ teleſa ſtopila, pridi naprot ſvetla truma angeljov; ſrezhaj te ſodniſhko ſbiralſhe apoſtelnov; poſdravi premagovavſka armada belo oblezhenih marternikov; obdaj liljnata mnoshina liſhezhnih ſposnovavzov; ſprejmi kor veſelo pojézhnih deviz, ino vsemi v' narozhje ſrezhniga miru objemanje patriarhov; ſagledaj oblizhje Kriſtufa Jeſufa vſe miſo ino zhaſtitlivo, ki te naj poſtávi v' drushbo ſvojih vednih ſpremnikov. Oſtani ti ſkrito, kar-

kolj je v' temih strašbniga, kar iskra v' plame-
ni, kar martra v' terpenji. Isogni se ti gnusob-
ni satan s' svojimi spremniki, ob tvojim prihodi v'
angeljski družni se naj prestrašhi, in naj is-
beshi v' strašen bresen vezhne nozhi. Vstani
Bog, in njegovi soperniki bodite ras- shkropleni,
in isbeshite, ki ga sovrashite, pred njegovim
oblizhjam. Kakor s'gine dim, s'ginite: kakor se
rastaja vojsek pred oblizhjam ognja, tak se
pogubite grešniki pred oblizhjam boshjim:
pravizhni pak se gostujte in radujte v' prizho
Boga. Omotene bodite ino oframotene vse pe-
klenške trume in flushabniki satana se naj ne
podstopijo, vstavljati tvojo pot. Reshi te od
vliga terpenja Kristuf, ki je sa te krishan
bil. Reshi te od vezhne smerti Kristuf, ki se
je ponishal vmreti sa te. Postavi te Kristuf,
,Sin shiviga Boga v' svoji blagi vedno zvetozhi
paradish, in sposnaj te on pravi Pastir sa svo-
jo ovzo. Odreshenika svojiga gledaj od oblizh-
ja do oblizhja, in veselej v' prizho njega od-
krito resnizo s' presrezhnimi ozhmí vidi. Po-
stavlen tedaj med verste isvelizhanih, vshivaj
sladkost boshjiga gledanja vekomaj. Amen.

M o l i t u v.

,Sprejmi, o Gospod! svojiga flushabnika
v' kraj isvelizhanja, kteriga od tvoje milosti
upa. O. Amen

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika is vſih peklenſkih nevarnoſti, is vervi ſhtrafeng, ino is vſih teshav. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Enoſa ino Elija od ſploſhne ſmertí ſveta. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Noeta od potopa. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Abrahama is meſta Ur na Kaldejſkim. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Joba od njegoviga terplenja. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Isaka od darovanja ino isroke njegoviga Ozheta Abrahama. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Lota is ,Sodome ino ognjeniga plamna. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Mojſeſa is roke Faraona, Egiptovſkiga kralja. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil Daniela is levnjaka. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil tri mladenzhe is rasbelene pezhí ino is rok hudobniga kralje. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor ſi reſhil ,Susano od krivizhniga obdolſhenja. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga flushabnika, kakor si refhil Davida is rok kralja Savla, ino is rok Goljata. O. Amen.

Refhi, o Gospod! dušho svojiga hlapza, kakor si refhil Petra ino, Pavla is jezhe. O. Amen

In kakor si svojo sveto devizo ino marternizo Teklo od trojne pregnosne matre refhil, tak refhi tudi dušho tiga svojiga flushabnika, in flori, de se s' tebo nebeshkih dobrot veselí. O. Amen.

,She eno perporozhenje.

Perporozhimo ti, o Gospod! dušho tvojiga flushabnika J. ino te prošimo, o Gospod Jesus Kristus! ti Isvelizhar sveta! de jo! ker si sa voljo nje milostlivo na semljo pershel, v' narozhje svojih patriarhov sprejeti ne od rezheh. ,Sposnaj jo, o Gospod! sa svojo stvar, ker ni od drugih bogov stvarjena, ampak od tebe praviga, shiviga Boga, ker ni drugiga Boga sunaj tebe, in nizhesar ni, kar bi bilo tvojimu delu enako. Rasveseli, o Gospod! njegovo dušho s' gledanjem svojiga oblizhja, in ne spomni se vezh na njegove poprejshne pregrehe ino nesmérnosti, ktere je isbudil ogenj slabiga poshelenja. Sakaj, de si je ravno grešhil, vender Ozheta, ,Sina ino svetiga Duba ni satajil

ampak verval, goreznost sa boshjo zhaft v' sebi ohranil, ino je Boga, ki je vse stvaril, sveŝto molil.

M o l i t u v.

Pregreh njegove mladosti in njegovih nevednost, se ne ŝpomni, profimo, o Gospod! ampak ŝpomni te ga po svoji veliki miloŝti v' zhafti svoje svetlobe. Naj se odprejo mu nebesa, naj se veseljo s' njim angeli. V' svoje kraljeŝtvo, o Gospod! ŝprejmi svojiga ŝlushabnika. ,Šprejme ga naj ŝv. Mihael, veliki angel boshji, ki je nebeskih v'ojŝk vojvodarŝtvo saŝlushil. Pridejo mu naj naprot ŝveti angelji boshji, in ga naj peljajo v' nebesko meŝto Jerusalem.

,Šprejme ga naj ŝv. Peter apostel, kterimu so od Boga kluzhi nebeshkiga kraljeŝtva dani. Naj mu v' pomozh perŝtopi ŝv. Pavel apostel, ki je bil vreden biti poŝoduv isvolenja. Naj proŝi sa - nj ŝv. Janes, isvoljen evangelist boshji, kterimu so nebeshke ŝkrivnoŝti bile rasodete. Naj molijo sa - nj vŝi ŝveti apostelni, kterim je dana od Gospoda oblaŝt, vesati ino odvesovati. Naj ga perporozhajjo Bogu vŝi ŝvetniki ino isvoljeni boshji, ki so sa voljo Kristuŝoviga imena na tim ŝveti martre preŝtali, de bo, od ŝvesil meŝa rasvesan saŝlushil priti v' zhaft nebeshkiga kraljeŝtva ŝkos

milostlivo podelenje nashiga Gospoda Jesufa Kristufa, ki s' Ozhetam ino svetim Duhamshivi ino kraljuje od vekomaj do vekomaj. O. Amen.

,S H T E R T A P O , S T A V A .

,She druge molitve sa zhasf smertne file.

Ni ravno sapovedano, koljko in kaj bi bi se moralo bolniku ob smertni sili naprej moliti. Terpijo smertne teshave dolgo, se moli vezh, sofebno pa to, kar je ravno v' dokonzhani tretji postavi sebrano, ker je is famiga Rimskiga rituala prestavleno, dalej so molitve, ki se v' ofmim deli prizhejzohih bukev snajdejo, tudi spet sa zhasf smertnih teshav oberniti; tako, de se nekaj zhafa le kar sa vmirajozhiga od sbrane drushne moli, potim se spet vmirojezhimu posebej naprej moli. Sa vmirajozhiga se lahko moli sv. Roshenkranz, litanije lauretanfke, od sv. Joshefa, od terplenja Kristusoviga, kjer se pa tak vé, rezhi mora: profi sa njega (njo) — vsmili se zhes nja i. t. d.“

Vmirajozhimu se dalej naprej molijo sedmeri psalmi pokore, ali tudi druge molitve is ofniga dela. To si mora pa smeraj pred ozhmí naprejbravez der-shati, de s' premnogimi molitvi vmirajozhiga ne vtrudi, toraj naj moli saftopno, pa rablo ino pozhasf, in vezhkrat tudi naj nekoliko zhafa postoji, pa mu spet ene ino druge tistih lepih kratkih sdihlejev naprej isrezhe, ki se v' peti postavi tiga devetiga dela ras-stavleni najdejo. Sgubi vmirajozhi besedo, se

naj k' grivengi opomina, ktero sna s' kakim snamujam roke ali glave rasodeti, de mu mafnik, zhe je prizhejzoh, she enkrat samore splofšno odveso podeleti. Tudi ga je opominati, de vfaj v' ferzi fladko ime Jesuf poboshno isgovori, in tak od zerkve podele ni popolnoma odpustik sadobi. Ko se pa vidi: de bo vmirajozhi sdaj in sdaj fklenil, se mu poboshno naprej molijo poboshni sdihlaji, s' kterimi se sadna polava tih bukev sazhe. Ako tedaj smertne teshave dolgo terpijo: se naj vmirajozhimu nasledue molitve tudi s' pridam napréj, ali sa-nj molijo,

Tri sofebno dobre molitve.

P e r v a m o l i t u v .

Gospod, vsmili se!

Kristuf, vsmili se!

Gospod, vsmili se!

Ozhe nash . . . Zhefhena . . .

Gospod Jesuf Kristuf! fkos tvoje presvete smertne teshave ino molituv, ktero si sa naf molil na obljski gori, kadar je tvoj put postal, kakor kervave kaple na semljo tekozh — te profim, de svoj preobilni kervavi put, kteriga si v' velikim strahu sa naf prelil, darujesh ino pokashefh Bogu v'figa mogozhnimu Ozhetu soper velikoft v'fih grehov tiga tvojiga flushabnika J., ter ga reshish v' letéj uri njegove smerti od v'fih fhtrafing ino strahu, ktere se

boji, de je sa svoje grehe saflushil. Ki shivish ino kraljujesh s' Ozhetam ino svetim Duham Bog od vekomaj do vekomaj. O. Amen.

Druga molituv.

Gospod, vsmili se! i. t. d.

Ozhe nash . . . Zhesheha . . .

Gospod Jesus Kristus, ki si hotel, sa naf na krishu vmreti! prosim te, de se bridkosti svojiga terplenja ino pokorjenja, ktere si sa naf revne greshnike na krishu prenesel, fosebno tisto uro, kadar se je tvoja presveta dusha od tvojiga presvetiga telefa lozhila, darujesh ino pokashesh Bogu Ozhetu vsigamogozhnimu sa dusho tiga svojiga slushabnika J., in ga reshish to njegovo smertno uro od vsiga pokorjenja ino terplenja, ktero se boji, de je sa svoje grehe saflushil. Ki s' Ozhetam ino svetim Duham shivish ino kraljujesh — Bog od vekomaj do vekomaj. O. Amen.

Tretja molituv.

Gospod, vsmili se zhes naf . . .

Kristus, vsmili se . . .

Ozhe nash . . . Zhesheha . . .

Gospod Jesus Kristus: ki si (kos ufa pre-
 roka govoril: S' vezhno ljubesnjo sim te
 ljubil, in torej is milosti na - se potegnil: pro-
 sim te, de ravno tisto ljubesen, ktera te je is
 nebes na semljo v' prenesenje bridkosti vsiga
 tvojiga terpenja potegnila, darujesh ino po-
 kashesh Bogu vsiga mogozhnimu Ozhetu sa du-
 sho letiga svojiga slushabnika J., ter ga re-
 shih od vsiga njegoviga terpenja ino po-
 korjenja, ktero se boji, de je sa svo-
 je grehe saflushil. Isvelizhaj njegovo du-
 sho leto uro njeniga odhoda. Odpri ji vrata
 shivljenja, in daj se ji veseliti s' tvojimi svet-
 niki v' vezhni zhafti. In ti, o predobrotlivi
 Gospod Jesus Kristus! ki si nas s' svojo pre-
 drago kervjo odreshil: vsmili se dushe tiga svo-
 jiga slushabnika, ino vpeli jo v' vezhno zve-
 tezhe ino prijetne sele paradisha, de bo tebi
 shivela v' nerastozhlivi ljubesni, ktira se od
 tebe ino od tvojih isvolenih nikdar ne da lo-
 zhiti. Ki s' Ozhetam ino svetim Duhom shivish
 ino kraljujesh — Bog od vekomaj do vekomaj.
 O Amen.

Trije perferzhni isdihleji.

1.

O vsiga mogozhni nebeshki Ozhe! jes sim
 tajisti reven zhlovek, kteriga si ti (kos svojo
 ozhetovsko vsigamogozhnost ino dobroto sa vo-

101

Les
ibohi
o Les

✓. Gospod, vslisli nasho molituv.

O. Inj nafhe vpitje naj k' tebi pride.

M o l i m o.

O Bog! ki si zhaftljivo imé nashiga Gospoda, svojiga edinorojeniga, Sina svojim vernim ljubesnivo ino sladko, hudim duhovam pak, kadar to sveto imé slisihijo, strahno storil, dodeli milostlivo, de bodo vsi, ki to sveto imé na semlji zhaftijo sladkost tvojih tolashb na semlji prejeli, ino vezhno veselje ino isvelizhanje v' nebesih vshivali. Skos ravno tajistiga Gospoda nashiga Jesusa Kristusa, tvojiga, Sina, kater s' tebo shivi ino kraljuje v' edinosti svetiga Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

P E T A P O , S T A V A.

Kratki isdihleji sa vmirajozhe.

1.

O nebeshki Ozhe, ti si mi shivljenje dal; mi ga hozhesh spet vseti? sгоди se tvoja vo-

lja; sakaj, ne shelim en sam trenk dalej shiveti, kakor je tvoja sveta volja.

Umreti moram, ino s' meno vfi ljudjé; pa ne vem boljiga zhasa, ko je ta, kteriga fi mi ti odlozil.

O nebélhki Ozhe! spomni se, de fim tvoja stvar, stvarjen po tvoji boshji podobi, ne daj se mi vekomaj pogubiti.

Daj mi, o nebélhki Ozhé! gnado, poterpeshlivo terpeti, ino v' savupanji vmreti.

O nebélhki Ozhe! vsmili se me po svoji veliki milosti, in po obilnosti svojiga vsmilenja mi isbrishi vse moje grehe.

2.

O moj Jesus! v' tebe verjem, v' letej sveti keršhanški katoljški veri shivim ino vmerjem.

O Jesus! v' tebe savupam, v' tim svetim savupanji shivim ino vmerjem.

O Jesus! tebe ljubim zhes vse; is zeliga serza mi je shal, de fim te kdaj v' svojim shivljenji ras-shalil: bodi milostliv meni, vbogimu greshniku.

O Jesus! radovoljno fi ti vmerl sa mene, tak tudi jes radovoljno vmerjem sa tebe:

O Jesus! ki fi rekel: Pridite k' meni vfi, ki ste s' skerbjo ino delam oblosheni, in jes vas bom potolashil: glej, jes pridem k' tebi, tolashi me v' moji smertni bridkošti.

O Gospod Jesus Kristuf! skos bridko terplenje, kteriga fi sa me prestal, tosebno tisto

uro, ko se je tvoja presveta dušha od tvojiga presvetiga telefa lozhila, se všmili moje vbo-ge dušhe, ktera se sdaj v' vezhnost odpravlja.

3.

O Bog sveti Duh, ti tolashnik shaloftnih! vushgi v' meni egenj svoje boshje ljubeshni: pokonzhaj vse, kar je v' meni greshniga, in daj mi spet sdaj nasaj tisto ljubeshnivo nedolshnost, ktero sim od tebe v' Sakramentu sveti-ga kersta prejel.

O sveti Duh! me odstopi od mene: daj mi svoje ras-svetljenje ino svojo mozh, de me hudobni duh ne smoti ino ne premaga.

,Sveta Trojiza en sam Bog! všmili se zhes mene!

4.

,Sveta Marija, mati boshja! spomnim te na tiste svoje molitve, s' kterim sim te toljkokrat v' svojim shivlenji sa frezhno sadno uro profil: Oh, naj sdaj sad svoje molitve oku-sim, bodi moja tolashniza ino pomozhniza mo-jo posledno uro.

O sveta Deviza, našha besfedniza! oberni na me svoje milofstlive ozhi, in po tim revnim shivlenji mi pokashi sad svojiga telefa — Jesusa, o dobrotliva, o všmilena, o sladka Deviza Marija!

Ti boshja porodniza: pokashi mi Jesusa, shegnan sad svojiga telefa!

Ti perbeshaliche greshnikov, pokashi mi Jesusa, shegnan sad svojiga telefa!

Ti tolashniza shaloftnik, pokashi nam Jesufa, shegnan sad svojiga telefa!

Ti mati milosti, pokashi nam Jesufa, shegnan sad svojiga telefa!

Pod tvojo pomozh perbeshim, o sveta boshja porodniza! ne savershi môjih prošhenj v' moji sili, ampak refhi me od vse nevarnosti, o zhaftitliva ino shegnana Deviza, nalha golpa, nalha sredniza, nalha besedniza, spravi me s' svojim ,Sinam, perporozhi me svojimu ,Sinu, isrozhi me svojimu ,Sinu.

Marija, mati nade,
 Mati tudi vse milosti,
 Pred hudim duham vari me,
 Po smerti k' sebi vsemi me.

5.

,Sveti arhangelj Mihael, ti možni vojshak ino varh vsih vmirajozhkih! stoj mi na strani mojo smertno uro, pomagaj mi, se vojfkovati ino premagati

,Sveti Mihael! slavni vajvoda ino premagovavez peklenških duhov, pridi mi k' pomozhi perdobodi mi odpushtanje grehov; sprejmi mojo dušo, ino vpeli jo v' vezhno veselje.

O sveti angelj varih, in moj-svesti spremnik na môji poti! prošim te skos možh svetiga krisha, vari me od vliga peklenškiga nalesovanja, de moja duša v' tvojo ino vsih angeljov drushno frezhno pride.

O vi vsi isvoljeni boshji, fosebno vi moji patroni! profim vas skos vashe zhaslittivo premaganje, s' kterim ste ob smertni uri pod boshjoj bramboj pekel premagali, de mi s' svojim saflushenjam in s' svojoj priproshnjoj perdobite gnado, venez premaganja in vezhniga isvelizhanja sadobiti.

6.

Dokler shivim, se k' vam glasim,

Jesuf, Marija, Joshef!

V' ti sili sdaj, do smert' vselaj

Jesuf, Marija, Joshef!

Mislim na vas, jes vsaki zhasl

Jesuf, Marija, Joshef!

,Se vam savsim perporozhim,

Jesuf, Marija, Joshef!

Dusha, telo naj vashe bo,

Jesuf, Marija, Joshef!

Terdno na vas savupam jas,

Jesuf, Marija, Joshef!

Ne lozbite od mene se

Jesuf, Marija, Joshef!

V' gnad' lozhit' se pomagajte

Jesuf, Marija, Joshef!

,Sovrashnike odshenite,

Jesuf, Marija, Joshef!

,Spremite me, v' nebesa kje

Jesuf, Marija, Joshef.

7.

O moj Bog! shal mi je, de sim gresbil, is zeliga ferza me griva, de sim v' svojim shiv-

lenji tebe, o moja nar vikfhi dobrota! ras-shalil.

O Bog! bodi meni, vbogimu gresniku milostliv. Odpuſti mi moje storjene hudobije.

Ne pojdi s' menò v' sodbo, ampak ſtòri s' meno po ſvoji veliki miloſti.

O Bog! poterdi v' meni vero. O Bog! pomnoshi v' meni upanje. O Bog! ushgi v' meni ljubesen, ktera me bo na vekomaj s' te-bó ſklenila.

O Gospod! reſhi me is terde ſuſhnoſti tiga ſhivlenja, in dodeli mi miloſtlivo vhoditſhe v' tvoje kraljeſtvo.

O Gospod! ne perpuſti, de bi ſovrashniki moji duſhi na poti ſtali, in bi me na poti k' tebi vſtavljali.

8.

O nebeſhki Ozhe! kakor ſe je tvoj, Sin na oljſki gòri pred ſvojim terplenjam ſavſim tvoji volji podvergel, ter rekel: Ne moja, ampak tvoja volja ſe ſgòdi! — tak ſa vlim ſe tudi jeſ podveršem tvoji boſhji voli.

Tvoja volja, o Gospod! ſe ſgòdi, kakor v' nebeſih tak na ſemlji.

Perpravleno je moje ſerze, o Gospod! perpravleno k' vſimu, kar tebi dopade.

O krishani Jeſuf! kakor ſi ti na krishu krishavzam odpuſtil, tak tudi meni odpuſti moje grebe.

O moj Odreſhenik! kakor ſi ti na krishu ſa ſvoje ſovrashnike molil, tak tudi ſa mene vbogiga gresnika ſvojiga nebeſhkiga Ozheta pròli.

O moj Isvelizhar! kakor si na krishu rasbojniku paradish obljudil, tak tudi mene po moji smerti v' tajistiga vpeli.

O moj Jesus! kakor si na krishu svojo mater svetimu Janesu isrozhil, tak tudi mene perporozhi svojimu nebeshkimu Ozhetu.

O moj krishani Isvelizhar! kakor si ti na krishu svojo sapushenoft nebeshkimu Ozhetu toshil, tak toshim jes tebi svojo veliko revshino.

O moj Isvelizhar! kakor je tebe na krishu po mojim isvelizhanji shejalo, tak mene sheja po gledanju tvojiga boshjiga oblizhja.

O moj Isvelizhar! kakor si ti svoje terplenje frezhno dokonzhal, tak tudi moje terplenje k' frezhnimu konzu perpeli.

O Jesus! kakor si ti svojo sveto dusho nebeshkimu Ozhetu isrozhil, tak isrozhim jes tebi svojo gresno dusho.

O moj Odreshenik! kakor si ti is ljubesni do svojiga nebeshkiga Ozheta vmerl, tak vmerjem jes is lubesni do tebe.

O moj krishani Isvelizhar! kakor je tvoj nebeshki Ozhe tvojo dusho sprejel, tak sprejmi ti mojo gresno dusho.

O moj Jesus! kakor si ti zhaftitlivo od mertvih vstal, tak tudi meni zhaftitlivo vstajenje dodeli.

O moj Isvelizhar! kakor si ti s' veseljam v' nebesa shel, tak tudi meni daj vezhno veselje dosézhi.

9.

O moj Odreshenik! ne puhti me sa voljo mojih grehov se pogubiti, saj si pershel na svet gresnike isvelizhat.

Tvoj tovarh, o Isvelizhar! hozhem biti v' terplenji ino v' smerti, daj de bom tudi tvoj tovarh v' nebesih.

Saflushenje Jesusa me toláshi!

Modroft Jesusa me vúzhi!

Dobrota Jesusa me posvétí!

Poterpeshlivoft Jesusa me potérdi!

Krotkoft Jesusa me krepzhaj!

Pravizhnoft Jesusa me varji!

Milost Jesusa daj meni ino v'lim vernim vezh-
no shivljenje!

,Slabost Jesusa bodi moja mozh!

Rane Jesusa bodo moje sdravilo!

Krish Jesusa bodi moje smaga!

,Smert Jesusa bodi moja shivljenje!

Kri Jesusa bodi moje vmivalo!

O dobrotlivi Jesuf! vflíhi me!

V' tvoje svete rane skrijem se!

10.

,Sveta Marija, mati boshja! prosi sa mene, vbogiga grefhnika, sdaj ino mojo smertno uro.

O Mati boshja! iskashi se sdaj, de si moja mati; — stoj mi na strani, — ne sapuſti me!

O ljubesniva Mati! ti perbeshalíhe grefhnikov, ti tolashniza shaloſtnih! tolashi me! ne sa-vershi me!

O vsmilena, o gnad polna Deviza Marija! oberni na me svoje miloſtlive ozhí ino prosi sa me.

O Marija, ti miloſtliva mati! naj okuſim sdaj tvojo materno pomozh! oh sprejmi mojo duſho, ko se bo lozhila od te'esa!

O Marija! v' tvoje devíſhko ferze isporo-

zhim svoj sadni sdihej! — v' tvoje roke isporozhim svojo vbogo duho! — O sveti Joshef! kakor sta ti ob tvoji smerti Jesus ino Marija to-lashljivo na strani stala, tak tudi ti stoj meni na strani v' moji smertni sili! — O sveti arhangel Mihael! ne sapsuti me! pridi mi na pomozh v' moji nevarni vojfki! — Moj sveti angelj varih! ne odstopi od mene svojiga rejenza (rejenke), pomagaj mi dolezhi frezhno smert!

O vi sveti apostelni, profite sa me!

O vi sveti marterniki, profite sa me!

O vi sveti sposnovavzi, profite sa me!

O vi svete devize, profite sa me!

O vi vsi ljubi svetniki ino svetnize boshje, sosebno vi moji patroni, profite sa me!

S H E S T A P O S T A V A.

Ob vmiranju, ino kmalo po smerti.

Kadar bolnik skleniti hozhe, se mu ti sdiheji mirno naprej molijo :

Hvaleni ino zhesheni bodite — Jesus, Marija, Joshef!

Jesus, Marija, Joshef, veselej v' mojim serzi!

Jesus, Marija, Joshef, veselej v' mojih millih!

Jesus, Marija, Joshef, veselej v' mojih vstah!

Jesus, Marija, Joshef, vselej na mojim jesiku!

Jesus, Marija, Joshef, moja sadna misel!

Jesus, Marija, Joshef, moja sadna beseda!

Jesus, Marija, Joshef, moji sadni sdiheji!

Jesus, Marija, Joshef, vam shivim!

Jesus, Marija, Joshef, vam vmerjem!

Jesus, Marija, Joshef, vash sim shiv ino mertev!

O Jezus! v' tebe verjem. — O Jezus! v' tebe vupam. — O Jezus! tebe zhes vse ljubim. — O Jezus! bodi meni, vbogimu grešniku gnadliv. — O Jezus! bodi meni, vbogimu grešniku milostliv. Jezus! Jezus! Jezus! — Jezus, Marija, Joshef! v' vashe roke isporozhim svojo dušo! —

Rakor hitro je zhlavek sklenil, molijo prizhejzhi:

Pridite v' pomozh, vi svetniki ino svetnize boshje, pridite naprot vi angelji Gospodovi, sprejmite njegovo (njeno) dušo, in perpelite jo pred oblizhe Narvikshiga. Sprejmi te Kristuf, ki te je poklizal, in angeli te naj spremijo v' narozhje Abrahama. Daj mu (njej) o Gospod! vezhni mir, in vezhna luzh mu (njej) naj sveti.

Gospod! vsmili se zhes njega (njo).

Gospod! vsmili se zhes njega (njo).

Ozhe našh... (naprej tiho do):

✓. In ne vpeli naš v' skushnjavo.

O. Temuzh naš rezhi od vsiga ludiga.

✓. Daj mu (njej) o Gospod! vezhni pokoj,

O. In vezhna luzh mu (njej) naj sveti.

✓. Od vrat pekla.

O. Reshi, o Gospod! njegovo (njeno) dušo.

✓. Naj pozhiva v' miru. — O. Amen.

✓. Gospod! vslislihi mojo molituv.

O. In moje npitje naj k' tebi pride.

M o l i t v a

Tebi, o Gospod! perporozhimo dušo tvojiga lnshabnika J. de, ker je svetu odmerl, tebi shivi, in kar je po zhlavefki slabosti grešilh; ti po svoji neskonzhni dobroti milostlivo isbrilheslh. Skos Kristufa, Gospoda našhiga. Amen.

K a s a l o.

	,Stran.
Predgovor - - - - -	III

P E R V I D E L.

Od tiga, kar gre zhloveku, per sdravih udih storiti, ako hozbe enkrat frezhno vmreti.

P o s t a v e.

I. Pervo, drugo ino tretje, kar je k' timu potrebno.	
1. De poboshno shivimo - - - - -	5
2. Nektere svete in poboshne navade - - - - -	7
3. ,Spomin na smert - - - - -	10
II. Zheterto, peto ino shesto, kar je sa dobro smert potrebno.	
4. Pogošto prejemanje svetih Sakramentov	11
5. Pogošto premishlovanje ino pozheshtovanje Kristusoviga terplenja - - - - -	13
6. Zheshtenje Marije Devize - - - - -	14
sv. Joshefa - - - - -	15
sv. Mihaela in angelov - - - - -	16
sv. Barbare in sv. patronov - - - - -	16
III. ,Sedmo ino osmo, kar je sa frezhne smert potrebno.	
7. Do vbogih vsmljenje imeti - - - - -	17
8. ,Se dush v' vizah spomniti in sa nje moliti	19

D R U G I D E L.

Od tiga, kar gre zhloveku storiti, kakor hitro nevarno sbôli.

P o s t a v e.

I. De spoved ni odlagati - - - - -	21
,Sedem psalmov od pokore - - - - -	24
II. Od svete popotnize - - - - -	36
Molitve pred sv. obhajilam - - - - -	39
po sv. obhajilu - - - - -	43
III. Od sv. posledniga olja - - - - -	46
Molitve - - - - -	49

				,Stran.
IV.	Od storjenja testamenta	-	-	57
V.	Od duhovniga testamenta	-	-	59

T R E E J I D E L.

Od tiga, kar je storiti, ako se bolesen hujšha.

P o f t a v e.

I.	Bolnike objiskovati in jim strezhi	-	-	65
II.	Od poterpeshivosti v' bolesni	-	-	68
III.	Od prida poterpeshivosti	-	-	70
VI.	Pot krisha je gotova pot nebefa	-	-	72

,S H T E R T I D E L.

Navadne toshbe bolnikov.

P o f t a v e.

I.	Perva toshba, de prevezh terpi	-	-	76
II.	Druga, tretja in šherta toshba	-	-	79
	2. de so stravila pregrenke	-	-	79
	3. de ne mogo dobriga delati in moliti	-	-	80
	4. de bo vse k' nizm perfhlo	-	-	80
III.	Peta, šhesta in sedma toshba.			
	5. de je postel preterda.	-	-	82
	6. de hudo shejo terpijo	-	-	83
	7. de so vbogi in sapušheni	-	-	83
IV.	Osma in deveta toshba.			
	8. de bolesen predolgo terpi	-	-	86
	9. de ne vejo k' zhimu zhaf obrniti	-	-	88
	a. na dele, nozhi ino dne	-	-	88
	b. sa vsako uro posebej	-	-	90
	c. Pozheshenje sv. 5 ran	-	-	99
	d. vñh skrivnost Kristusoviga terplenja			102
	e. sa vsaki dan tjedna	-	-	103

P E T I D E L.

Vsroki za voljo kterih se nam smerti bati ni.

P o f t a v e.

I.	Od perviga vsroka.			
	1. ker dolg nature plazhamo	-	-	104

II. Od drugiga vsroka.	
2. smert refhi od teshav - - -	105
III. Od tretjiga vsroka.	
3. Nam odvsame mozh grefhiti - - -	106
IV. Od fhtertiga vsroka.	
4. „Smert je vrate v' nebefa - - -	107
V. Od petiga vsroka.	
5. ker Bog tako hozhe - - -	109

,S H E ,S T I D E L.

Vsroki, sa voljo katririh nekteri neradi vmerjejo.

P o f t a v e.

I. Pervi vsrok, 1. ker so fhe mladi - - -	110
II. Drugi vsrok, 2. ker so fhe malo dobriga storili	111
III. Tretji vsrok. 3. de fhe morajo koga neo- fkerbteniga sapustiti - - - - -	113
IV. „Shterti vsrok. 4. ker se bojijo pred fod- nika priti - - - - -	115
V. Peti vsrok. 5. strah pred skušnjavami smert- no uro - - - - -	116
VI. „Shefti vsrok. 6. ker je smert bridka - - -	118

,S E D M I D E L.

Nektere prav imenitne opravila pred smertjo.

P o f t a v e.

I. Odprava sovrashstva - - - - -	121
II. Poprava krivize - - - - -	123
III. Odprava nepotrebnih in nevarnih oseb od bol- nifke poštele - - - - -	125
IV. Ponovitev svete spovedi - - - - -	128
V. Podelenje dobrih naukov - - - - -	131
VI. Poterpeshlivoft stanovitna - - - - -	132

O ,S M I D E L.

Poboshne opravile kristjana sa smert bolaniga.

P o f t a v e.

I. Vsfakdanje obudenje dobriga namena - - -	134
a. sjutrej - - - - -	134
b. svezher - - - - -	137
Lavretanfke litanije - - - - -	138

	,Stran.
II. Obudenje treh boshjih zhednosti, grivenge	141
III. Sahvala se vse prejete dobrote boshje -	146
IV. ,Sklenituv svoje volje s' boshjoj voljój -	149
V. Profhuje sa srezhno sadno uro.	
K' Bogu Ozhetu - - -	151
K' Bogu ,Sinu - - -	153
K' sv. Duhu - - -	155
Pred bridko martro - - -	158
Molituv sv. Jederti - - -	160
Od 7 besed na krishu - - -	161
Litanije od Kristusoviga terplenja	162
K' Divizi Marji - - -	164
7. shalost Marije - - -	165
7. radošt Marije Divize - - -	167
K' sv. Joshefu molituv in litanije	169
K' Jesufu, Mariji in sv. Joshefu	172
K' sv. Mihaelu, angelju varhu sv. Bar-	
bari, sv. Franzizhko in vřim ,Svetuikam	174

D E V E T I D E L.

Ravnanje v' smertni fili.

P o s t a v e.

I. Oterzhenje k' vřim kerfhanřkim zhednořtam; per kasanji bridke martre - - -	177
II. Od mertvařhke svezhe, shegnane vode, in shegna zhes bolnika - - -	184
III. Perporozhenje duřhe - - -	187
IV. ,She druge molitve - - -	195
3 posebno dobre - - -	196
3 perferzhni sdihleji - - -	198
Litanije od sladkiga imena Jesufa - - -	200
V. Kratki sdihleji sa vmirajozhe - - -	203
VI. Ob vmiranju ino karalu po smerti - - -	211

SYNOPSIS

RITUALIS ROMANI

in

visitandis, providendis et adju-
vandis infirmis.

Qua appendix

ad quemcunque librum pro infirmis,
præcipue vero ad libellum sloveni-
cum: *Voditel proti obljubljeni deshe-
li*, cujus etiam paginas indicat.

P A R S I.

De visitatione infirmorum.

Monita praevia.

1. Quam primum animarum pastor noverit, quempiam ex fidelibus suae curae commissis aegrotare, ultro ad illum accedat, idque non semel tantum, sed saepius, quatenus opus fuerit.

2. Quodsi ipse legitime impeditus, infirmorum visitationi interdum vacare non potest, id praestandum curabit per alios sacerdotes aut saltem per laicos pios & charitate christiana praeditos (p. 65)

3. Aegrotos visitans, ea, qua Sacerdotes Domini decet, honestate et gravitate se habeat, ut non aegris solum, sed et sibi et domesticis verbo et exemplo prosit ad salutem.

4. Eorum vero praecipuam curam geret, qui humanis auxiliis destituti, benigni & providi pastoris charitatem requirunt. Quibus, si non potest ipse succurrere de suo, prout debet, si facultas suppetit, per privatas vel publicas collectas succurrendum curabit. (p. 17.)

5. Inprimis autem spiritualem aegrotantium curam suscipiat, omnemque curam in eo ponat, ut in via salutis eos dirigat, atque a diabolicis insidiis salutarium adjumentorum praesidio defendat ac tueatur.

6. Accedat autem ad aegrotum ita paratus, ut in promptu habeat argumenta ad persuadendum apta (cuti in Löhner, Spengler, Koehler inquiri possunt), ac praesertim Sanctorum exempla, quae plurimum valent; quibus eum in Domino consoletur, excitet ac recreet. (pag. 76 — 103.) Horteturque, ut omnem spem suam in Deo ponat, de peccatis suis poeniteat, (p. 144 et 24.), divinam misericordiam imploret, & infirmitatis poenas tanquam paternam Dei visitationem patienter ferat (p. 68 — 75.) et ad salutem suam provenisse credat, ut vitam moresque suos melius instituat.

7. Deinde, qua par est, prudentia, & charitate, hominem ad sacram confessionem inducat; et confitentem audiat, etsi velit totius vitae peccata confiteri; ac si opus fuerit, tam infirmo quam ejus familiaribus in memoriam revocet, quod Lateranensis concilii decretis cavetur sub gravibus poenis, ne medici ultra tertiam vicem aegrotos visitent, nisi ipsis prius certo constet, illos confessionis Sacramento rite expiatis fuisse.

8. Illud praeterea diligenter servari curabit, ne quis pro corporali salute aliquid aegroto svadeat, vel adhibeat, quod in detrimentum animae convertetur.

9. Ubi vero periculum immineat, pastor monebit infirmum, ne daemonum astutia neque medicorum pollicitationibus, neque propinguorum & amicorum blanditiis se ullo modo decipi sinat, quominus ea, quae ad animae salutem pertinent, opportune procuret, et qua par est, devotione & celeritate, sancta Sacramenta, dum sana mens est, integrique sensus, religiose suscipiat, citra fallacem illam ac perniciosam procrastinationem, quae plurimos ad aeterna supplicia perduxit, indiesque fallente diabolo perducit. (p. 21.)

10. Videbit praeterea sacerdos, quibus potissimum tentationibus aut pravis opinionibus aeger sit subjectus, eique prout opus fuerit, apta remedia prudenter adhibebit.

11. Sacras imagines, Christi Domini Crucifixi, B. M. V. et Sancti, quem aeger praecipue veneratur, ob oculos ejus apponi curabit. Vasculum item adsit aquae benedictae, qua frequenter aspergatur. (p. 66.)

12. Proponet etiam aegrotanti, prout ejus conditio feret, aliquas breves orationes & pias mentis ad Deum excitationes. (p. 88—103. 134—173. Haec tamen opportune et discrete suggerantur, ne aegroto molestia sed levamen afferatur. (p. 66.)

13. Consoletur infirmum, se & alios pro se oraturos, idque, ut fiat, curet.

Ritus & preces.

Sequentes preces omnes, vel ex parte, prout tempus et aegrotorum conditio feret, arbitrio Sacerdotis dici vel ommitti possunt. Sacerdos igitur infirmi cubiculum ingressus, primum dicat: Pax huic domui & omnibus habitantibus in ea. Mox infirmum & lectum ejus et cubiculum aspergat aqua benedicta, dicens antiphonam: Asperges me, Domine! & mundabor, lavabis me, & super nivem dealbabor. Deinde erga infirmum officium praestet, ut supra dictum est.

Quo praestito, vel antequam discedat, dicere poterit supra infirmum aliquem psalmum ex quatuor prioribus poenitentia-libus, vel

P s a l m u m 90.

Qui habitat in adjutorio Altissimi, in protectione Dei coeli commorabitur.

Dicet Domino: Susceptor meus es tu & refugium meum, Deus meus! — Sperabo in eum.

Quoniam ipse liberavit me de laqueo venantium et a verbo aspero.

Scapulis suis obumbrabit tibi, et sub poenis ejus sperabis.

Scuto circumdabit te veritas ejus, non timebis a timore nocturno, — a sagitta volante in die, a negotio perambulante in tenebris, ab incursu, et daemone meridiano.

Cadent a latere tuo mille, & decem milia a dextris tuis, ad te autem non appropinquabit; verumtamen oculis tuis considerabis, & retributionem peccatorum videbis.

Quoniam tu es Domine! spes mea, altissimum posuisti refugium tuum.

Non accedet ad te malum, & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo, quoniam angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis.

In manibus portabunt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum.

Super aspidem & basiliscum ambulabis, & conculcabis leonem et draconem.

Quoniam in me speravit, liberabo eum, protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.

Clamabit ad me, & ego exaudiam eum: cum ipso sum in tribulatione eripiam eum, & glorificabo eum.

Longitudine dierum replebo eum, & ostendam illi salutare meum.

Gloria Patri &c.

Kyrie elèison, Christe elèison &c.

Pater noster &c.

- V. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos a malo.
 V. Salvum fac servum tuum.
 R. Deus meus, sperantem in te.
 V. Mitte ei auxilium de Sancto.
 R. Et de Sion tuere eum.
 V. Nihil proficiat inimicus in eo,
 R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
 V. Esto ei domine, turris fortitudinis!
 R. A facie inimici.
 V. Domine opem ferat illi.
 R. Super lectum doloris ejus.
 V. Domine exaudi orationem meam,
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum.
 R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

Deus, cui proprium est misereri semper & parcere: suscipe deprecationem nostram, ut nos & hunc famulum tuum, quos delictorum catena constringit, miseratio tuae pietatis clementer absolvat.

Deus, infirmitatis humanae singulare praesidium! auxilii tui super infirmum famulum tuum ostende virtutem, ut ope misericordiae tuae adjutus, ecclesiae tuae sanctae incolumis repraesentari mereatur.

Concede hunc famulum tuum, quaesumus, Domine Deus! perpetua mentis & corporis sanitate gaudere, & gloriosa beatæ Mariae semper Virginis intercessione a praesenti liberari

tristitia & aeterna perfrui laetitia. Per Christum, D. N. Amen.

Benedictio Dei omnipotentis Patris, Fili† & Spiritus sancti descendat super te, & maneat semper. **R.** Amen.

Deinde aspergatur aqua benedicta.

P A R S II.

De provisione infirmorum.

C a p u t I.

De Sacramento poenitentiae.

M o n i t a p r a e v i a.

1. In periculo mortis, si confessarius approbatus desit, quilibet Sacerdos potest a quibuscunque censuris & peccatis absolvere.

2. Videat autem diligenter Sacerdos, quando et quibus conferenda vel deneganda vel differenda sit absolutio, ne absolvat tales, qui talis beneficii sunt incapaces, quales sunt: qui nulla dant signa doloris; qui odia et inimicitias deponere, aut aliena, si possunt, restituere, aut proximam peccandi occasionem

deserere, aut alio modo peccata derelinquere, & vitam in melius emendare nollunt; aut qui publicum scandalum dederunt, nisi publice satisfaciant & scandalum tollant. (p. 121)

3. In periculo mortis quidem omnis reservatio cessat, ita ut a quovi casu reservato confitens absolvi queat, tamen prius, si potest, cui debet, satisfaciat: ac si periculum evaserit, aliqua ratione Superiorij, a quo alias esset absolvendus, se sistere velle, et quidquid debet, praestare promittat.

4. Quodsi inter confitendum, vel etiam, antequam incipiat confiteri, vox et loquela ægro deficient, nutibus et signis conetur, quoad ejus fieri poterit, peccata poenitentis cognoscere, quibus utcumque vel in genere, vel in specie cognitis, vel etiam, si confitendi desiderium sive per se sive per alios ostenderit, absolvendus est.

5. Meminerit porro Sacerdos, aegris non esse injungendam gravem aut laboriosam poenitentiam, sed indicendam tantum illam, quam si convaluerint, opportuno tempore peragant. Interim juxta gravitatem morbi, aliqua oratione aut levi satisfactione imposita & accepta absolvantur prout opus fuerit.

R i t u s.

Perutile foret, si Sacerdos sequenti vel simili oratione ante audiendas confessiones quoties possibile, vel saltem per bonam intentionem ad munus tanti momenti subeundum sese praepararet.

O r a t i o

Sacerdotis confessionem excepturi.

Domine Jesu Christe! hoc sacrum poenitentiae Sacramentum ea, qua par est, pura in-

tentione administrare volo cum amore illo, quo illud instituisti, sanctificasti, ac ipse administrasti & ab apostolis eorumque successoribus administrari voluisti, ad laudem Dei Patris & ad salutem totius generis humani rogans: ut in unione illius amoris tui tam mihi quam omnibus ac singulis, quibus illud administro, cedat in augmentum salutis, gratiae et beatitudinis aeternae. Spiritus sancti gratia me illuminet, ut recte judicem, salutarem doctrinam & poenitentiam adjungam & juxta tuum summum beneplacitum hoc sacrosanctum ministerium perficere & ab omni scandalo & tentationum incursu praemuniri & praeservari valeam. In nomine Patris & Filii & Spiritus sancti. Amen.

Tum facto signo crucis a poenitente, petitaque benedictione, petitam impertiat dicendo:

Dominus sit in corde tuo et in labiis tuis, ut digne et competenter confitearis omnia peccata tua. In nomine Patris † &c. Et dicto ab infirmo „Confiteor &c.“ vel saltem his verbis; Confiteor Deo omnipotenti & Tibi Pater“ indicatoque ultimae confessionis tempore, et num absolutus fuerit impositamque poenitentiam &c. impleverit, sacerdos, si opus videretur, fiduciam ei praebet & humaniter suggerat, ut omnia peccata sua rite & integre confiteatur, remota stulta illa, quorundam, verecundia, qua propediti, suadente diabolo, peccata confiteri non audent. Semper vero Confessarius poenitentem patienter audiat, non reprehendat nisi finita confes-

sione, nec interpellet, nisi necessarium fuerit ad aliquid melius intelligendum. Caveat itidem, ne curiosis aut inutilibus quaestionibus quempiam detineat, praesertim juniores utriusque sexus, vel alios de eo, quod ignorant, imprudenter interrogans, ne scandalum patiantur, indeque peccare discant. Si vero poenitens numerum, species et circumstantias peccatorum explicatu necessarias non expresserit, eum Sacerdos prudenter interroget & quotiescumque opus fuerit, adjuvet.

Audita confessione, perpendens peccatorum, quae ille admisit magnitudinem ac multitudinem, pro eorum gravitate ac poenitentis conditione opportunas correctiones ac monitiones, prout esse viderit necessarium, paterna charitate adhibebit, & ad dolorem & contritionem efficacibus verbis adducere conabitur, atque ad vitam emendandam ac melius instituendam inducet, remediaque peccatorum tradet.

Postremum salutarem & convenientem satisfactionem, quantum spiritus & prudentia suggesserit, injungat, habita ratione status, conditionis, sexus & aetatis, & item dispositionis poenitentium. Videatque, ne pro peccatis gravibus levissimas poenitentias imponat, ne si forte peccatis conniveat, alienorum peccatorum particeps efficiatur. Id vero ante oculos habeat, ut satisfactio non sit tantum ad novae vitae remedium & infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum castigationem.

Quare curet, quantum fieri potest, ut contrarias peccatis poenitentias injungat, velut avaris eleemosynam, libidinosi jejunia, vel alias carnis afflictiones, superbis humilitatis officia, desidiosis devotionis studia, rarius autem aut serius poenitentibus, vel in peccata facile recidentibus, utilissimum fuerit consulere, ut saepe, puta, semel in mense, vel certis diebus solemnibus confiteantur, & si expediat, communicent.

Cum igitur poenitentem absolvere voluerit, adjuncta ei prius, & ab eo acceptata poenitentia, primo dicit:

Misereatur tui omnipotens Deus, & dimissis peccatis tuis perducatur te ad vitam æternam. Amen.

Tum dextera versus poenitentem elevata, dicit:

Indulgentiam, absolutionem & remissionem peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens et misericors Dominus. Amen.

Dominus noster Jesus Christus te absolvat, & ego auctoritate ipsius te absolvo ab omni vinculo excommunicationis (suspensionis *) & interdicti, in quantum possum, & tu indiges. Deinde ego te absolvo a peccatis tuis in nomine Patris † & Filii † & Spiritus † sancti. Amen.

Passio Domini nostri Jesu Christi, merita beatæ Mariæ Virginis & omnium Sanctorum, & quidquid boni feceris & mali sustinueris, sint tibi in remissionem peccatorum, augmentum gratiæ & præmium vitæ æternæ. Amen.

Urgente vero necessitate eodem modo, ut secus occasione frequentiorum aut breviorum confessionum omnia omitti possunt, excepto:

Dominus noster Jesus Christus &c. et si periculum mortis imminet, breviter dici potest:

Ego te absolvo ab omnibus censuris & peccatis, in nomine Patris † & Filii & Spiritus sancti. Amen.

Tum si tempus permittat, sacerdos sequenti aut simili oratione Deo gratias agat & laborem hunc spirituales eidem offerat:

*) si esset sacerdos.

Oratio Sacerdotis exceptis confessionibus.

Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi! suscipe hoc obsequii mei ministerium amore illo, quo beatam Mariam Magdalenam, omnesque ad te confugientes peccatores absolvisti. Et quidquid in Sacramenti hujus administratione negligenter minusque digne egi, tu per tuam infinitam misericordiam supplere & satisfacere digneris. Omnes & singulos, qui modo confessi sunt, commendo dulcissimo cordi tuo, & oro ut eosdem a peccatorum recidiva praeserves atque post hujus vitae miseras tecum ad gaudia perducas aeterna. Amen.

Caput II.

De sanctissima Communione.

Monita praevia.

1. Etsi sumopere curandum, ne quis tanto bono privatus decedat, tamen aequalis cura adhiben-

da, ne indignus quis coelesti hoc cibo provideatur, qui scandalo fuit communitati, uti publicus usurarius, concubinaris, notorie criminosus, excommunicatus &c. nisi sese prius sacra confessione purgaverit, & publicae offensioni, prout de jure, satisfecerit.

2. Hortandus infirmus, ut sacram communionem sumat, etiam si graviter non aegrotet, maxime si festi alicujus celebritas id svadeat.

3. Qua viaticum ministretur, quum probabile fuerit visum infirmum s. communionem non amplius sumere valiturum. Quod si aeger sumpto viatico dies aliquot vixerit, vel periculum mortis evaserit, iterum communicare potest.

4. Potest quidem Viaticum brevi morituris dari non jejunis, tamen diligenter curandum est, ne iis tribuatur, a quibus ob phrenesin, sive ob assiduam tussim, aliumve similem morbum, aliqua indecentia cum injuria tanti Sacramenti timeri potest. Ceteris autem infirmis, qui ob devotionem in aegritudine communicant, danda est Eucharistia ante omnem cibum et potum, non aliter ac ceteris fidelibus, quibus nec etiam per modum medicinae antea aliquid sumere licet.

5. Sed alicui ad adorandum solum, seu devotionis seu cujusvis rei praetextu ad ostendendum non deferatur.

6. Aegri cubiculum mundetur, & in eo paratur mensa linteo mundo cooperta, in qua sanctissimum Sacramentum decenter deponi potest.

R i t u s.

Dato signo cum campana, & convocatis fidelibus, qui s. Eucharistiam cum cereis, si possibile

comitaturi sunt, paratoque luminari & campana pro aedituo, sacerdos superpelliceo & stola indutus ex tabernaculo, ad quod duae saltem candelae accendantur, accipiat particulas pro numero communicandorum, pyxidique includat, bursae decenter ornatae imponat, qua ad collum appensa benedicat populo congregato, & statim aedituo cum lumine et campanula praecedente viam inchoet; & in itinere psalmum Miserere & alios psalmos & cantica aut partem aliquam Rosarii c. populo comitante recitet. Ingrediens vero locum, ubi jacet infirmus, dicat:

Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Tum depositum Sacramentum super mensa, supposito corporali, genuflexus adoret, omnibus in genua procumbentibus, et mox accepta aqua benedicta, aspergit infirmum & cubiculum dicens Antiphonam:

Asperges me, Domine, hyssopo, & mundabor: lavabis me & super nivem dealbabor, et primum versum psalmi: Miserere mei Deus, cum gloria Patri Sicut erat. &c.

℣. Adjutorium nostrum in nomine Domini.

℟. Qui fecit caelum & terram.

℣. Domine, exaudi orationem meam.

℟. Et clamor meus ad te veniat.

℣. Dominus vobiscum.

℟. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

Exaudi nos, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus; & mittere digneris

sanctum angelum tuum de coelis, qui custodiat, foveat, protegat, visitet atque defendat omnes habitantes in hoc habitaculo. Per Christum Dominum nostrum. **R.** Amen.

His dictis accedat ad infirmum, ut cognoscat, num sit bene dispositus ad suscipiendum sacrum Viaticum, & utrum velit aliqua peccata confiteri, & illum audiat atque absolvat: quamvis deberet esse prius rite confessus, nisi necessitas aliter urgeat. (pag. 39.)

Postea de more Confessione generali sive ab infirmo sive ejus nomine ab alio dicta sacerdos dicit: **Misereatur &c. Indulgentiam &c.** tum facta genuflexione accipit Sacramentum e vasculo, atque illud elevans ostendit infirmo dicens: **Ecce Agnus Dei &c.** et more solito ter dicat: **Domine, non sum dignus &c.** quae infirmus saltem semel simul cum sacerdote sub missa voce dicat. Tum Sacerdos s. Eucharistiam infirmo porrigat dicens: **Accipe frater (soror.) Viaticum corporis Domini nostri Jesu Christi, qui te custodiat ab hoste maligno, & perducatur in vitam aeternam. Amen.**

Si vero non datur per modum Viatici, dicat de more: **Corpus D. N. J. Chr. custodiat &c.**

Si autem mors immineat, aut periculum in mora sit, omissis precibus omnibus, vel ex parte, dicto **Misereatur &c.** mox Viaticum prebeat.

Postea Sacerdos abluit digitos. Quo peracto dicat:

O sacrum convivium, in quo Christus sumitur, recolitur memoria passionis ejus, mens

impletur gratia & futurae gloriae nobis pignus datur. Kyrie eléison, Christe eléison Kyrie &c.

Pater noster &c.

☩. Et ne nos inducas in tentationem.

℞. Sed libera nos a malo.

☩. Salvum fac famulum (am) tuum.

℞. Deus meus, sperantem in te.

☩. Mitte ei auxilium de Sancto.

℞. Et de Sion tuere eum (eam).

☩. Esto ei Domine, turris fortitudinis.

℞. A facie inimici.

Domine exaudi . . . Dominus vobiscum.

O r e m u s.

Domine sancte Pater omnipotens aeternae Deus! te fideliter deprecamur, ut accipienti fratri nostro (sorori nostrae) sacrosanctum corpus Domini nostri Jesu Christi, Filii tui, tam corpori quam animae prosit ad remedium sempiternum: qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

O r e m u s.

Protege Domine hunc famulum tuum (famulam tuam) subsidiis pacis & beatæ Mariæ Virginis patrocinii confidentem a cunctis hostibus redde securum (am).

Omnipotens sempiterne Deus, salus aeterna credentium! exaudi nos pro famulo tuo (a) mi-

sericordiae tuae implorantes auxilium, ut red-
dita sibi sanitate in ecclesia tua gratiarum tibi
referat actiones. Per Dominum nostrum Jesum
Christum Filium tuum &c. (pag. 43.)

His expletis genuflectit, et accipiens
vasculum cum Sacramento, benedicit infir-
mo nihil dicens; quodsi vero nulla particu-
la sanctissimi Sacramenti supersit, exten-
ta manu dextera ei benedictionem impertiat-
ur, dicens.

Benedictio Dei omnipotentis, Patris † &
Filii & Spiritus sancti descendat super te, & ma-
neat semper. Amen.

C a p u t III.

De Sacramento extremae unctionis.

M o n i t a p r a e v i a.

1. Extremae unctionis Sacramentum a Christo
Domino institutum tanquam coelestis medicina, non
solum animae, sed et corpori salutaris, omni studio
et diligentia periculose aegrotantibus adhibendum est,
et eo quidem tempore, si fieri possit, cum illis ad-
huc integra mens & ratio viget: ut ad uberiores Sa-
cramenti gratiam percipiendam, ipsi etiam suam fi-
dem ac piam animae voluntatem conferre possint,
dum sacro liniuntur oleo.

2. In quo illud imprimis ex generali ecclesiae consuetudine observandum est, ut si tempus et infirmi conditio permittat, ante extremam unctionem poenitentiae et Eucharistiae Sacramenta infirmis praebentur.

3. Si sacrum Oleum infra annum aliquo modo ita deficiat, ut sufficere non posse videatur, neque aliud benedictum haberi queat, modico oleo non benedicto in minori quantitate superinfuso, reparari potest.

4. Debet autem hoc Sacramentum infirmis praebere, qui, cum ad usum rationis pervenerint, tam graviter laborant, ut mortis periculum imminere videatur, & iis, qui praesens senio deficiunt, & in diem videntur morituri, etiam sine alia infirmitate.

5. Infirmis autem, qui dum sana mente & integris sensibus essent, illud petierunt, seu verisimiliter petiissent, seu dederint signa contritionis, etiamsi deinde loquelam amiserint, vel amentes effecti sint, vel delirent, aut non sentiant, nihilominus praebentur.

6. Sed si infirmus, dum phrenesi aut amentia laborat, verisimiliter posset quidquam facere contra reverentiam Sacramenti, non inungatur, nisi periculum tollatur omnino.

7. In poenitentibus vero, et qui in manifesto peccato mortali morituri sunt, et excommunicatis poenitentia denegatur. Nec ministretur praelium in iuris aut alia pericula subituris, aut reis ultimo supplicio mox afficiendis aut pueris rationis usum nondum habentibus.

8. In eadem infirmitate hoc Sacramentum iterari non debet, nisi diuturna sit, ut si, cum infirmus convalescit, iterum in periculum mortis incidat.

R i t u s.

Paretur in domu infirmi mensa, mappa candida cooperta, qua desuper ponatur imago Crucifixi, vas-

culum cum aqua benedicta, vas cum bombacio aut re simili pro septem globulis faciendis sufficiente, medulla panis ad detergendos digitos, et aqua ad abluendas manus Sacerdotis, cerea candela, quae deinde accendatur.

Sacerdos, ad locum, ubi jacet infirmus, cum ministro necessaria deferente (ast sine campanula) perveniens, dicit:

Pax huic domui, & omnibus habitantibus in ea.

Deinde deposito Oleo super mensam, superpelliceo, stolaque violacea indutus aegroto crucem pie deosculandam porrigit: mox in modum crucis cum aqua benedicta, et cubiculum et circumstantes aspergit dicens: *Asperges me &c.* Quodsi aegrotus confiteri voluerit, audiat illum et absolvat. Deinde piis verbis eum consoletur, et de hujus Sacramenti vi et efficacia, si tempus ferat; breviter admoneat, et quantum opus sit, ejus animum confirmet; et in spem erigat vitae aeternae.

Postea versus infirmum stans, sequentia dicat.

Ÿ. Adjutorium . . . Dominus vobisc. &c.

O r e m u s.

Introeat, Domine Jesu Christe, domum hanc sub nostrae humilitatis ingressu aeterna felicitas, divina prosperitas, serena laetitia, charitas fructuosa, sanitas sempiterna: effugiat ex hoc loco accessus daemonum; adsint angeli pacis domumque hanc deserat omnis maligna discordia. Magnifica Domine! super nos nomen sanctum tuum, & benedicet † nostrae conversationi; sanctifica nostrae humilitatis ingressum, qui sanctus & qui pius es, & permanes cum Patre & Spiritu sancto in saecula saeculorum. Amen.

Oremus & deprecemur Dominum nostrum Jesum Christum, ut benedicendo benedicat † hoc tabernaculum & omnes habitantes in eo, & det eis angelum bonum custodem, & faciat eos sibi servire ad considerandum mirabilia de lege sua: avertat ab eis omnes contrarias potestates; eripiat eos ab omni formidine & ab omni perturbatione, ac sanos in hoc tabernaculo custodire dignetur. Qui cum Patre & Spiritu sancto vivit & regnat Deus in saecula saeculorum. Amen.

O r e m u s .

Exaudi nos Domine &c. ut supra pag. XV.

Quae orationes, si tempus non patiat, ex parte vel in totum poterunt omitti. Tunc de more facta confessione generali (Confiteor) latino vel vulgari sermone, sacerdos dicat: Misereatur tui ... Indulgentiam ... nisi paulo ante in susceptione Viatici dicta fuissent.

Antequam Sacerdos incipiat ungere infirmum, moneat adstantes, ut pro illo orent & ubi commodum fuerit, pro loco et tempore et adstantium numero vel qualitate recitent septem psalmos poenitentiae cum litanis et alias preces e. g. aliquot Pater... et Ave... dum ipse unctionis Sacramentum administrat (p. 24). (p. 46).

Quodsi vero numerus praesentium parvus nimis esset, ipse sacerdos recitare potest unum ex sequentibus psalmis cum antiphona apposita.

Antiph. Ne reminiscaris.

P s a l m u s 50

Miserere mei Deus: secundum magnam misericordiam tuam.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum: dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea; et a peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco: et peccatum meum contra me est semper.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci: ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas, cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexisti: incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, et mundabor; lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et laetitiam: et exultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis: et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua: et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi laetitiam salutaris tui: et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas: et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meae: et exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies: et os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem utique: holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus: cor contritum et humiliatum Deus non despicias.

Benigne fac Domine, in bona voluntate tua Sion: ut aedificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes et holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto: sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen.

P s a l m u s 129.

De profundis clamavi ad te, Domine: Domine exaudi vocem meam. — Fiant aures tuae intendentes in vocem deprecationis meae. — Si iniquitates observaveris Domine: Domine, quis sustinebit? — Quia apud te propitiatio est; et propter legem tuam sustinui te, Domine. — Sustinuit anima mea in verbo ejus: speravit anima mea in Domino. — A custodia matutina usque ad noctem speret Israel in Domino. — Quia apud Dominum misericordia: et copiosa apud eum redemptio. — Et ipse redimet Israel ex omnibus iniquitatibus ejus. — Gloria Patri et Filio &c.

Antiph. Ne reminiscaris, Domine, delicta nostra, vel parentum nostrorum; neque vindictam sumas de peccatis nostris.

Quando autem Sacramentum extremae unctionis unacum Sacramentis poeniten-

tiae et sanctissimae Eucharistiae administratur absoluta oratione **Omnipotens sempiternae Deus &c.** pag. XVII. et facta gratiarum actione absque porrectione deosculandae crucis, infirmum de efficacia hujus Sacramenti etc. (nisi jam prius factum fuerit) admoneat, Sacramentum extremae unctionis infirmo administrare incipiat sequenti modo:

Accedat ad lectum infirmi, et extensa manu dicat:

In nomine Pa†tris, & Filii† & Spiritus† sancti, extingatur in te omnis virtus diaboli per impositionem manuum nostrarum et per invocationem omnium sanctorum angelorum, archangelorum, patriarcharum, prophetarum apostolorum, martyrum, confessorum virginum atque omnium simul sanctorum. Amen.

Deinde intincto pollice in oleo sacro, in modum crucis ungit infirmum in partibus hic subscriptis aptando proprio loco verba formae, ut sequitur: Advertendum simul, quod in ungendis membris, quæ bina sunt, forma Sacramenti non prius absolvatur, quam utrumque membrum (uterque oculus etc.) inungatur. — Si periculum immineat, ne infirmus decedat, antequam finiatur unctiones, cito ungitur; et orationes praetermissae absoluta unctione dicantur, si infirmus adhuc supervivat. Si vero, dum inungitur, infirmus decedat, sacerdos non ultra procedat, et praedictas orationes omittat. Quodsi dubitet, an vivat adhuc, unctionem prosequatur sub conditione pronunciando formam, dicens: **Si vivis, et per istam sanctam unctionem...**

A d o c u l o s.

Per istam sanctam† unctionem & suam piissimam† misericordiam indulgeat tibi Deus, quid-

quid deliquisti per visum. In nomine Patris †
& Filii & Spiritus sancti Amen.

Post quamlibet unctionem tergatur locus
inunctus novo globulo.

A d a u r e s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per au-
ditum. In nomine Patris &c.

A d n a r e s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per odo-
ratum. In nomine Patris &c.

A d o s c o m p r e s s i s l a b i i s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per gu-
stum & locutionem. In nomine . . .

A d m a n u s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per tac-
tum. In nomine Patris &c.

Sacerdotibus manus exterius inunguntur.

A d p e d e s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per gres-
sum. In nomine Patris &c.

A d l u m b o s s i v e r e n e s.

Per istam . . . quidquid deliquisti per lum-
borum delectationem. In nomine &c.

Haec autem unctio ad lumbos omittitur
semper in feminis, et etiam in viris, qui
ob infirmitatem vix aut sine periculo mo-
veri non possunt.

Quibus omnibus, peractis sacerdos dicit:
Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.
Pater noster . . .

- V. Et ne nos inducas in tentationem.
 R. Sed libera nos a malo.
 V. Salvum fac servum tuum (famulam tuam)
 R. Deus meus, sperantem in te.
 V. Mitte ei Domine, auxilium de Sancto.
 R. Et de Sion tuere eum (eam.)
 V. Esto ei Domine, turris fortitudinis.
 R. A facie inimici.
 V. Nihil proficiat inimicus in eo (ea)
 R. Et filius iniquitatis non apponat nocere ei.
 V. Domine exaudi orationem meam.
 R. Et clamor meus ad te veniat.
 V. Dominus vobiscum.
 R. Et cum Spiritu tuo.

O r e m u s.

Domine Deus, qui per apostolum tuum Jacobum locutus es: Infirmatur quis in vobis? inducat presbyteros ecclesiae, & orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & oratio fidei salvabit infirmum, et allevabit eum Dominus, et si in peccatis sit, remittentur ei: cura, quaesumus, Redemptor noster, gratia sancti Spiritus languores istius infirmi, ejusque sana vulnera & dimitte peccata atque dolores cunctos mentis & corporis ab eo expelle, plenamque interius & exterius sanitatem misericorditer redde, ut ope misericordiae tuae restitutus, ad pristina reparetur officia. Qui cum Pater & Spiritu sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

O r e m u s

Respicere, quaesumus, Domine! famulum tuum (famulam tuam) N. in infirmitate corporis fa-

tiscentem, & animam refove, quam creasti, ut castigationibus emendatus, se tua sentiat medicina salvatum. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

O r e m u s.

— Domine sancte Pater omnipotens aeternae Deus, qui benedictionis gratiam aegris infundendo corporibus, facturam tuam multiplici pietate custodis, ad invocationem tui nominis benignus assiste, ut famulum tuum (famulam tuam) ab aegritudine liberatum (am) sanitate donatum, dextera tua erigas, virtute confirmes, potestate tuearis, atque ecclesiae tuae sanctae cum omni desiderata prosperitate restituas. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Deinde assumpta imagine s. crucis facit super infirmum sequentes benedictiones, dicens:

Dominus noster Jesus Christus apud te sit, ut te de † fendat. Intra te sit, ut te re † ficiat. Circa te sit, ut te conser † vet. Ante te sit, ut te de † ducat. Post te sit, ut te con † fortet. Super te sit, ut te undique muniat & bene † dicat. Spiritus sanctus descendat & maneat super te. R̄. Amen.

℣. Propitietur Dominus cunctis infirmitatibus tuis. R̄. Amen. — ℣. Et sanet omnes languores tuos. R̄. Amen. — ℣. Redimatque de interitu vitam tuam. R̄. Amen. — ℣. Et faciat in omnibus bonis desiderium tuum. Qui solus in Trinitate unus Deus vivit & regnat in saecula saeculorum. R̄. Amen.

Tum porigit infirmo imaginem Crucifixi deosculandam, dicens: **Pax tecum.**

Postea extendit manum dexteram, vel si commode fieri potest, tangit caput ipsius infirmi, dicendo:

Sanet te Deus, Pater, qui te creavit in carne. Sanet te Filius, qui pro te passus est in cruce — Sanet te Spiritus, qui tibi infusus est in baptis- mate. — Sancta et laudabilis Trinitas, unus Deus, gratiam suam ad profectum salutis animae et corporis in te augeat, et ab omni malo te liberet, ac in bono jugiter conservet. Qui vivit et regnat in saecula saeculorum. Amen.

Ad extremum pro personae qualitate salutaria monita breviter praebere poterit, quibus infirmus ad moriendum in Domino confirmetur, et ad fugandas daem- onum tentationes roboretur (pag. 54.)

Denique aquam benedictam et Crucem, nisi pro- priam habeat, coram eo relinquat, ut eam frequenter aspiciat et pro sua devotione osculetur et amplectatur. (p. 99. 158. 181.)

Admoncat domesticos, ut statim sacerdotem in- vocent, si morbus ingravescat, vel infirmus incipiat agonizare. Si vere mors immincat, sacerdos manebit usquedum animam Deo rite commendaverit.

P a r s III.

De adjutione infirmorum susceptis Sacramentis.

C a p u t I.

De manuclione infirmi ad plenam cum Deo conjunctionem.

1. Quoties possibile visitet infirmum et si tem- pus et circumstantiae permittant, in qualibet visita- tione observet ritum pp. V — VIII indicatum,

2. Hortetur infirmum, ut testamentum faciat, dum adhuc integra mente est, (p. 57.) ut cum inimicis, si quos habet (si ante susceptionem Sacramentorum impossibile in actu externo fuisset,) sese plene reconciliet, (p. 121) ut, si quae habet aliena, restituat, aut restitui curet - (p. 123). Curet praeterea Sacerdos, ne personae ab infirmo retineantur, quae ei scandalo esse possint. (p. 125.) Caveat vero Sacerdos omnem notam avaritiae suggerendo dispositionem bonorum temporalium!

3. His ita peractis facile cum infirmo de plena conjunctione cum Deo remaget. Manuducet eum, ut et testamentum spirituale faciat. (p. 59.) Indigitabit illi, quomodo diem quemlibet ad incrementum vitae spiritualis disponere possit (pp. 88 - 103.) Docebit de quotidiana bona intentione facienda, (pp. 134 sqq.) alia pietatis exercitia (pp. 138. 141 - 176.) Consolabitur ei (pp. 68 - 120. 132.) svadebit, ut domesticis et propinguis &c salutaria monita praebat (p. 131) item, ut ss. Sacramenta saepius suscipiat. (p. 128). Haec omnia, prout circumstantiae suadebunt.

C a p u t II.

De adjuvandis moribundis.

1. Ingravescente morbo sacerdos infirmum frequentius visitabit, et ad salutem diligenter juvare non desinet: monebitque instante periculo, se confestim vocari, ut in tempore praesto sit morienti, sumptoque sanctissimo Viatico et sacra unctione adhibita, si periculum imminet, statim commendationis animae officium praestabit, de quo infra. Sed si tempus suppetat, sequentia pietatis officia praestare poterit, si ita judicaverit pro conditione personae.

2. Ac primo infirmo ad mentem reducat, quid ad indulgentiam consequendam agi debeat, praesertim, ut contrito corde sanctissimum nomen Jesu semel aut saepius invocet. (p. 200. 211.)

3. Deinde hortetur infirmum et exaltet, ut dum mente viget, eliciat actus fidei, spei et charitatis aliarumque virtutum. (p. 179. 141. 203. seqq.)

C a p u t III.

De impertienda benedictione apostolica in articulo mortis seu absoluteione generali.

1. Benedictio haec, cum soleat impertiri post Sacramenta poenitentiae, Eucharistiae et extremae unctionis illis infirmis, qui vel illam petierint, dum sana mente et integris sensibus erant, vel verisimiliter petiissent, vel dederint signa contritionis, impertienda iisdem est, etiamsi postea lingua, ceterorumque sensuum usu sint destituti, aut in delirium vel amentiam inciderint. Excommunicatis vero, impoenitentibus, et qui in manifesto peccato mortali sunt morituri, omnino est deneganda.

2. Sacerdos ingrediendo cubiculum, ubi jacet infirmus, dicat: **Pax huic domui &c.**, ac deinde aegrotum, cubiculum et circumstantes aspergat aqua benedicta dicendo antiphonam: **Asperges &c.**

3. Quodsi aegrotus voluerit confiteri audiat illum et absolvat. Si confessionem non petat, excitet illum ad eliciendum actum contritionis, de hujus benedictionis efficacia ac virtute, si tempus ferat, breviter admoneat; tum instruat atque hortetur, ut morbi incommoda ac dolores in ante actae vitae expiationem libenter perferat, Deoque sese paratum offerat ad ultro acceptandum, quidquid ei placuerit, et mortem ipsam patienter obeundam in satisfactionem poenarum, quas peccando promeruit.

4. Tum piis ipsum verbis consoletur, ei spem erigens fore, ut ex divinae munificentiae largitate eam poenarum remissionem et vitam sit consecuturus aeternam.

5. Postea dicat: **V. Adjutorium nostrum in nomine Domini:**

R. Qui fecit coelam & terram.

Antiph. Ne reminiscaris Domine, delicta famuli tui (ancillae tuæ), neque vindictam sumas de peccatis ejus.

Kyrie eléison, Christe eléison, Kyrie eléison.

Pater noster

Ÿ. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

Ÿ Salvum fac servum tuum (ancillam tuam et sic deinceps.)

R. Deus meus, sperantem in te.

Ÿ. Domine, exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s.

Clementissime Deus, Pater misericordiarum, et Deus totius consolationis, qui neminem vis perire, in te credentem atque sperantem, secundum multitudinem miserationum tuarum respice propitius famulum tuum N. quem tibi vera fides et spes christiana commendant. Visita eum in salutari tuo, et per Unigeniti tui passionem et mortem omnium ei dolictorum suorum remissionem et veniam clementer indulge, ut ejus anima in hora exitus sui te judicem propitiatum inveniat, et in sanguine ejusdem Filii tui ab omni macula abluta, transire ad vitam mereatur perpetuam. Per eundem Christum Dominum nostrum.

6. Tum dicto a ministrante **Confiteor . . . sacerdos dicat: Misereatur . . . Indulgentiam . . .** deinde **Dominus noster Jesus Christus, Filius**

Dei vivi, qui beato Petro, apostolo suo, dedit potestatem ligandi atque solvendi, per suam piissimam misericordiam recipiat confessionem tuam, et restituat tibi stolam primam, quam in baptis- mate recepisti; et ego facultate, mihi ab apo- stolica sede tributa, indulgentiam plenariam et remissionem omnium peccatorum tibi concedo. In nomine Patris et Filii et † Spiritus sancti Amen.

Per sacrosancta humanae reparationis mini- stria remittat tibi omnipotens Deus omnes præ- sentis et futurae vitae poenas, paradisi portas aperiat et ad gaudia sempiterna perducatur. Amen.

Benedicat te omnipotens Deus, Pater, Fi- lius † et Spiritus sanctus. Amen.

7. Si vero infirmus sit a deo morti proxi- mus, ut neque confessionis generalis faci- endae, neque praemissarum precum reci- tandarum tempus suppetat, statim sacer- dos benedictionem ei impertiatur.

Caput IV.

Ordo commendationis animae.

1. Sacerdos pro circumstantiis ante in- firmi cubiculum superpelliceo et stola vio- lacea indutus, locum ingrediens dicat: Pax huic domui &c. deinde aspergat aegrotum, lectum et circumstantes aqua benedicta di- cens: Asperges me...

2. Postea Salvatoris nostri Jesu Christi imaginem aegroti osculandam praebeat, verbis efficacibus eum ad spem aeternae salutis erigens, ipsamque imaginem coram eo ponat, ut illam aspiciens salutis suae spem sumat.

3. Deinde accensa candela, genibus flexis cum omnibus circumstantibus breves litanias devote recitet. (p. 187.)

4. Deinde, cum in agonia sui exitus anima auxiliatur dicantur sequentes orationes:

Proficiscere (pag. 189.)

Deus misericors (pag. 189.)

Commendo te (pag. 190.)

Suscipe (pag. 191.)

Commendamus (pag. 193.)

Delicta juventutis (pag. 194.)

Tres orationes (pag. 196.)

Litaniae de sanctissimo nomine Jesu (p. 200.)

5. Dum agonizanti candela accensa porrigitur, diei possunt orationes ut p. 184.

6. Inter orationes praesignatas etiam pia aliqua suspiria immisceri possunt ut p. 203. - 211.

Caput V.

In expiratione.

1. Cum tempus expirandi institerit, tunc maxime ab omnibus praesentibus flexis genibus vehementer orationi instandum est. Ipse vero moriens, si potest, dicat; vel si non potest, assistens, sive Sacerdos pro eo clara voce pronuntiet: **Jesu! Jesu! Jesu! &c.** (p. 211.)

2. Tunc, ubi viget consuetudo, pulse-
tur campana parochialis ecclesiae aliquibus ictibus ad significandum fidelibus instantem mortem aegroti, ut pro eo Deum rogare possint.

3. Egressa anima de corpore statim dicatur hoc. **R. Subvenite Sancti Dei, occurrите angeli Domini! suscipientes animam ejus, offerentes eam in conspectu Altissimi.**

Ps. Suscipiat te Christus, qui vocavit te, et in sinum Abrahae angeli deducant te.

R. Suscipientes animam ejus, offerentes eam in conspectu Altissimi.

Ps. Requiem aeternam dona ei Domine, et lux perpetua luceat ei. Offerentes eam in conspectu Altissimi. Kyrie eléison. Christe eléison. Kyrie eléison. Pater noster. . . .

Ps. Et ne nos inducas in tentationem.

R. Sed libera nos a malo.

Ps. Requiem aeternam dona ei Domine.

R. Et lux perpetua luceat ei.

Ps. Aporta inferi

R. Erue Domine animam ejus.

Ps. Requiescat in pace.

R. Amen.

Ps. Domine exaudi orationem meam.

R. Et clamor meus ad te veniat.

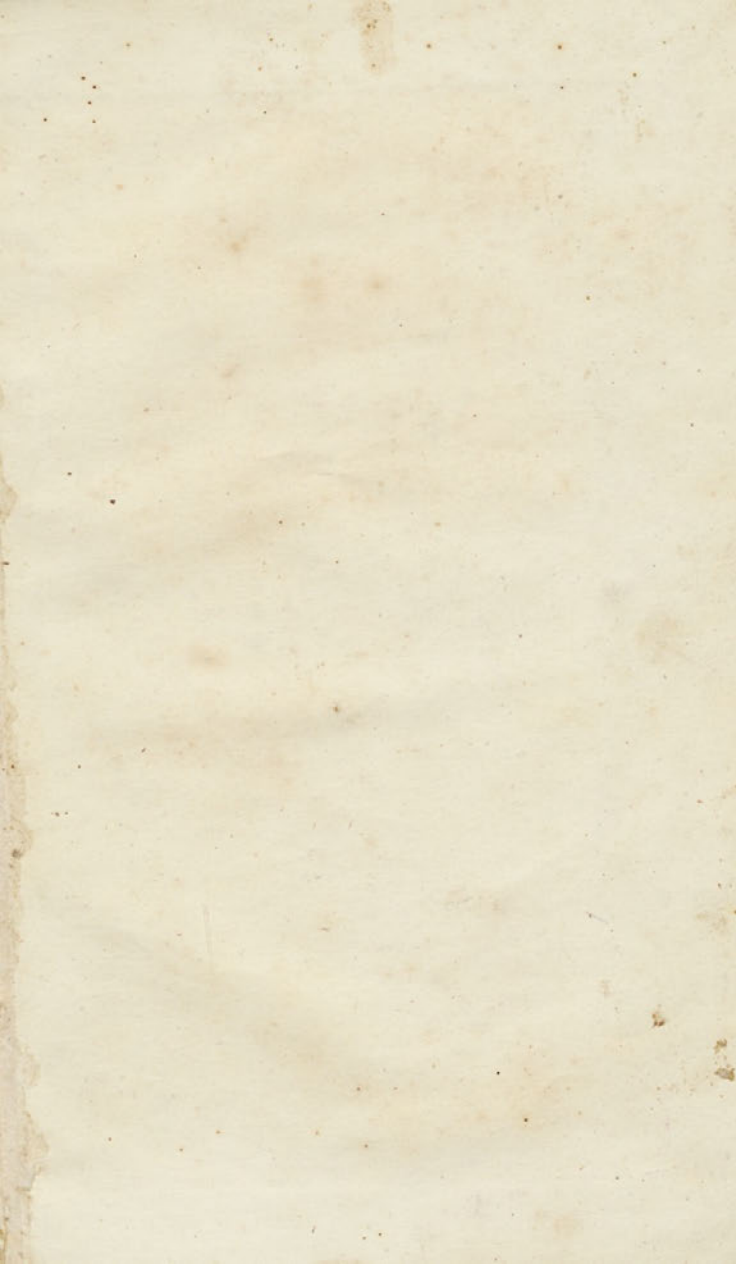
Ps. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

O r e m u s .

Tibi, Domine! commendamus animam famuli tui (ancillæ tuæ) N. ut defunctus (a) sæculo Tibi vivat, & quæ per fragilitatem humanæ conversationis peccata commisit, tu venia misericordissimæ pietatis absterge. Per Christum Dominum nostrum. Amen. (pag. 212.)

SLOVANSKA KNJIŽNICA LJUBLJANA

K RA

B 191

9741743

COBISS •